

KULTURA

Boris Šuligoj: Si upate komu v obraz zabrusiti, da je nekulturen, da nima pojma, kaj je to - kultura? Poznate veliko ljudi, ki ne berejo, ne hodijo v gledališče, ne gledajo filmov, ne poslušajo glasbe, ki nimajo kakšne slike doma,...?

Stran 2-4

JAVNI SEKTOR

Matej Sukič: Ko se bo nekdo spomnil, da si bodo delavci v javnem sektorju lahko privoščili več na račun višjih davkov, se bodo za revolverje prvi prijeli tisti, ki imajo v družbi največ. Od tu je le še korak do bitke v vojni med javnim in zasebnim sektorjem.

Stran 8-9

TENIS PORTOROŽ

Eva Branc: Terme Čatež so se odločile, da teniškega centra v Portorožu ne bodo več odpirale niti dale v najem. Tako bo Teniški turnir WTA 250, ki ga je tradicionalno gostil Portorož, tudi letos potekal v Sloveniji, vendar ne na isti lokaciji.

Stran 20-21

Piran - Izola - Koper - Ankaran
vsak mesec brezplačno v gospodinjstva

številk 49
marec 2023

OBALA[®] *plus*

časopis in portal za slovensko Istro
s pogledom na morje

www.obalaplus.si

STOJAN PELKO

Stran 12-15

TONI VODIŠEK

Stran 36-37

VLASTA ČEH ŽIROVNIK

Stran 30-31

PREHRAMBENI TRENDI

Stran 42-43

VRT V MARCU

Stran 45

DOMAČI RIČET

Stran 46

COMUNITÀ AUTOGESTITA COSTIERA DELLA NAZIONALITÀ ITALIANA

Stran 10-11

Spoštovani bralci!

Z Darjo sva se letos odločila, da bova novoletno praznovanje zaključila s koncertom elektronske glasbe v Monfortu. Okrog treh zjutraj sva zapustila nabito poln lokal v Piranu, kjer so vrteli in igrali zares dober rock and roll. Tretja oziroma četrta ura je za koncerte elektronske glasbe ravno pravi čas, da ujameš zvezdo večera. Čez petnajst minut sva bila pred Monfortom, zunaj okoli trideset mladenk in mladeničev, po govoru sodeč Italijanov, Hrvatov in Slovencev. Predvidevala sva, da čakajo, da bo morebiti po pol četrti prost vstop. Ker sva pač nekaj starejša, sva se odločila, da ne bova čakala in sva hotela plačati vstopnino, a nama je varnostnik razložil, da ne moreva vstopiti, ker se dogodek čez 15 minut zaključi. Odgovorila sva, da je tudi to v redu in greva samo pogledat. Varnostnik je povedal, da so navodila organizatorja, da zadnje pol ure nikogar ne spusti na dogodek. Skratka, rock and roll se vrtil do jutranjih ur, elektronska glasba pa se konča ob štirih. Narobe svet.

Prva sončna sobota v januarju je popolna za dopoldansko kavo v Potorožu. Parkirišča po dolgem času megle polna avtomobilov z raznih koncev Slovenije. Prva kavarna popolnoma zasedena. V drugi kavarni čakalna doba za prosto mizo. V tretji kavarni, kjer imajo po navadi kakšnih 30 miz, sta tokrat le dve na razpolago, ostale so spravljene v kotu terase.

V Piranu je lokal, kjer so vrteli rock and roll glasbo v zasebni lasti, v Portorožu sta obe nabito polni kavarni v zasebni lasti. Novoletni koncert elektronske glasbe je organizirala občina, kavarna s stoli, pospravljenimi v kotu terase, je v lasti državnega podjetja.

Ni nujno, da je država slab lastnik, zasebniki pa edini podjetni. Primer iz Portoroža sicer kaže na to, da država ne zna upravljati s svojim premoženjem. Eno je zagotovo. V primeru organizatorjev elektronske glasbe, lastnikov in vodij kavarn v državnih lasti imamo opravka s popolnimi amaterji in ker so vse vodje v obeh primerih še vedno tam, kjer so bili, z zanič lastnikom, ki ne poskrbi, da bise z mojimi in vašim denarjem upravljajo vsaj razsodno, če že ne podjetno.

Tomaž Perovič

ISTRI VRNITI KULTURO, KI JI PRIPADA

Kakšen kulturni dom v Izoli, kakšna prestolnica je lahko Istra, kaj so ji vzeli in kaj ji je treba vrniti?

V tednu pred kulturnim praznikom in še nekaj dni po njem smo vsi zelo kulturni. Si upate komu v obraz zabrusiti, da je nekulturen, da nima pojma, kaj je to - kultura? Poznate veliko ljudi, ki ne berejo, ne hodijo v gledališče, ne gledajo filmov, ne poslušajo glasbe, ki nimajo kakšne slike doma, ki ne prepevajo ali vsaj plešejo, uživajo v lepi arhitekturi ...? Pustimo ob strani razpravo, kakšne knjige, kakšne filme, kakšno glasbo, kakšni komedijanti in kakšni plesi, kakšni kipi in platna jih raznežijo. Menda je vsaj v nekaterih ustavah zapisana pravica do proste izbire okusa, ampak ravno ta prosta izbira okusa najbolj vpliva na to, da nas je velika večina prepričanih, da smo ... res kulturni.

Iz tega lastnega kulturnega stališča nemalokrat izhaja tudi prepričanje, da smo celo »bolj kulturni« od drugih. Prav možnost izbire, ki je prvi pogoj svobode in hkrati vzpostavlja možnost elite in avantgarde, je gibalno kulturnega, posledično tudi političnega življenja. Ta nevidna vez med kulturnim in političnim v marsičem determinira tudi današnjega prebivalca sleherne države. Zelo natančno vemo, kateri ideološki profil uživa ob performansu Svetlane Makarovič in kateri ideološki profil Makarovičeve ne bi nikoli zamenjal za nastop Modrijanov ali za nastop Cece.

O okusih ne bomo razpravljali, ker bi posegali v temeljne ustavne pravice, ampak o tem, ali so v Izoli pozabili na svoj mali (in še lepši) Istrski kulturni center (nekakšen mali Cankarjev dom), ali so v Istri pozabili na visokoleteče zamisli, ki so kipele ob pobudi Evropske prestolnice kulture,

o tem, ali so župani pozabili priti na petdeseto obletnico Avditorija Portorož, o tem pa kaže kakšno zapisati.

IZOLSKE MUKE PO MILANU

V izolski občini bodo čez mesec dni sprejemali težko pričakovani proračun. O prioritetah nove izolske politike je za spoštovane Primorske novice povedal tudi župan **Milan Bogatič**, ki je govoril o dolgi vrsti zelo pomembnih investicij, od obalnega zidu in zdravstvenega doma do gasilskega doma in neprofitnih stanovanj. Logično. Ampak o Istrskem kulturnem centru niti besedice. Niti tega ne, da bi bilo morda smiselno letos ali naslednje leto naročiti kak projekt. Če ne tistega nagrajenega, ki je vzbudil toliko arhitekturne pozornosti, pa morda katerega drugega. Kajti Izola ne premore niti spodobnega vaškega kulturnega doma, kakršnih je nič koliko po preostali domovini, zato so morali Lionisti nedavno v Izoli izpeljati dobrodelfno prireditev v izolski telovadnici osnovne šole. Naj torej po tem vzoru telovadnice po državi spreminjamo v hibridne kulturne hrame?

Vse več Izolanov misli, da je 15, 20 ali celo 30 milijonov evrov vreden lep, sodoben kulturni center Utopija z veliko začetnico. Četudi bi jim po kakšnem čudežu uspelo izvtati milijončke, bi najpomembnejši dvom ostal: kako bi občinski proračun, ki mora že letos na primer sklestiti za 18 milijonov evrov želja, lahko prevzel dodatno skrb in breme za zaposlitev kakih 15 tehnično zahtevanih in izkušenih kadrov za vzdrževanje in upravljanje velike, sodobne ustanove, za vse tehnične stroške takšnega centra. In predvsem, kdo bo financiral še približno vsaj toliko vreden program? Izolski župan večkrat pravi, da bo istrski kulturni center živel, če bodo denar dale

tudi druge istrske občine. Vprašal se je, ali bi piranski župan lahko mirne vesti prispeval (denimo) pol milijončka Izoli, medtem ko mu pred očmi razpada 50 let star Avditorij Portorož.

KULTURNI CENTER V VSAKO SLOVENSKO VAS?

Naj torej ob portoroškem Avditoriju v Izoli zgradijo še en (istrski) kulturni center? V Portorožu komaj še ohranjajo Avditorij pri življenju. V Izoli bi se morda lahko učili od primera Avditorij. Dokler je zanj denar brez velikih ovir prispeval Casinò Portorož, je šlo razmeroma lahko. Ko se je Slovenija osamosvojila, so pred skoraj 30 leti dokončno preusmerili igralniški denarni tok iz Portoroža v državni proračun in v precejšnji meri pozabili na kulturo ter pospeševanje turizma. Samo direktorica Jana Tolja si je ob županji Vojki Štular v precej bolj optimističnih časih še upala nekoliko globlje seči v blagajno in zgraditi zasoljen nadstrešek ter nekaj drugih večjih izboljšav. Pri tem je ostalo, že 20 let. Avditorij je pred dnevi praznoval pol stoletja svojega izjemnega delovanja, a si za teh 50 let opaznega bogatenja Istre ni zaslužil posebne nagrade, finančne injekcije, ne obiska niti enega od štirih županov istrskih občin. Še piranskega ne. Zakaj Izolani neradi pridejo v komaj sedem kilometrov oddaljen Portorož na koncert, operno ali gledališko predstavo? Ker je poleti križ s parkirišči. In ker je težje priti do parkirišča

kot do vstopnice za predstavo. Verjetno še zaradi česa drugega. Dveh podobnih centrov na razdalji sedmih kilometrov pa si niti v Ljubljani ne privoščijo. Kako torej graditi hram kulture, ko se umetniki namesto z umetnostjo ukvarjajo z umetnostjo preživetja, si lahko sposodimo prispodobo iz nagovora direktorja Avditorija **Boruta Bažca** ob 50-tih letih tega zavoda. Kar pa ne pomeni, da lahko v Izoli dvignejo roke od svojega kulturnega doma.

Pred leti sta si direktorica Gledališča Koper Katja Pegan in direktor Avditorija Patrik Greblo, dva precej operativna in sposobna kadra, močno želela povezati ti dve ustanovi, zato da bi v Istri naredili korak naprej. Ampak! V Istri je beseda povezovanje zelo simpatična in pogosta pri skoraj vseh politikih, ki so zadnjih 30 let vladali tukaj. Nikoli pa niso zares mislili, da bi se tudi zares in v praksi povezali. Takoj ko je treba narediti korak, se kot zakleto zalomi. Morda je v istrskem zraku ali v vodi skrit virus, ki deluje proti povezovanju. Verjetno so za tako vodo, tak zrak in vzdušje krive že srednjeveške državice in legendarni piranski figov top, s katerim so se obstreljevali v Izolani od davnega srednjega veka dalje in verjetno je ta istrska neenotnost najbolj prav prišla tistim, ki so ob taki neenotnosti in siromašenju, odlično plesali po istrskem parketu, (tudi kradli) po istrskih njivah, terasah, trgih, ulicah, plažah ...

V teh resnih časih si le nekaj let po tem, ko se je voditeljica projekta kandidature za EPK

zjokala, ker Piran in istrske občine niso uspeli s kandidaturo Evropske prestolnice kulture, marsikdo pri sebi misli: »Še sreča!« Še sreča, da nismo uspeli in smo napravili samo tistih nekaj sto tisoč evrov za kandidaturo, ker kaj bi šele bilo, če bi napravili milijone in od tega ne bi ostalo nič?

ISTRI DOLGUJEMO VRNITEV TEMELJEV KULTURE

Ampak tukaj moram dodati svojo mantro. Če kdo, potem bi si ta naša Istra (tista v Sloveniji in z njo tudi tista z njo povezana v Italiji in na Hrvaškem) zaslužila posebne kulturne pozornosti. Tej pozornosti sploh ni treba reči EPK, niti PIKA (Piran, Izola, Koper, Ankaran), ampak spoznanje in priznanje, da je bila temu prostoru kultura v dobršni meri vzeta, odtujena, odpeljana, osiromašena, kratena, neodkrita, neprepoznana... Njena zaostalost, revščina, razbitost na občinske in krajevnoskupnostne vrtničke, ujeta v provincialno slepo črevo, pa le dodatno sredstvo zaničevanja in omogočanja večplastnega tajkunskega poseganja (beri siromašenja) v prostor.

V zgodnjem jugoslovanskem času je prostor z eksodusom prebivalcev in njihove kulture doživel ekstremno osiromašenje. Ne le osiromašenje materialnih in proizvodnih torej ekonomskih dobrin, temveč predvsem kulturnega in socialnega bogastva. Takega siromašenja kot Istra, kjer je v preteklosti kultura cvetela, (kar še

Boris Šuligoj

Časopis in spletni portal **OBALaplus**® sta vpisana v razvid medijev Ministrstva za kulturo pod zaporedno številko 2216. ISSN 2670-4609. Izdajatelj MBM MEDIA d.o.o., Portorož. Distribucija preko Pošte Slovenije v gospodinjstva občin Ankaran, Koper, Izola in Piran. Število izvodov 25.500. Uredništvo: Pristaniška 14, 6000 Koper, urednistvo@obalaplus.si, 05 9045 710, 040 600 700. Oglaševanje: marketing@obalaplus.si, 040 771 000. Odgovorni urednik Mauro Belac, mauro.belac@obalaplus.si. Urednik Tomaž Perovič, tomaz.perovic@obalaplus.si. Člani uredništva: Boris Šuligoj, Bojana Leskover, Nataša Benčič, Dorjan Marušič, Manca Hribovšek, Sabrina Simonovich, Sašo Mejak, Maja Orel Jakič, Katja Pegan, Eva Branc, Andreja Comino, Maja Cergol, Matej Sukič in Petra Mežnarc. Oblikovanje in prelom tiskane izdaje Tedy Grbec, GT-design d.o.o. Urejanje spletnega portala Elvis Dobrilovič. Stališča avtorjev prispevkov ne izražajo nujno stališč uredništva. Za točnost podatkov v podpisanih vsebinah odgovarjajo avtorji oz. naročniki objav. Za nepodpisane vsebine je avtor uredništvo. Komercialna sporočila so ločena od uredniških vsebin. Naročene objave so označene z oznako ☎ - promocijsko sporočilo. Datum izida 22. februar 2023.

danes pričajo kulturni in arhitekturni spomeniki, ki jih ni bilo mogoče kar tako odpeljati ali uničiti, pričajo Tartini, Gian Rinaldo Carli in vrsta drugih), takega siromašenja verjetno ni doživela nobena slovenska regija. V času socialističnega ekonomskega razvoja države je prav zaradi izjemnega prostora, lege in drobcev ohranjene tradicije kultura doživela spontan razvoj. Tu so zato lahko zapeli in zaigrali Kameleoni, tu je zrasel Marko Breclj, tu se je razvil slovenski »holivud«, tu so zrasle Obalne galerije Piran z eno bogatejših zbirk sodobne slovenske umetnosti, zrasel je kulturni, kongresni in festivalski center Avditorij Portorož in med zadnjimi ponovno obujeno Gledališče Koper ter pred 20 leti še Univerza na Primorskem. In tu je istrska kultura obtičala. Čeprav se po vsem svetu hvalijo z vračanjem ukradenih in na različne načine

odtujenih umetniških del, le v primeru Istre ni nikomur zares do vračila odnesenih del beneških mojstrov, do vračila odnesenih arhivov in starih knjig. Istra ostaja v starih časih, kaznovana od »prijateljev«, ki so odšli, in osiromašena s »prijatelji«, ki so prišli. Če je kateremu prostoru treba vrniti vsaj del izgubljenih kulturnih insignij, temeljev, poenotiti in obogatiti prostor, je to istrski. Istra ne bo nikoli več dihala s polnimi pljuči, če ne bo vsaj do vprašanja pomena kulture enotna, če ne bo razvijala vseh dimenzij kulturnega ustvarjanja. To bodo morali razumeti župani, občinski svetniki in državniki vseh barv, razumeti in spoštovati težo kulturnih draguljev, arhitekturnih in drugih spomenikov. Morda bi morali ustanoviti enotno pokrajino z eno samo prednostno in posebno nalogo vračanja izgubljenih draguljev in nalogo

vzgoje potencialov tega prostora. Sploh ni treba čakati na državo ali zakon! To je stvar prebivalcev in njihovih predstavnikov. Dokler Istri ne bo vrnjena odnesena in iz različnih razlogov izgubljena kulturna zavest, bo težko v ponos državi, zato ni vseeno, zakaj niti enega župana ni bilo na proslavo Avditorijevega Abrahama. Je pa povsem vseeno, če prostor nima formalnega naziva evropske prestolnice kulture. Bolj kot formalnost je treba prostoru vrniti tisto, kar mu je vedno pripadalo. Seveda se je treba vprašati, kaj vse je ta prostor izgubil in kaj še kar naprej izgublja zaradi provincialnosti in vdanosti v usodo. A ne le vprašati, predvsem ukrepati. Tega se župani in niti njihovi volivci očitno ne zavedajo dovolj.

Fotografije: Jadran Rusjan, Janez Kočar in Matjaž Kosmač

Proslava ob 50-letnici Avditorija Portorož

TEČAJ ZA LOKALNE TURISTIČNE VODNIKE NA OBMOČJU ISTRSKIH OBČIN

Predavali bodo različni strokovnjaki, med njimi predavatelji s Fakultete za turistične študije – Turistica, izkušeni turistični vodniki, ponudniki doživetij, predstavniki potovalnih agencij, muzejev in krajinskih parkov. V soboto, 18. marca, se bodo udeleženci podali na **terenske vaje** v Piran, v nedeljo, 19. marca, pa bo organiziran **praktični prikaz vodenja** v avtobusu na celodnevni izlet po obalnih mestih in podeželju slovenske Istre. Teden dni kasneje bodo udeleženci izkusili še praktični prikaz vodenja po Piranu. Na enak način – s praktično simulacijo vodenja – bo 16. aprila **potekal izpit**, ki je tudi pogoj za pridobitev izkaznice lokalnega turističnega vodnika.

Podroben program tečaja je objavljen na www.portoroz.si in na Facebook profilu Turističnega združenja Portorož.

Turistično združenje Portorož bo med 15. in 19. marcem organiziralo strokovni tečaj za lokalne turistične vodnike na območju občin Piran, Izola, Koper in Ankaran. Čas za prijavo je do petka, 10. marca.

Uspešno opravljen tečaj je osnova za pridobitev izkaznice lokalnega turističnega vodnika na območju štirih istrskih občin in vpis v register turističnih vodnikov slovenske Istre. Tečaj je sestavljen iz **teoretičnega** in **praktičnega dela**, ki bo vključeval študijski izlet in prikaz vodenja.

Teoretični del tečaja s predstavitev vseh štirih turističnih destinacij – Portoroža in Pirana, Izole, Kopra ter Ankarana – bo med 15. in 17. marcem potekal v stavbi Krajevne skupnosti Portorož. Sledila bodo predavanja o osnovah turističnega vodenja, od etičnega kodeksa in vodniškega obnašanja do tehnik vodenja za različne tržne segmente, nastopanja v javnosti in interpretativnega vodenja. Udeleženci tečaja bodo prisluhnili tudi predavanjem o istrski kulinariki, naravni in kulturni dediščini, turističnih izdelkih, doživetjih slovenske Istre, o kolesarskem turizmu in sistemu vodenja enodnevnih izletov za goste potniških ladij. Na tečaju bo predstavljen tudi nov sistem HALKI, ki omogoča rezervacijo lokalnih doživetij in nastanitev na destinacijah slovenske Istre.

AVDITORIJ

PORTOROŽ - PORTOROŠE

www.avditorij.si · T: 05 676 67 77

@avditorij · avditorijportoroz

11. 3. 10:30
Abonmajček in izven

Lutkovno gledališče Ljubljana
Mare Bulc

Tajno društvo PGC

17. 3. 10:30
Abonma in izven

Mini teater
Petra Govc

Zgodbe s panjskih končnic
Po motivih istoimenske knjige L. Kovačiča

Društvo Bolnikov z
Distonijo Slovenije
Slovenian Dystonia Society

dbd

Distonija je motnja gibanja, ki se kaže kot ponavljano vzdrževanje nenormalnega položaja telesa ali kot pojav ponavljanih gibov. Lahko se pojavi na enem ali več delih telesa. Najpogostejša oblika je žariščna distonija vratu (spastični tortikolis). Ocenjujejo, da je pogostnost (prevalenca) 20-4000 bolnikov na milijon prebivalcev. To pomeni, da bi lahko trenutno v Sloveniji bilo do 8000 bolnikov z vratno distonijo. Gre za kronično bolezen, ki pomembno vpliva na kakovost življenja bolnikov, njihovo samopodobo in vsakdanje življenje.

Več na spletni strani **www.distonija.si**, kontakt: **info@distonija.si**

Nacionalna kampanja ozaveščanja strokovne in laične javnosti o distoniji.

TOYOTA
C-HR
HYBRID
ELECTRIC

UGODNEJE DO

2.800€

HITRA
DOBAVA

DO
10 LET
JAMSTVA

AVTO CENTER JEREB
051 233 101
051 682 666

Povprečna poraba goriva za vozila Toyota C-HR Hybrid: od 4,9 do 5,3 l/100 km in emisije CO₂: od 110 do 119 g/km. Emisijska stopnja: za 2,0 hibrid EURO 6 AP in za 1,8 hibrid EURO 6 AM. Emisije NOx: od 0,0036 g/km do 0,0049. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delce PM₁₀ in PM_{2,5}, ter dušikovih oksidov. 10 letno jamstvo hibridne baterije velja ob rednih servisih na 1 leto ali 15.000 prevoženih km (kar nastopi prej) pri pooblaščenih prodajno-servisnih Toyota in trgovski mreži. Po preteku tovarniške garancije vam ponujamo brezplačno vključitev v program jamstva Toyota Relax (vse do starosti 10 let ali 185.000 km). Ob nakupu vozila C-HR hibrid electric prejmete hibridni bonus v višini 1.200 EUR ter bon za financiranje v višini 800 EUR. Pri nakupu vozila prejmete tudi bon za nakup zimskih pnevmatik ali originalne dodatne opreme v višini 800 EUR. Slika je simbolična. Več na www.toyota.si. Toyota Adria d.o.o., Brnčičeva 51, Ljubljana.

ISTRSKI ŽUPANI SO OBLIKOVALI SVOJE SKUPINE

Eva Branc

Po prvem obdobju po lokalnih volitvah so župani, tudi dva novince, zdaj že zasidrani na svojih položajih. Imenovali so tudi ožje sodelavce, ki jim bodo pomagali pri krmarjenju občine v naslednjih letih. Medtem ko imata koprski in piranski župan tudi svoje svetovalce, se ankaranski in izolski za to možnost nista odločila.

KOPER

Župan Mestne občine Koper Aleš Bržan je imenoval štiri podžupane. **Mateja Hrvat**in Kozlovič je zadolžen za področje turizma in gospodarskega razvoja Mestne občine Koper, **Jasna Softić** je zadolžen za koordinacijo z različnimi društvi in svetovanja glede sodelovanja z občino ter prijavi na razpise za nemoteno delovanje, poleg tega nadomešča župana v njegovi odsotnosti. **Janez Starman** je zadolžen za naloge, povezane s pravnimi zadevami občine, reševanje sporov ter ureditev odprtih razmerij z Občino Ankarano, podžupan italijanske narodne skupnosti pa je v Kopru **Mario Steffè**.

Vodja kabineta koprškega župana je ostala Nina Trampuš, v kabinet sodi tudi področje odnosov z javnostmi, saj na koprski občini notranje organizacijske enote PR službe nimajo. Področje odnosov z javnostmi skupno pokrivajo štirje sodelavci, poleg tega je ena sodelavka zadolžena za stike z občani.

Aleš Bržan ima tudi dva svetovalca, ki ju je imenoval že v preteklem mandatu in katerih zaposlitev je vezana na županov osebno zaupanje. To sta svetovalec za digitalno preobrazbo Andrej Erzetič in svetovalka za kulturo Vesna Pajič.

Jasna Softić

ANKARAN

Župan Občine Ankarano, Gregor Strmčnik, ni imenoval svetovalcev. Vodja kabineta župana Občine Ankarano in PR službe ostaja mag. Anita

Barbara Švagelj

Cek, ki vodi kabinet od leta 2020. V PR službi ankaranske občine sta trenutno dve zaposleni. Statut Občine Ankarano predvideva največ dve podžupanski funkciji, pri čemer mora vsaj eno zasesti predstavnik italijanske narodne skupnosti. Na podlagi tega je župan imenoval dve podžupanji, in sicer **Barbaro Švagelj** in mag. **Martino Angelini**. Švagljeva opravlja funkcijo podžupanje poklicno. V mandatu 2022-2026 je bila imenovana kot podžupanja s pooblastilom za vodenje Krajinskega parka Debeli rtič ter za medobčinsko in regionalno sodelovanje, je tudi predsednica Komisije za vloge in pritožbe in nadomešča župana v času odsotnosti. Angelinijeva je bila v tem mandatu imenovana kot podžupanja s pooblastilom za urejanje vprašanj in zastopanje interesov italijanske narodne skupnosti ter za mednarodno sodelovanje. Funkcijo opravlja nepoklicno ob službi na finančnem uradu.

PIRAN

Andrej Korenika, novi župan Občine Piran, je **Manuelo Rojec**, ki je bila podžupanja že minuli mandat, imenoval za poklicno podžupanje in **Barbaro Imenšek** za nepoklicno podžupanje, za podžupana italijanske narodne skupnosti pa je na predlog treh občinskih svetnikov imenoval **Christiana Polettija**.

Manuela Rojec

Primarni področji delovanja Barbare Imenšek bosta razvoj in pospeševanje podjetništva ter prireditve v občini Piran. Poleg tega bo zadolžena za nadaljevanje aktivnosti za izvedbo Občinskega prostorskega načrta (OPN). Župan ji je ob tem zaupal še nalogo usklajevanja govorilnih ur kabineta župana z občani ter druge naloge, ki se bodo pojavile. Rojčeva bo sodelovala pri pripravi poročila za letošnje leto, zadolžena je tudi za šolstvo, kulturo, stanovanjsko problematiko in nepremičnine v lasti piranske občine.

Vodja županovega kabineta v Piranu je Roman Bažec. V Službi za odnose z javnostmi sta zaposleni dve osebi, občina Piran pa bo po sprejemu proračuna za leto 2023 razpisala še delovno mesto vodje PR službe. Korenika je za višjega svetovalca, ki je zadolžen za krajevne skupnosti, turizem in razvoj obrtne cone Dragonja, imenoval Mitja Troho.

IZOLA

Novi župan Občine Izola Milan Bogatič je prav tako imenoval dve podžupanji, ki pa bosta funkcijo opravljal nepoklicno, **Natašo Čerin** ter **Agnese Babič**, predstavnicu italijanske samoupravne narodne skupnosti Izola. Župan jima izda pooblastila za posamezna področja po potrebi. Vodja Kabineta župana Občine Izola je Eva Krajnc. Področje odnosov z javnostjo je organizirano znotraj Službe za pravne in kadrovske zadeve, ki jo vodi Karmen Pavlič. Na področju odnosov z javnostjo na izolski občini delujeta mag. Martina Miklavčič Šumanski in Barbara Klinkon Škrbina ter v skladu s smernicami vodstva tudi vodja Kabineta župana. Bogatič meni, da so vodje posameznih uradov in služb znotraj občinske uprave strokovno dovolj podkovani na svojih področjih, zato trenutno potrebe po pogodbenih svetovalcih ne vidi.

Nataša Čerin

JAVNEGA SEKTORJA NE POTREBUJEMO RAZEN, KO GA POTREBUJEMO

Sindikati in zaposleni v javnem sektorju so, če gre soditi po prvih protestih in napovedih, vlado Roberta Goloba vzeli resno. Od nje pričakujejo odpravo plačnih nesorazmerij. Z drugimi besedami, da popravi enotni plačni sistem, ki je enoten samo še v imenu. Z drugimi besedami – višje plače. Zaposleni v javnem sektorju si povišanje plač zaslužijo zaradi številnih odrekov v preteklosti. Država bo tako zaustavila odhod najboljših kadrov iz njenega aparata. Nenazadnje bodo ljudje z dodatnim denarjem kupovali osnovne življenjske potrebščine, kar bo povečalo potrošnjo in koristilo gospodarstvu. Z višjimi plačami torej ne bi smelo biti nič narobe. A bili bi naivni, če bi nas v naslednjih tednih in mesecih presenetila vprašanja o smiselnosti višjih plač v javnem sektorju, podkrepjena s primerjavo povprečnih plač v javnem in zasebnem sektorju ter o rasti števila zaposlenih v državni upravi. Ko se bo nekdo spomnil, da si bodo delavci v javnem sektorju lahko privoščili več na račun višjih davkov, se bodo za revolverje prvi prijeli tisti, ki imajo v družbi največ. Od tu dalje je le še korak do še ene bitke v večni vojni med javnim in zasebnim sektorjem.

Piše se leto 2184. Planet Zemlja ima milijardo prebivalcev. Ljudje že dolgo ne verjamejo več v velike ideje in skupno dobro. Države so razpadle, podobno misleče skupine ljudi so se povezale v nekakšna mesta z okoli 10.000 dušami. Prevladalo je prepričanje, da bodo skupnosti najbolje delovale, če se organizirajo v nekakšne polise – mestne države po vzoru antične Grčije. V grobem lahko polise prihodnosti razdelimo v tri skupine. Večina svojemu prebivalstvu zagotavlja le najnujnejše: osnovno infrastrukturo in določeno mero varnosti ter spoštovanja pravil in zakonov. Ljudje, ki v njih živijo, so povezani v manjše celice, družine same skrbijo za vzgojo in izobraževanje otrok ter zdravje svojih članov. V teh polisih so dajatve (davki so prepovedana beseda vse, od kar so začele propadati prve države) na najnižji možni ravni. Javnih služb ni. Še vedno obstajata šolstvo in zdravstvo, a storitve na teh področjih zagotavljajo podjetja. Ni policije, ni bolnišnic, ni vojske, ni gasilcev, ni civilne zaščite, ni kulturnih ustanov, ni javnih medijev. So samo podjetja. V take polise se združuje največ ljudi. Pravijo jim Divjaki. Druga največja skupina polisov so prvi popolnoma nasprotni. Imajo najboljše šole, najsodobnejše bolnišnice in zadnje tehnološke inovacije za zagotavljanje varnosti. So precej

manjše od skupnosti Divjakov, saj največje med njimi dosegajo le 1.000 prebivalcev. Imenujejo jih Bogati. Mednje lahko pride vsak, ki je sposoben plačevati nekakšen »življenjski all inclusive«. Enkrat letno za vse leto. Vnaprej. Kdor ni sposoben plačati, ga izključijo iz skupnosti in ostane brez vsega. Polisi v tretji skupini so drugačni. Vanje so se povezali ljudje, ki verjamejo v sodelovanje, skupno upravljanje virov in prepričanje, da mora skupnost poskrbeti za najšibkejše in nemočne. Tu so dajatve najvišje, saj skupnosti veliko sredstev namenjajo za zagotavljanje življenjsko pomembnih, a nedobičkonosnih služb, zato živijo skromno, imajo malo lastnine, potrošniška izbira ne obstaja. Takih polisov je malo, v njih povprečno živi okoli 5.000 prebivalcev. Pravijo jim Revni.

V KAKŠNI DRUŽBI ŽELIMO ŽIVETI?

Zgoraj opisana izmišljena črnogleda ureditev družbe prihodnosti nam lahko pomaga odgovoriti. Kdo smo: Divjaki, Bogati ali Revni? V kakšen polis bi se povezali, če bi imeli možnost izbire, pri tem pa dovolj sredstev, da eno leto brez težav preživimo med Bogatimi? Samo eno leto, za naprej bi morali poskrbeti sami ... Ni se potrebno odpravljati v prihodnost in se pri tem posluževati vprašljivih predpostavk. Odgovor na vprašanje,

v kakšnem polisu (beri družbi) želimo živeti, se skriva v izzivih današnjega časa. Poglejmo dva. Skoraj vsak teden mediji poročajo o velikih naravnih nesrečah. Zdi se, da so suše, poplave in potresi pogostejši kot v preteklosti. Prav tako so vse pogostejša pričevanja v smislu »kaj takega še nismo videli«. To potrjujejo tudi podatki: nekatere vrednosti in trendi so najvišji, od kar jih merijo strokovnjaki. In res ni potrebe, da gremo v Turčijo, saj je bližje Zagreb. In poplav se še dobro spominjajo v Železnikih, žleda na Notranjskem, da lanske velike suše v naših krajih niti ne omenjamo. Narava se spreminja. Vse več je nepredvidljivih dogodkov, ki na naša življenja vplivajo močneje, kot smo bili vajeni. Vse več bo potreb, da imamo kot družba vzpostavljene službe, ki bodo ukrepale in pomagale ob naravnih nesrečah. To so civilna zaščita, gasilci, vojska, reševalci, če naštejemo le nekatere. Vsi so del javnega sektorja.

Tako kot narava se spreminja tudi pričakovana življenjska doba nas, Zemljanov. Daljša se, kar je za posameznika načeloma dobro. Za družbo kot celoto pa bo to predstavljalo več škode kot koristi. Starejši ljudje potrebujejo več zdravstvenih storitev in dolgotrajno oskrbo. To bo zahtevalo več zdravniškega osebja, kar bo povečalo pritisk na državo, da v tem sektorju zaposli več ljudi in jih

bolje plača. Druga rešitev je, da bomo raje uvozili poceni delovno silo, kar pomeni, da bodo za nas skrbeli bolničarji in zdravniki, ki ne govorijo slovensko, ne poznajo tukajšnjih navad in so še slabo plačani. Mejo, do katere bodo šli tisti, ki želijo zdravstvo privatizirati, določa dobiček. To velja za vse javne službe in storitve, zato je močen javni servis več kot nujen. Dejstva, da znamo kot družba poskrbeti za najšibkejše, delovati preventivno, da imamo javne medije in kulturne institucije, so civilizacijski dosežki. Odpovedati se jim bi bil korak nazaj.

MIT O JAVNEM IN ZASEBNEM SEKTORJU

John Kenneth Galbraith (1908-2006), kanadsko-ameriški ekonomist, ki je bil velik nasprotnik neoliberalnega prostega trga, deregulacije in korporacijskega poseganja v javni sektor, je napisal več kot štirideset knjig in več kot 1.000 člankov. V enem zadnjih besedil z naslovom Ekonomika nedolžne prevare, Resnica današnjega časa, ki je pri nas izšla v založbi Družbe Piano in Mladine leta 2010, je napisal, da je ena od prevar, ki so nam jih vsilili odločevalci, tudi mit o dveh sektorjih. Da gre pri javnem in zasebnem sektorju za dve plati istega kovanca

je argumentiral z nazornim primerom iz vojaške industrije. »Medtem ko Pentagon še vedno financirajo, kot da bi bil javni sektor, le še redki dvomijo o vplivu moči korporacij na njegove odločitve. To, kar se dogaja vsak dan, ni novica,« je zapisal (Galbraith, 2010). Podobno se dogaja tudi v Sloveniji, ki bo prej ali slej kupila toliko orožja in takšne vrste, kot je obljubila zvezi NATO. Javna sredstva bodo pod pokroviteljstvom NATA iz žepov slovenskih davkoplačevalcev odšla neposredno k multinacionalkam, ki proizvajajo orožje. Način delovanja je enak pri nabavi medicinske opreme, vozniških parkov ali zagotavljanju rešitev na področju informacijske tehnologije. Na vseh področjih javni denar odteka v podjetja, ki se ukvarjajo s tržno dejavnostjo. Številnim podjetjem, ki delujejo na trgu, so javna sredstva – sredstva, ki jih trošijo država, občine in z njima povezane ustanove, z naskokom najpomembnejši vir prihodkov.

KOMU KORISTI VITKA DRŽAVA?

Čeprav se veliko javnih sredstev prelije (preko javnih naročil, gospodarskih subvencij in spodbud, davčnih olajšav itd.) k tistim, ki imajo že tako največ, so slednji najbolj goreči zagovorniki vitke države. Manjši državni aparat zahteva namreč nižje davke. Nasprotovali bodo tudi dvigu plač v javnem sektorju, saj to pomeni, da morajo tudi sami dvigniti plače, če bodo želeli zadržati svoje delavce. V nasprotnem primeru bodo ti odšli v boljše plačane službe javne uprave: med gasilce, medicinske sestre in znanstvenike. Vrednost, ki jo bodo tam ustvarili, bo vsem članom družbe zvišala kakovost življenja in ne bo postala dobiček redkih. Dodaten denar, ki ga bodo zaslužili z zvišanjem plač, ne bo iskal poti na bančne račune v tujino; javni uslužbenci si bodo privoščili obed v boljši gostilni, pogostejši obisk frizerja ali novo kolo. Sredstva, ki jih bo država namenila za njihove višje plače, se bodo vrnila v gospodarstvo. V prvi vrsti k malim in srednjim podjetnikom, ki jih pogosto označujemo za motor gospodarstva.

foto: freepik

LE ATTIVITÀ DELLA CAN COSTIERA

PALAZZO TARSIA: LE CHIAVI UFFICIALMENTE ALLA CAN COSTIERA

Una cerimonia sobria, quasi intima. Si è svolta così la consegna delle chiavi Palazzo Tarsia, passate ufficialmente alla CAN Costiera. Quasi un gesto di rispetto per i precedenti inquilini, giornalisti e impiegati del quotidiano Primorske novice, che hanno lasciato i loro uffici con mestizia, alcuni con le lacrime agli occhi. Andranno ad occupare la palazzina del settore amministrativo della fabbrica Cimos, nel rione di Salara. L'antico palazzo, risalente al XVII secolo è stato la residenza della nobile famiglia Tarsia, di cui l'esponente più in vista fu il compositore Antonio. Nel ricevere le chiavi dell'imponente portone d'entrata dalle mani del direttore, Janez Pavčnik, il presidente della CAN Costiera, Alberto Scheriani, non ha nascosto la propria soddisfazione. "È un momento storico per tutta la Comunità nazionale italiana del capodistriano, realizzato in collaborazione con il deputato, Felice Žiža. Abbiamo ora a disposizione Palazzo Tarsia, uno dei più prestigiosi edifici storici cittadini. Accoglierà gli uffici della CAN Costiera e di tutte le altre istituzioni minoritarie che lo desidereranno e che attualmente non hanno una sede propria, ma si vedono costrette a versare ogni mese affitti esosi. Prima di entrarvi saranno necessari dei piccoli lavori di manutenzione, interventi minimi

soprattutto per poter suddividere adeguatamente i vani tra gli interessati, a seconda delle varie necessità. Dopo di ciò intendiamo procedere a un restauro serio, condotto da un team di architetti, rispettando le indicazioni dell'Ente

INCONTRO CON I CONSULENTI DELL'ISTITUTO DELL'EDUCAZIONE DELLA RS

Giovedì 19 gennaio 2023, l'Ufficio per il bilinguismo della CAN Costiera ha incontrato due consulenti dell'Istituto dell'Educazione della RS, Guido Križman e Nevio Tomasin, per analizzare il lavoro svolto dall'Ufficio in ambito scolastico nonché evidenziare le problematiche da discutere in vista della prossima riunione del Gruppo di lavoro del Governo della RS che, assieme agli esponenti della Comunità nazionale italiana e di quella ungherese, incontreranno i rappresentanti del Ministero dell'Istruzione, delle Scienze e dello Sport. L'Ufficio per il bilinguismo, nel suo primo anno di attività, ha dedicato molta attenzione alle necessità delle scuole con lingua d'insegnamento italiana, fornendo loro piena disponibilità per colmare le lacune presenti nel sistema. L'Ufficio si è infatti impegnato a fornire la traduzione in

lingua italiana di numerosi materiali destinati sia al personale sia ai genitori e agli alunni. Nei diversi incontri svolti con i dirigenti scolastici sono emerse numerose problematiche che si trovano ad affrontare gli istituti, soprattutto in materia di traduzione delle circolari nonché dei testi relativi a programmi, laboratori e molto altro. Assieme ai consulenti dell'Istituto, sono stati stilati i punti chiave che la CAN Costiera discuterà all'incontro con il Ministero dell'Istruzione, delle Scienze e dello Sport. Tra i punti la necessità di fornire la traduzione in lingua italiana del materiale relativo alle gare del sapere che si svolgono a livello scolastico, regionale e nazionale. Un altro argomento da affrontare sarà anche la traduzione delle circolari ministeriali, che potranno quindi essere divulgate ad alunni e genitori. Ci si

per la tutela del patrimonio culturale. Nel giro di un paio d'anni dovremmo avere a disposizione sedi prestigiose, polifunzionali al servizio non solo dei connazionali, ma anche del resto della cittadinanza" ha dichiarato il presidente Scheriani. Effettivamente entrare a Palazzo Tarsia fa l'effetto di un tuffo nel passato, a contatto con la cultura e la storia della Capodistria antica. Già il suo atrio, adornato con splendidi affreschi e fregi, lascia intravedere la possibilità di farne un polo culturale cittadino con la promozione di convegni, mostre o concerti. Importante anche che l'intera zona, la storica Calle degli Orti grandi, raduni importanti strutture della Comunità nazionale italiana: l'adiacente Palazzo Gravisi Buttorai è usato per le proprie attività dalla Comunità degli Italiani "Santorio Santorio", nelle immediate vicinanze sorge la Sala giovani della CAN Comunale e poi si stanno portando a termine i lavori per il Museo multimediale della CNI, ubicato in un'antica palazzina, fino a poco fa semidistrutta e ora rimessa splendidamente a nuovo nell'ambito del progetto europeo "Primis", guidato dall'Unione Italiana, in collaborazione con la stessa CAN Costiera, le Regioni Veneto e Friuli Venezia Giulia, nonché altri soggetti sloveni e italiani.

Ufficio per il bilinguismo - Kim Jakopič

LA PRESIDENTE PIRC MUSAR RICEVE LE COMUNITA' NAZIONALI

Nell'ambito dei suoi incontri con i gruppi parlamentari, la Presidente della Repubblica, Nataša Pirc Musar ha ricevuto per un colloquio conoscitivo i deputati delle Comunità nazionali italiana, Felice Žiža e ungherese, Ferenc Horvath. È stato un lungo e cordiale scambio d'opinioni su temi che il capo dello stato intende porre al centro del suo operato nel prossimo quinquennio e di cui ha già ampiamente discusso con i capogruppi alla Camera e con il premier, Robert Golob. Al primo posto ha collocato la riforma del sistema elettorale, spesso oggetto di critiche e sottoposto a più riprese a modifiche parziali. Condivisa l'idea che dopo un ampio dibattito, gli sforzi potrebbero andare verso un sistema proporzionale effettivo, con il voto di preferenza che lasci, quindi, all'elettore la possibilità di sovvertire l'ordine dei candidati proposti dai partiti sulle loro liste, scegliendo i deputati da eleggere. Soluzioni del genere erano già state depositate alla Camera

di stato, ma non erano passate per pochi voti. Esistono tesi che privilegiano un sistema misto, maggioritario per un certo numero di seggi parlamentari e proporzionale per i rimanenti. Gli esponenti delle minoranze seguiranno il vasto dibattito e appoggeranno le soluzioni stilate dalla maggioranza - hanno riferito i loro rappresentanti a Lubiana. Aperto poi anche in questa sede il tema della regionalizzazione in Slovenia. La Pirc Musar è allineata sulle posizioni del premier Golob, che ha già indicato la creazione delle province in questo mandato come una riforma molto delicata, che rischia di accentuare la burocratizzazione dello stato. Žiža ha ricordato che nel 2021 la CAN Costiera e i quattro comuni istriani avevano sostenuto una provincia a statuto speciale che riguardi soltanto la fascia costiera, quindi il territorio d'insediamento storico della CNI e porti il nome di Istria. L'iter, condotto dal Consiglio di stato, era stato sviluppato sino al

dibattito parlamentare che, però, non aveva portato a una decisione definitiva. È stata, quindi, citata la riforma della sanità. I deputati delle Comunità nazionali hanno assicurato che accompagneranno con attenzione la disamina dei nuovi documenti, che si prospetta lunga e animata. Come rilevato dal dott. Felice Žiža, dall'alto della sua esperienza di medico chirurgo, la riforma non potrà essere completata in questa legislatura e sarebbe opportuno iniziarla dal sistema sanitario primario, per riempire poi di contenuti le norme sul sistema secondario e terziario in campo medico. Un altro dibattito molto ampio sarà necessario per due modifiche della Costituzione. La prima riguarda la nomina dei giudici, attualmente di competenza del parlamento su proposta del Capo dello stato. La riforma lascerebbe la scelta alla massima carica istituzionale, previo parere del Consiglio della magistratura, sulla falsariga di quanto accade in Italia. L'altra riforma riguarderebbe la nomina del premier e del suo governo. L'intenzione sarebbe anche qui di seguire il modello italiano, dando al Presidente della Repubblica il compito di indicare il premier e di confermare i ministri, che poi si recherebbero in Parlamento per il voto di fiducia. In calce all'incontro è stata toccata ancora la collaborazione italo-slovena. La Presidente Nataša Pirc Musar ha annunciato che in maggio sarà a Roma per una visita ufficiale, su invito del suo omologo, Sergio Mattarella. Sarà l'occasione per ribadire la validità della strada già tracciata nei rapporti tra i due Paesi vicini e amici, nei quali le Comunità nazionali italiana in Slovenia e slovena in Italia saranno senz'altro coinvolte. Ha, inoltre, assicurato la massima disponibilità per affrontare il qualsiasi momento le problematiche che stanno a cuore alle minoranze autoctone in Slovenia.

CAN COSTIERA: NOTI I NOMI DEI CONSIGLIERI, DESIGNATI DALLE CAN COMUNALI

Dopo le elezioni del 20 novembre scorso, la costituzione delle CAN Comunali in base ai risultati della consultazione elettorale, sono stati resi noti tutti i nomi dei consiglieri che comporranno il Consiglio della CAN Costiera. Come noto non vengono eletti direttamente, ma sono espressione delle rispettive CAN Comunali. A rappresentare così Ancarano saranno Linda Rotter e Sergio Angelini. Alberto Scheriani, Fulvio Richter e Marco Apollonio sono stati indicati da Capodistria, Isola ha scelto Selene Mujanovič, Evelin Zonta e Kevin Božič, mentre per Pirano sono stati cooptati Kristjan Knez, Onelio Bernetič e Nadia Zigante. Tra loro andrà scelto il presidente per il prossimo quadriennio, nonché

tre vicepresidenti, uno per ogni comune che non esprimerà il massimo esponente dell'istituzione minoritaria. Suoi importanti organismi saranno la presidenza e il Comitato dei garanti. In base allo statuto la Comunità costiera opera per la tutela dei diritti particolari sanciti dalla Costituzione della Repubblica di Slovenia e la realizzazione degli interessi e necessità della comunità nazionale italiana nella Repubblica di Slovenia. È persona di diritto pubblico con facoltà di possedere, acquisire e disporre di proprietà. Nomina i rappresentanti della Comunità nazionale italiana di Slovenia nel Consiglio di Programma dei programmi radiofonici e televisivi in lingua italiana del centro radiotelevisivo

regionale di Capodistria. Tra le altre competenze spiccano: propone la nomina del direttore dei programmi radiofonici e televisivi in lingua italiana del centro radiotelevisivo regionale di Capodistria, nomina o propone la nomina dei rappresentanti della Comunità nazionale italiana di Slovenia negli organismi di enti, enti pubblici, organizzazioni e imprese, nonché altre istituzioni in base a formale richiesta, inoltrata alla Comunità costiera, stabilisce indirizzi, contenuti e modalità di collaborazione ed associazione con organizzazioni della Comunità nazionale italiana e con organizzazioni nazionali, internazionali ed estere e svolge altre mansioni politiche della massima importanza.

STOJAN PELKO

Magister filozofije, doktor socioloških znanosti, prevajalec, na pariški Sorbonni je študiral audio-vizualne raziskave, bil je urednik revije za film in televizijo Ekran in predaval sociologijo kina na ljubljanski filozofski fakulteti. Kreativni direktor leta je postal 1998, ko je sodeloval z oglaševalsko agencijo Luna, postopoma pa se je specializiral za strateške komunikacije in politični marketing. Bil je državni sekretar za kulturo in vodja kabineta ministra za zunanje zadeve ter svetovalec za komuniciranje vodje urada EU za Kosovo.

Programski vodja EPK 2025 ste postali lansko leto. Komisijo ste prepričali z ambiciozno vizijo programskega in strokovnega dela. Nam lahko predstavite vašo vizijo?

Najprej sem napisal, da je osnovna etična odgovornost programskega vodja, ki je v resnici »podedoval« program od zmagovalne ekipe na nacionalnem tekmovanju po evropskih kriterijih, predvsem ta, da zmagoviti program uresniči. A sem v isti sapi dodal, da se zavedam neizogibnih in strukturnih razlik med pisanjem prijavne knjige in realizacijo večletnih projektov, zato sem v viziji nanizal štiri vrednote umetniškega in strokovnega vodenja, nato pa razvil pet prednostnih področij svojega dela. Kot vrednote sem navedel vrhunskost umetniških stvaritev, relevantnost ponujenih rešitev in programov, zaupanje lokalnega prebivalstva in organizacijsko brezhibnost.

Ključna je relevantnost. Če to, kar delamo, nima hkrati teže pri evropski javnosti in posledic doma, nismo naredili ničesar oziroma še slabše, delamo business as usual. Prestolnica pa to ne sme biti, biti mora presežna po dosežkih in dognanjih.

Kot prioritete pa sem v viziji zapisal pet področij: 1. dejansko umestitev vseh s prijavo knjigo načrtovanih projektov v finančne, kadrovske, prostorske in časovne koordinate, 2. sistematično kadrovske krepitve programskega oddelka, 3. opolnomočenje lokalnih zavodov in nevladnih akterjev za uresničitev programa, 4. demokratične postopke pri izbiri dodatnih programov in projektov, 5. sodobno komunikacijsko platformo za doseganje javnosti. Lahko rečem, da smo se dejansko lotili vseh petih področij v teh treh mesecih. Seveda je to bolj posledica nuje kot mojega prihoda, a je ravnoprav sovpadlo. Tik preden sem prišel, so namreč opravili prvi skrbni pregled po dveh letih, ki nam zdaj izredno pomaga pri sklepanju triletnih pogodb s ključnimi partnerji in »koledarskem« načrtovanju dela. Tudi zaposlovali smo že vmes in

to odlične, izkušene kadre. Z zavodi, kot so Goriški muzej, Knjižnica Franceta Bevka, SNG Nova Gorica in Kulturni dom, smo uskladili projekte in jim dodali nekaj novih, trije največji partnerji v 2023 pa so nevladni. Z EZTS, Evropskim združenjem za teritorialno sodelovanje, ki združuje interese Nove Gorice in Gorice kot svojevrstni evropski čezmejni unikum, pa tudi že razvijamo obljubljeno komunikacijsko platformo, ki bo veliko ambicioznejša kot sedanja spletna stran. Tako da sem s prioriteta kar zadel.

Bo vaša prednost tudi ta, da niste domačin?

Od kod pa sem? Iz Brežic ali Novega mesta? Ljubljane ali Pariza? Prištine ali Dubrovnika? Rekel bi, da sem zdaj kar iz Nove Gorice. Deleuze je enkrat zapisal, da so pisci tujci v lastnem jeziku, sam pa se počutim doma povsod, kjer razumem, kaj ljudje govorijo in v obeh Goricah se čisto dobro razumemo.

V resnici tudi dobro razumem, kam meri vaše vprašanje. Mislim, da je prednost v tem, da lahko lokalni spor presežeš s tretjim, četudi ga

Stojan Pelko na razstavi, posvečeni Melini Mercouri, Elefsina, evropska prestolnica kulture 2023.

povabiš le kot vanishing mediator, izginjavajočega posrednika. Pri tem ni pravila, včasih je treba dvigniti prag ambicij na nacionalno ali evropsko raven in pač angažirati takšno ustanovo, drugič pa zadevo nalašč spustiti čisto do mikrolokalnega, saj se prav tam morda skriva največja inovacija ali iskrenost. Pogled iz Ljubljane ni nujno pogled iz prestolnice, je pa lahko Žižkova paralaksa, pogled s strani, ki razkrije novo razsežnost ali nepričakovano podobo.

Projekt, ki ste ga prevzeli, je tekel že več kot leto dni. Obžalujte ta čas?

Je ne regrette rien. Dve leti je od tedaj, kar je ekipa avtoric in avtorjev prijave knjige skupaj z lokalnimi oblastniki skakala od navdušenja na Trgu Evrope. Navdušenje je bilo pristno, veselje zaslužno, saj so vendar premagali Ljubljano, Piran, Ptuj in Kranj.

Potem vedno pride obdobje antiklimaksa, v slogu tiste poetske slutnje Branka Miljkovića: ali bo svoboda znala peti tako, kakor so sužnji peli o njej.

Pride čas trde gradnje, blatnih nog in umazanih rok, pa četudi gradiš samo javni zavod in ne hiše. Ne zavidam prav nikomur, ki je šel skozi to. Nekaj veteranov in veterank je še v ekipi, drugi so odšli drugam. Najlepše je, da se zdaj nekako virtualno ponovno najdevamo in da je ekipa dejansko vsak dan močnejša, tako novogoriška in goriška kot tudi ljubljanska in evropska.

Ta konec tedna sva bila z Nedo Bric Rusjan na otvoritvi evropske prestolnice kulture v grški Elefsini, pol maratona proč od Aten. Ob takšnih priložnostih seveda predvsem »špejaš«, kako delajo otvoritve drugi, a obenem se s številnimi ekipami nekdanjih in prihodnjih prestolnic pogovarjaš, kako je šlo, kje so in kaj bi naredili drugače. Zaštekaš, da skoraj ni več situacije, ki je ne bi mogel predebatirati z nekom, ki je tam že bil, ali pa se mu natanko ta hip dogaja kaj podobnega. Ko vidiš, kako se je neki ekipi sesul ves koncept zaradi spremembe lokalne oblasti ali delo štirih, petih let čez noč ustavilo, npr. Reki zaradi koviida, uvidiš, da gre za kompleksno socialno operacijo, kjer ne gre ničesar obžalovati, ampak se le neprestano boriti s časom, s predsodki, s težavami... Življenje pač.

Po drugi strani pa srečuješ izjemne kolektive, doživljaš sublimne trenutke, daje ravno to vredno vsakega dne življenja.

Delala sem na projektu Evropski mesec kulture, Ljubljana 1997. Z distance mi je zdaj jasno, da je bil temeljni problem umetniških vodij EMK ta, da so hoteli ustreči vsem, ki so prijavili projekte in smo tako imeli včasih tudi po sedem prireditev na dan. Le kje bi našli toliko občinstva?! Past, ki se ji ni izognila niti letošnja madžarska prestolnica. Preveč vsega. Kaj pa GO! 2025?

Pogosto rečem kolegom in kolegicam v programskem oddelku, da bo naša najpogostejša beseda žal »ne«. V resnici k nam ne prijavljajo projektov, ampak je naš mandat uresničil program iz zmagovalne prijave knjige. V njej so zapisani ne le projekti, ampak tudi projektni partnerji in osnovne časovne in finančne koordinate. Tako, kot si nekaj malega užitka svobodne izbire »ugrabiš« kot vodja, je povsem razumljivo, da v nišah in režah med programskimi enotami mnogi iščejo svojo priložnost, zato sem med prioriteta vizije navedel tudi demokratične procese. Prav je tako, vendar prosilci ne smejo pričakovati arbitarnih »všečkov«, temveč argumentirane presoje, kateri od novih projektov je dovolj relevanten, drzen, kakovosten za uvrstitev v finalni, »uradni« program. Tu se strinjam z vami, da je manj pogosto več. V resnici imamo za to neizprosno selekcijo najboljšega še čas, zato se

Bojana Leskovar

pa tudi pogovarjamo z mnogimi na obeh straneh
meje in po vsej Evropi.

Bodo imeli prednost "domači" projekti, čeprav si vsi želimo videti predvsem dobre kulturne prireditve tudi od drugod? Kako se boste izognili tej domačijskosti: "Ni pomembna kakovost, pomembno je, da je naš."?

Spet bi morala najprej definirati »domači«. Zame je Zoran Mušič domač, a ko bo nanj pogledala evropska kuratorka, še nevidene reči pa pokazal zasebni zbiratelj, bo obenem zelo relevantno evropski, tako kot je ena sama recitacija Pattie Smith v Trstu našega »domačega« Kosovela naredila za svetovnega.

Tudi Franco Basaglia nam je domač, Goričan

in Tržačan, čeprav je v njegovem podiranju zidov norišnic nekaj temeljno »nedomačnega« v pomenu unheimlich, za mnoge meščane in malomeščane. Če plaši in ločuje Goričane, bomo morda potrebovali Parižane, da ga postavijo v zgodovinski kontekst, po drugi strani pa zagotavljam, da bomo vsi ponosni na to, da so naši »domači« (kot na semaforju na nogometnem stadionu) takšni kalibri, kot so Tomi Janežič, Aleks Gadjiev ali Marko Peljhan. Avtorice prijavne knjige so jih spojile v prečni program »Vrnitev domov« in dejansko se iz evropskih in svetovnih prestolnic vračajo v Novo Gorico kot prestolnico. Lepota evropske prestolnice kulture je, da nam z enako intenzivnostjo spregovorijo Norvežani z arktičnega kroga in kolektiv Robida iz vasi Topolo pod Kolovratom, da nas enako nepozabno nagovorijo staroverci iz filma Eme Kugler in ljudstvo Sami. Kaj še le, ko se začnejo pogovarjati med sabo...

**Lahko že danes napoveste vrhove
GO!2025?**

Nekaj sem jih že: dvanajst epizod gledališke sage Tomija Janežiča, njegov novogoriški amarcord, koncert na solkanskem mostu Aleksa Gadjeva, monumentalna razstava Mušiča na Kromberku, Dobroven, Štanjelu, a tudi na Bledu v sodelovanju z Loh Contemporary.

Hkrati pa vemo, da ima Nova Gorica Evropi in svetu povedati, kako je biti novo mesto, zgrajeno na travniku, zato se bomo posvetili tako Edvardu Ravnikarju kot brigadam, ki so jo gradile. Današnje postkovidne zagate z duševnim zdravjem zahtevajo novo soočenje z Basaglijo, tako teoretsko kot teatsko.

Trenutno so v produkciji kar štirje filmi, katerih teme ali avtorji sodijo v našo »EPK regijo« od Božičevega Sdnega filma do Eme Kugler in od prvenca evropske lavreatke Urške Djukić do Kozoletovega dokumentarca o skupini OHO. Vsako tako delo je svoj svet – in mi si jih želimo v prestolnici imeti vse. Še več, s potujočim kinom jih bomo vozili okrog, od Bovca do Komna, od triglavskih strmin do devinskih pečin, da o Soči in o vseh projektih ob njej, na njej in v njej sploh ne govorim.

V novinarskih poročilih je bilo zapisano, da bodo v lokalnem okolju sledi EPK vidne še dolgo po letu 2025. Katere?

Prostore gradimo tudi tako, da podiramo zidove. Kar nekaj zidov bomo podrli okrog železniške postaje in v devastiranih področjih obeh mest. Nova Gorica je tako nova, da ne potrebujemo veliko novega – prej kakšno razprtje kot otvoritev, prej prepih kakšne javne površine kot tlakovanje.

Epicenter bo na osi od Carinarnice na Erjavčevi do Mostovne nastaja cela nova parkovno-paviljonska struktura s petimi, šestimi objekti različnih funkcij, od razstavišča in gastronomsko-filmske super osmice do hiše poezije in glasbe ter otroškega in košarkarskega igrišča. X-center v središču mesta, ob spomeniku Edvardu Rusjanu,

bo osvežen in prepišno pregleden, da bo kar vabil k soustvarjanju novih vsebin. V parku Rafut upamo na pravočasno prenovo Laščakove vile, v Gorici bo ustvarjalno oživiljena ulica Raštel, velike spremembe se obetajo tudi v Parku Basaglia in na prirojem grad.

Ostali bodo tudi procesi skupnega upravljanja somestja obeh Goric, od javnega prevoza do skupnih muzejskih vstopnic in gledaliških abonmajev.

Naš večinski financer, Ministrstvo za kulturo, močno poudarja, da morajo ostati tudi prenovljeni procesi upravljanja s kulturo in soupravljanja z vsebinami, pa okrepljeni javni zavodi in nevladne organizacije. Več bo tudi izobraženih, izkušenih ljudi, nared za nove izzive.

Posebna zgodba takih projektov so finance.

Koliko denarja bo? Zadnja novica je, da bo vlada primaknila 20 milijonov. Kaj bo najdražje oziroma kako boste razdelili denar, ki bo na voljo?

Za program bo na voljo med 18 in 20 milijonov evrov, odvisno tudi od tega, kako uspešni bomo še pri pridobivanju evropskih sredstev in partnerstev z gospodarstvom, pa tudi interesa drugih resorjev slovenske vlade za sodelovanje v programu od okolja in kulturnega turizma do

šolstva.

V proračunu RS je zaenkrat deset milijonov ministrstva za kulturo, poleg mestne občine Nova Gorica in italijanske Gorice pa delež prispeva tudi dežela Furlanija-Juljska krajina. Četudi trenutno nismo v najboljši fazi dinamike financiranja, sem prepričan, da se bodo zadeve že v drugi polovici letošnjega leta izboljšale in potem gredo lahko samo navzgor. Pričakovanja in odgovornosti so pač tako velike, da si težko predstavljam, da bi se z njimi kdo igral. Za slovensko kulturo je to dejansko veliko denarja in ravno zato je tako pomembno, da se vidijo tako kakovostni kot trajnostni rezultati.

Dvajset milijonov, o katerih sprašujete, pa je drugih dvajset milijonov. To je potencialni vložek vlade v infrastrukturne projekte mestne občine Nova Gorica, povezane z EPK. Novoizvoljeni župan Samo Turel je bil glede tega zelo jassen, če bodo kakovostni projekti, bo tudi denar. Omenjal je ne le ureditev celega kompleksa »EPK distrikta« okrog železniške postaje, ampak tudi Vilo Rafut, gradova Kromberk in Branik, pa tudi katero od stavb mestnih javnih zavodov, ki so potrebne osvežitve ali popravila strehe. Na zadnjem sestanku s predstavniki vseh nevladnih akterjev v kulturi pa je bilo zelo jasno poudarjeno

tudi, da ves ta segment potrebuje prostore za ustvarjanje. »Programci« zavoda GO! 2025 ta prizadevanja zelo podpiramo, saj bomo tako po eni strani dobili prizorišča za naše programe, naši partnerji pa trajne in dolgoročne rešitve za svoje prihodnje delo.

Naj k temu dodam še, da sem med januarskimi obiski slovenskih občin regije EPK od Bovca do Komna videl nekaj izjemnih prizorišč, ki so že povsem nared za naše vsebine, denimo Vilo Vipolže v Brdih ali dvorec Lantieri v Vipavi. Pokazali so mi tudi nekaj gradbišč, za katera so uspeli dobiti sredstva za okrevanje in odpornost oziroma druga evropska sredstva, npr. grad Štanjel ali Rustjevo vilo ob Pilonovi galeriji v Ajdovščini, spet tretji pa priložnosti še čakajo, npr. del rudniške dediščine v Idriji, znan kot Kajzer, ali pa zaprti Kulturni dom v Bovcu.

Ali je kakšna prireditev, ki si jo posebej
želite na GO! 2025?

Skupne lučke obeh Goric na silvestrovo noč 31. decembra 2025, ker bomo takrat vedeli, da je večina dela za nami.

OBALA[®]
www.obalaplus.si

plus

časopis in portal
za slovensko Istro
s pogledom na morje

NOVI RENAULT AUSTRAL

že za
190 € /mesec*
fiksna obrestna mera**
8 let jamstva**
dobava takoj

*Mesečna oblačnina za model Renault AUSTRAL 1.6 dCi 140 in za dodatno ceno 27.900 €. Navedena začetna cena je priporočena maloprodajna cena (MPC) in je obvezna, toda ne vključuje 22-odstotni DDV in DMV. Informativni izračun mesečnega obroka je narejen na dan 22. 12. 2022 za skupni znesek kredita v višini 8.367,76 €, za dobo odpločila 48 mesecev in upošteva nespremenljivo obrestno mero 5,99 % ter pogoj v višini 0,97755 €. EOM je 0,93 %, in se lahko spremeni, če se spremeni katerikoli element v izračunu. Kreditni plačilec vne kredit v 48 mesečnih obrokih v višini 190 €, in z zadnjim povratnim obročem v višini 18.764,24 €. Glej tudi finančno obveznost, ki jo mora odplačati kreditni plačilec, ter zvezo njegovih plačilnega pogoja: znesek 22.299,21 €, obsega zvezo in zavezanostna prejemka 224.014 in strošek odobritve kredita 199,00 €. Plačilo, okolijska pogodba in sklenitev obvezniške in zavezanostne kreditne zavezanosti vozila za celotno dobo financiranja prireditelj slovenskih zavarovalnic. Kupci lahko ob koncu financiranja izkoristijo možnost prodaje vozila koncesionarju, ki mu je poslal vozilo, po vsebini določenih pogojev. Ponudba velja ob nakupu vozila z Renault Financial Services. V obdobju 2 let od nakupa vozila velja tovarniška garancija. Po preteku tovarniške garancije sledi 3 leta podpornega jamstva Renault. 100.000 km, kar koli se zgodi prej. Kupci prejmejo dodatno 3 leta podpornega jamstva Renault s strani Renault Financial Services. Perioda pri merjenem ciklu 4,5-6,6 l/100 km. Emisija CO₂ 104-148 g/km. Emisija stopnja EURO6dFULL. Emisija NOx 0,0884-0,0495 g/km. Vrednost investicijske porabe in emisij ustrezajo Mandatu in merilu WLTP. Oglikov dioksid (CO₂) je neoporekljivo toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnetih zrak iz ravnega zrak iz priletnosti poravnane prispevajo k poslabšanju kakovosti zunskega zraka. Prispevajo zlasti k ozonski in povzročajo koncentracijo prahu iz avtomobilov, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Priljubljen je pri predstavitvi o porabi, navedeni pogoji in nakupni enoti Renault si lahko izberete, 3A Adreata d.o.o., Dunajska 22, 1000 Ljubljana.

Renault priporoča **renault.si**

Trgo ABC

PE KOPER, Istrska cesta 12
Breda Podani, 041 607 812 David Bartolič, 051 306 770

Katja Pegan

UTRUJENI, PRAZNI, NEVIDNI

Polstoletno obletnico Avditorija Portorož so obalna mesta, ki jih napaja duh slovenske Istre, dočkala v sorazmernem miru, brez vojnih grozot, ki pestijo ljudi nedaleč od njih. Prav tako je narava do njih prizanesljiva, celo prijateljska, saj napoveduje za leta naprej, kaj kani hudega storiti z vodo, da bi se lahko (mesta oz. somestje) v miru in složno pripravila/pripravilo. Pa se kljub temu zdi, da je načrtovanje težko oz. nemogoče in da mesta ne vidijo skupne prihodnosti. Še več, zdi se, da je tudi stopicanje na mestu (v navidezni navezi) prenaporno opravilo in da so se mesta odločila vzeti si čas zase. Verjetno jih res nima smisla spominjati na obljube o različnih povezovanjih in sinergijah, ki jih imajo napisane v številnih praznih strategijah in namerah, ker nimajo moči zanje.

V Piranu oz. Portorožu, ob praznovanju abrahama v Avditoriju je bilo to več kot očitno, saj tam ni bilo nobenega župana. Verjetno sami najbolje vedo, zakaj ob kulturnem prazniku, ob slavnostni akademiji »skupnega« Avditorija, ob tako pomembni obletnici (Avditorij je starejši vsaj od dveh županov) in ob slovenski himni niso spoštljivo stali drug ob drugem, in z njimi vsa politična dodana vrednost, ki jo lahko na tak dogodek prinesejo le oni. Mogoče tega ne vedo? Mogoče tega ne vedo njihove piarovske službe?

Nam pa so pustili jasno sporočilo: da Avditorij Portorož in vse, kar to ime predstavlja, ni njihova prioriteta. Župan Pirana je tako že na začetku svoje županske službe pokazal, da ima na praznik ob 19.00 druge pomembnejše naloge in da res ni nujno, da skoči do Avditorija in podeli priznanje, ki bo z njegovim podpisom zahvala in hkrati zaobljuba za naprej. Zamudil je najdaljši aplavz v svoji karieri.

V luči tega začetka smo lahko brali celotno prireditve. Naivni optimizem o vrnitvi v stare nove čase, skupaj z velikanskim napisom, ki je moto letošnjih nagajencev: vse se da, če se hoče, odslkava žalostno resničnost zapuščenega otroka, ki se bori za življenje. Ima pa Avditorij ta hip tudi srečo; v zelo stvarnem in dobrem govoru v. d. direktorja Boruta Bažca smo razumeli, da pozna svoje naloge. Razume, da je njegov mali kolektiv čisto sam za vse že mnogo zadnjih let ter da ga mora varovati in skrbeti zanj, ker je to vse, ampak zares čisto vse, kar ta hiša ima. Žal se je iskanje smisla in lomljenje konceptov končalo že dolgo tega z razpadom vseh konceptov. In kot bi zapel Balašević (tudi na odru Avditorija nekoč): sve su ostalo nijanse.

Mogoče je imel Voltaire prav, ko je v Kandidu zaključil, da je morda rešitev v obdelovanju lastnega vrta, kar v prisposobi tega vodilnega razsvetljenskega filozofa in pisca pomeni, da se od velikih konceptov obrnimo k temu, kar znamo in zmremo. Morda je čas, da poskrbimo za kulturo svojih vrtov v vsaki občini sami? V Kopru bi, recimo, prevladovala kultura paradižnika, v Izoli bi sadili krompir, v Piranu je kultura radiča najpomembnejša, v Ankaranu so za trte. Tako bomo imeli štiri bogate vrtove, in ne enega skupnega, utrujenega, praznega in nevidnega, ker se ne bomo mogli dogovoriti, kdaj, kdo in s čim bi ga obdelovali...

Leon Magdalenc

KDO BO VOZIL VAŠ AVTOBUS

V vsakdanjem življenju se nam v trenutku, ko debata ali razmislek nanese na politiko, vedno zgodi osnovna zadrega. Težko nam gre z jezika, da smo zadovoljni. Težko priznamo, da nam neka politika, neka garnitura, neke popolnoma določene osebe vlivajo zaupanje. Zaupanje se zgodi le enkrat in to načeloma na štiri leta, ko se odločamo, komu bomo podelili svoj glas in čez dobro leto se ne spomnimo več točno, komu smo ga dali, razen tistih, ki so verniki ali fanatiki ali pa interesni priskledniki. Tistih nekaj mesecev ali tednov pred volitvami znamo utemeljiti svoj glas. Največkrat gre v dve smeri. Prva je znana. Nekoga ne maramo. Nočemo ga več videti. Naredili bomo vse, da se ga znebimo. Posebej, če nam kroji življenje, pravice in še kaj.

Druga pot je investicija v nepokvarjeno. Enitemu rečejo iskanje odrešenika. Ker so vsi zapacani in imajo vsi dolg seznam napak ali razočaranj, je potrebno najti nekoga, ki je vsaj v osnovi nedolžen in nepokvarjen. Ta druga izbira se vedno izkaže za popolnoma iracionalno, skregano z vsakim razumom. To je tako, kot da bi raje zaupali volan avtobusa, v katerem sedijo vaši najljubši, torej otroci, nečaki, družinski člani in prijatelji, nekomu, ki še ni sedel za volanom, kot nekomu, ki že trideset let vozi avtobus in je šel skozi nešteto kočljivih situacij.

Bi res samo zato, ker je voznik še nekaznovan, ker seveda kaznovan sploh ni mogel biti, ker ni nikoli vozil avtobusa, volan zaupali njemu in ne nekomu, ki je dobil nekaj priložnostnih kazni in vaše otroke, nečake, družinske člane in prijatelje vedno varno pripeljal od točke a do točke b. Bi bili res tako ubrisani, da bi se šli neke vrste rusko ruleto. Če rata rata, če ne rata, pa bog pomagaj.

Dobro, recimo, da je ta primer z voznikom avtobusa mejen in samo hipotetičen. Bolj realen je naslednji. Velikokrat slišimo utemeljitve, dajmo mu priložnost, vsak mora enkrat nekje začeti, še nihče se ni rodil moder in pameten, na mladih svet stoji, nagajate zato, ker ne marate uspešnih in se bojite za svoje stolčke. To so absolutno legitimni razmisleki, ampak nikoli ne boste dali novincu in analfabetu v roke na primer krmilo energetskega podjetja zato, ker je pač nov, o energetiki pa nima pojma. Lahko ga boste dali v en pododelek oddelka za razvoj in inovacije, da se malo spozna in vpelje, potem pa ga počasi pripeljali do vodje kakšnega sektorja in morda na koncu celo izbrali za šefa korporacije. Vsi dobri gospodarstveniki vedo, da so takšni kadri najboljši, ker se spoznajo in ker poznajo celotno strukturo. Še bolje to poznajo lastniki korporacij, ki ne bodo nikoli igrali te nevarne igre. Ja, lahko se tudi posreči, ampak največkrat se ponesreči. Primerov je nešteto. Zadnji, s katerim živimo in se lahko samo križamo, sliši na ime nacionalka. RTV Slovenija je vzorčni primer, kako nevarna je ta ruska ruleta.

Ravno zato bi morali mi, kot volilci in lastniki korporacije, ki se imenuje Slovenija, vsakič znova razmisliti, komu jo bomo dali v roke, da se ne bomo spet že čez leto dni spraševali, zakaj so nas razočarali in zakaj smo razočarani.

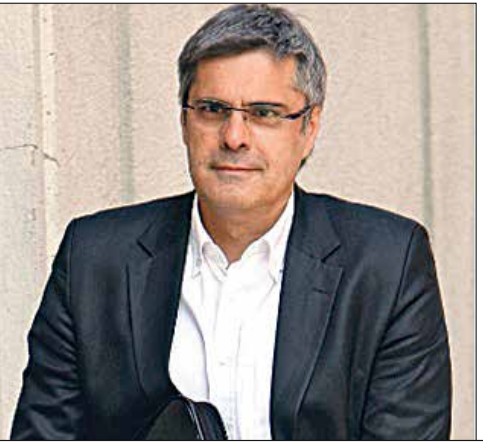
Andrej Mrevlje

DANTE ALIGHIERI IN NEW YORK

16.maja 1979 je Grace Gold, brucka Barnard kolidža, na pločniku pred enajstnadstropno stanovanjsko zgradbo v neposredni bližini univerze Columbia, klepetala s prijateljem. Morda se jima je porajala ideja, da jo skupaj mahneta v bližnji park. Toda dva stavka tišine, trenutek obotavljanja predno naj bi prečkala cesto, je bil za Grace usoden. V sedmem nadstropju stavbe nad njima se je odkrušil okenski nadstrešek in zgrmel v globino in se kot sekira zasadil v Graceino čelo. Abdi Fassih, študent univerze Columbia, ki je stal v neposredni bližini, je pretresen opisal razklano lobanjo, Gracein krik, ko se je zrušila na tla, se dušila v mlaki krvi. John Asta, ki je stanoval v petem nadstropju, je videl težak predmet, ki je zgrmel mimo njegovega okna. Na pločniku pod njegovim oknom je ležala Grace. "V grimasi bolečine je komaj vidno še nekajkrat premaknila roke in noge, nato pa jo je odnesla bolečina," je dejal John.

Graceino bolečino je nase prevzel New York. Župan Ed Koch je z neumno gesto skušal zavarovati mesto pred novimi tragedijami. Nemudoma je uveljavil zakon, ki lastnikom zgradb, višjih od šest nadstropij, narekuje, da vsakih pet let predložijo dokumentacijo o nosilnosti in stabilnosti stavb v njihovi lasti. Mestna uprava nato določi, ali gre za mala popravila ali za temeljito prenovo. Skratka, z novo zakonodajo v roki se mestna uprava pretirano odzove celo v primeru, ko na strehi neke stavbe opazi izkrivljen žleb in takoj zaukaže zgradbo zavarovati od vrha do tal. Lastniki zgradb vedo, da najemnina varovalnih odrov, napuščev in mrež stane manj kot prenova stavbe. Zanje je odločitev preprosta, v mestu pa je zrasla nova industrija, ki razpolaga s 480 kilometri napuščev, nadstreškov in podobnih varnostnih konstrukcij. V New Yorku je približno 9000 namišljenih gradbišč, najemnina teh fiktivnih filmskih setov pa je vredna 9 milijard dolarjev. Toda tako je New York ostal brez pogleda na nebo. Vsi v temo zaviti pločniki so v letih pandemije postali smetišča brezbrzih, raj za podgane, zatočišča brezdomcev in populacije prišlekov. To mesto v mestu, pločniki zakriti s temačnimi, estetsko ogabnimi zelenimi strešniki, imajo vse značilnosti življenja v peklu. Ob njih z ramo ob rami zdaj raste še en kontrapunk sodobne urbanosti. Restavracije, ki so hotele pandemijo preživeti, so se morale preseliti v purgatorij, se vrniti med peklenske pločnike in cestišča, kjer so si izborile pravico do lož, v katerih lahko nudijo nekontaminirano družabljenje. Preostali del cestišča je zabasan z vozili in armado dostavljavcev hrane na hitrih neslišnih električnih kolesih, ki švigajo po mestu kot majski hrošči, kadar je njihova sezona, seveda.

Pekel in purgatorij se razlikujeta od mesta, ki si ga je pred desetletjem zamislil župan Bloomberg, milijarder, ko je mesto nudil ruskim in kitajskim tajkunom. Ti lahko zdaj s 40 nadstropja njihovih 60 milijonov dolarjev vrednih stanovanj uživajo eterični mikrokozmos življenja v Centralnem parku in gladijo svoje avtomobile, ki imajo v luksuznem stanovanju svoje spalnice. Od garaže v 40 nadstropju, vredne desetine milijonov dolarjev, v New Yorku ni pricurčljaj niti en cent, kot je obljubljal Bloomberg. Bolj kot mesto, ki nikoli ne spi, postaja New York mesto razrednega boja. Eric Adams, novoizvoljeni župan mesta, skuša revščino odstraniti s ceste, brezdomce skuša namestiti v urejena zatočišča. Problem je, da brezdomcem urejena zatočišča brez človeškega stika ne ustrezajo. Ti ljudje, recimo jim raje osebnosti, ki naj bi sodile na dno družbe, so ohranile vrednote, ki smo jih mi, popotniki tega sveta, že izgubili.

Dorjan Marušič

«BOLNIŠNICA NA HRIBU»

V preteklih dneh sem sodeloval pri organizaciji obiska manjše delegacije kolegov s Kosova v naših bolnišnicah. Predstavniki Zdravniške zbornice Kosova ter bolnišnic v Prizrenu in Gjilanu so obiskali Splošne bolnišnice Izola, Celje in Murska Sobota. Člani delegacije so se pri ogledu osredotočali na način vodenja, postavitve urgentnih centrov, oddelke za interventno kardiologijo ter vzpostavitev dolgoročnega sodelovanja pri prenosu znanja in pomoči pri vzpostavitvi nekaterih specialnosti v njihovih bolnišnicah, predvsem na področju interventne kardiologije in aktivnem zdravljenju bolnikov z akutnim srčnim infarktom.

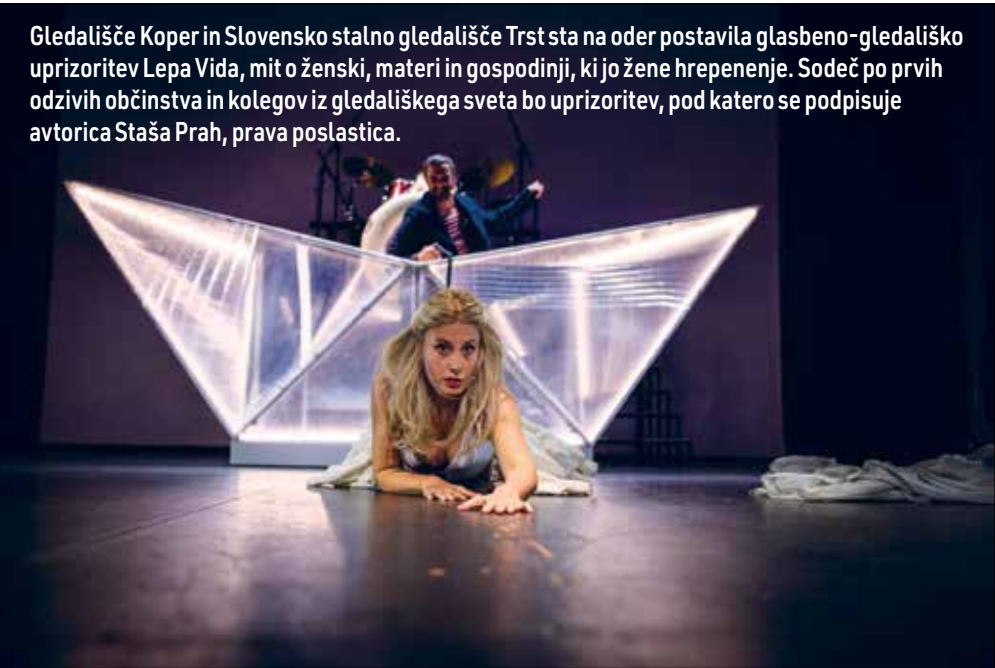
Ob izjemni gostoljubnosti predstavnikov naših bolnišnic so vsi izpostavili pripravljenost pri strokovnemu sodelovanju ter pomoči pri širjenju številnih dobrih praks. Člani delegacije so bili navdušeni nad našimi ustanovami, za vse prikazano izjemno hvaležni ter so izrazili željo po sodelovanju. V en glas so pohvalili tri bolnišnice, tri različne regije, tri pristope. Vse tri bolnišnice krasi urejenost, organiziranost, vodenje z vizijo, skrb za zadovoljstvo zaposlenih ob optimalnem delovnem okolju ter usmerjenost v potrebe pacientov. Vse pohvale so mi prijale, ponovno sem dobil potrditev o zavidljivi vrednosti našega zdravstvenega sistema in izjemno velikih premikih v zadnjem desetletju. Seveda še ne optimalnega, a s pomembnimi koraki. Prav postavitve, organizacija in delo na urgentnih centrih je dokaz pravih usmeritev v preteklosti. Žal se danes vse pogosteje soočamo z mnenjem ljudi s slabim ali praznim spominom in zanikanjem vsega doseženega.

Ob sprehodu po izolski bolnišnici, ogledu nekaterih novih oddelkov, srečanju s sodelavci iz preteklih let so privreli številni spomini na prehojeno pot v zadnjih treh desetletjih. Spomini na obdobje po osamosvojitvi, ko smo se morali zaposleni boriti za obstoj bolnišnice in z argumenti utišali jasno izražene želje odločevalcev po zaprtju celotne bolnišnice oziroma nekaterih oddelkov. Bili so težki časi, a s predanostjo in trdnostjo je desetletni preboj uspel. Danes je Splošna bolnišnica Izola lahko vzor v širši regiji. Visoko tehnološko razvita ustanova z izjemno moderno opremo, strokovnim kadrom in jasno vizijo predstavlja nepogrešljiv člen zdravstvene oskrbe za vse prebivalce naše regije, številne turiste in naključne goste. Skratka, pomemben člen bolj varnega in kakovostnega življenja. Vsem odločevalcem pa bi morala predstavljati primer, kam vodijo hitropotezne, kratkoročne in nepremišljene odločitve. Zanikanje doseženega, neprekinjeno izpostavljanje negativnih odklonov ter nejasna slika prihodnosti porajajo nezadovoljstvo, dvom in v končni točki sprožijo upor. Kdo bo takrat sposoben ustaviti plaz?

Ob slovesu sem članom delegacije zaželel veliko uspehov pri prenosu videnega v svoje okolje in sklenil: proučil sem veliko zdravstvenih sistemov, spoznal prodorne sistema, a na koncu sem rešitev vselej našel doma. Skrb za optimalen zdravstveni in socialni sistem, skrb za izobraževanje, kulturo, okolje in vse javno dobro naj predstavlja pot k prodorni in dolgoživi regionalni povezanosti celotne slovenske Istre in Krasa.

Matej Sukič

PREMIERA LEPE VIDE V GLEDALIŠČU KOPER

Gledališče Koper in Slovensko stalno gledališče Trst sta na oder postavila glasbeno-gledališko uprizoritev Lepa Vida, mit o ženski, materi in gospodnji, ki jo žene hrepenenje. Sodeč po prvih odzivih občinstva in kolegov iz gledališkega sveta bo uprizoritev, pod katero se podpisuje avtorica Staša Prah, prava poslastica.

Mesec, v katerem praznujemo kulturni praznik, so v Gledališču Koper zaznamovali s premiero glasbeno-gledališke predstave Lepa Vida, ki so jo ustvarili skupaj s Slovenskim stalnim gledališčem iz Trsta.

Uprizoritev, pri kateri so združili moči avtorica in dramaturginja Staša Prah, skladatelj, režiser in scenograf makedonskih korenin Marjan Nečak in igralec Klemen Janežič, ki je sodeloval kot oblikovalec giba, je v koprski kulturni hram privabila mnoge znane iz sveta kulture pa tudi od drugod. Vrhunska izvedba v zasedbi Roka Matka, Blaža Popovskega, Danijela Malalana in

Anje Drnovšek je poskrbela, da je bilo zabavno in sproščeno tudi na druženju po predstavi. Prišli so od blizu in daleč. Z vseh koncev Slovenije pa tudi iz Hrvaške in Italije. Premiero Lepe Vide so si med drugimi ogledali Nina Ukmar, vodja kabineta ministrice za kulturo, režiser Damir Zlatar Frey, umetniški vodja in direktor mednarodnega festivala komornih gledališč Zlati lev v Umagu, in Gordana Jeromela Kaić, direktorica Istrskega narodnega gledališča Pulj.

Igralska zasedba z Anjo Drnovšek na čelu je pokazala vse svoje znanje. Danijel Malalan v predstavi igra saksofon, Blaž Popovski bobne, Rok Matek pa vdahne življenje lutki. Vsi štirje tudi odlično pojejo.

Pri predstavi, kakršne v Kopru še ni bilo, so moči združili avtorica besedila in dramaturginja Staša Prah, večkrat nagradjeni skladatelj in režiser makedonskih korenin Marjan Nečak (v sredini) in dramski igralec Klemen Janežič, ki je sodeloval kot oblikovalec giba.

Manjkala nista niti vsestranski Igor Bračič (Slon in Sadež), brat avtorice besedila Staše Prah, in Neda Rusjan Bric iz Evropske prestolnice kulture GO! 2025. Vrhunska predstava je prav tako prepričala druge ljubitelje gledališča. Tako smo lahko tu srečali znanega psihologa dr. Aleksandra Zabela, legendarnega rokometnega sodnika Nenada Krstiča in nekdanjo vodjo Kabineta predsednika Republike Slovenije Aljo Brglez. Nekaj smo jih ujeli v naš objektiv.

€ - promocijsko sporočilo Petra Mežnarc

POMOL Z REŠEVALNO OPREMO POMEMBEN ZA VSO SLOVENIJO

Podaljšanje pomola ob Centru za usposabljanje na morju v Portorožu in namestitev opreme za reševanje je pomembna pridobitev tako za Fakulteto za pomorstvo in promet in Gimnazija, elektro in pomorska šola Piran (GEPŠ) kakor tudi za vse pomorščake. O projektu, ki se približuje koncu in sta ga financirala Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport ter Univerze v Ljubljani, smo se pogovarjali z dekanom prof. dr. Petrom Vidmarjem. Po njegovih besedah gre za naložbo nacionalnega pomena, saj bo s tem Slovenija izpolnjevala zahtevo Mednarodne pomorske organizacije o usposabljanju pomorščakov. Pomorsko izobraževanje in usposabljanje je namreč eden od redkih poklicev, ki je mednarodno reguliran in je za njegovo izvajanje odgovorna država.

»Potreba oziroma zahteva po pridobitvi opreme za reševanje na morju izhaja iz leta 2008, ko je mednarodna presoja Evropske agencije za pomorsko varnost ugotovila pomanjkljivosti, ki jih je bila Slovenija dolžna odpraviti do naslednjega presojevalnega obiska,« pojasnjuje dekan. Spomnil je, da so se od takrat odvijale številne aktivnosti v sodelovanju z Upravo RS za pomorstvo, ki so pripeljale do pridobitve sredstev za uresničitev projekta. »Namestitev opreme je sedaj v zaključnih fazah, potrebna so še nekatera zaključna dela ter izvedba potrebnih preizkusov za končno pridobitev uporabnega dovoljenja. Ker gre za specifično ladijsko reševalno opremo, bodo tudi vsi preizkusi na opremi izvedeni kot na ladji in s tem zagotavljali visoko stopnjo varnosti pri nadaljnji uporabi opreme,« je še dodal. V sklop opreme za reševanje na morju spadajo tri plovila na pripadajočih dvigalih za spuščanje v morje. Kot je povedal dekan, je na najvišji

konstrukciji nameščen popolnoma zaprt rešilni čoln s sistemom prostopadnega izpusta (free-fall), drugi je rešilni čoln, nameščen na gravitacijski sohi (gravity davit) in tretji je hitri reševalni čoln, ki je prav tako nameščen na dvigalu in omogoča gravitacijsko spuščanje. »Namen gravitacijskega spuščanja čolnov v morje je v resničnih situacijah na morju v tem, da lahko posadka varno zapusti ladjo tudi od izgubi električne energije. Študentje, dijaki in drugi pomorščaki bodo od sedaj lahko v bistveno bolj varnem okolju izvajali usposabljanja na reševalni opremi, ki so celo na ladji omejena zaradi številnih varnostnih razlogov. Usposabljanje na reševalni

opremi ne zajema le spusta čolna v morje, temveč še veliko drugih vaj. Pomemben del je vzdrževanje reševalne opreme, ki tudi spada v sklop učnih načrtov,« razloži dekan Vidmar. Oprema bo omogočala izvajanje kakovostnih vaj preživetja na morju, treninge zapuščanja ladje in skoke z višine v osebni reševalni opremi ter vaj iskanja in reševanja na morju. Vidmar meni, da bo prav slednje zelo uporabno tudi za službe reševanja na morju, in sicer za Upravo Republike Slovenije za pomorstvo (URSP) ter pomorske policije. V sklopu državnih vaj Morje, ki jih organizira Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR), bo z novo opremo mogoče izvajati vaje reševanja brodolomcev v različnih vremenskih razmerah. »Funkcionalnost opreme bo zelo kakovostna in verjamemo, da bo lahko pripomogla tudi k dvigu pomorske zavesti ter spodbudila druge projekte, ki bodo utrjevali pomorsko identiteto in prepoznavnost Slovenijevširširegiji. Verjamemo, da bodo investicije v pomorsko izobraževanje prepoznali tudi ladjarji, s katerimi imamo že do sedaj sklenjene dogovore o zaposlovanju študentov in dijakov in jih spodbudile k še bolj konkretnemu sodelovanju s fakulteto in GEPŠ ter Republiko Slovenijo kot pomorsko državo,« je prepričan dekan Vidmar.

KAKO SE BO OBČINA ODLOČILA GLEDE TENIŠKIH IGRIŠČ

V začetku meseca je v Portorožu zakrožila novica, da tamkajšnji tenis center zapira svoja vrata. V Tenis centru Portorož so zapisali, da so se Terme Čatež odločile, da teniškega centra ne bodo več odpirale niti dale v najem. Nato so čez nekaj dni iz teniške zveze sporočili, da bo Teniški turnir WTA 250, ki ga je tradicionalno gostil Portorož, tudi letos potekal v Sloveniji, vendar ne na isti lokaciji. Zdaj je na potezi piranska občina, ki se mora odločiti, ali bo vendarle kupila teniški center in pod kakšnimi pogoji, če se bo o njih sploh lahko pogajala.

"Teniška tematika je trenutno aktualna in si zasluži vso pozornost, da se v prihodnje ne bi ponovila. Izguba tenisa v letošnji sezoni je udarec za portoroški turizem. Teniški gostje v Portorožu so v preteklih letih po ocenah ustvarili med 20.000 in 25.000 nočitvam in sloveli po dobri potrošnji v restavracijah in lokalih," so na naše vprašanje o teniških gostih odgovorili v Hotelih LifeClass. Njihova družba se je aktivneje pričela ukvarjati s teniški gosti šele v preteklem letu, ko so teniške skupine iz Avstrije in Italije pričele iskati nove možnosti namestitve, ker so hoteli v neposredni bližini teniških igrišč večino leta ostajali zaprti. Gostje so bili zelo zadovoljni s storitvijo in ponovili rezervacije tudi za letošnje leto. V dobrem odzivu gostov pa so v LifeClassu prepoznali potencial tenisa kot priložnost, da zgradijo nov steber svoje ponudbe zunaj sezone.

LETOŠNJA SEZONA JE IZGUBLJENA
"Situacija se je pričela zapletati, ko je konec preteklega leta potekla najemna pogodba za teniška igrišča, zaradi nerazrešenih zadev glede nakupa igrišč pa so pričele krožiti govorice, ki so napovedovale zaplete pri ponovni oddaji. V naši družbi smo zato nastopili kot pobudnik razgovorov med vsemi vpletenimi deležniki, da bi ohranili dolgoletne teniške skupine in tekmovanja v Portorožu. Naša družba v teh razgovorih ni nastopala kot potencialni najemnik igrišč, saj ne razpolagamo s potrebno opremo in kadri, ki bi omogočili, da bi v le nekaj tednih lahko ustrezno pripravili teniška igrišča. Smo pa potencialnemu najemniku, ki je v preteklih letih že upravljal igrišča, ponudili pomoč in finančno podporo," so razložili v LifeClassu, kjer ugotavljajo, da kljub pripravljenosti vseh deležnikov na pogovore tokrat širši interes za destinacijo ni prevladal in je teniška sezona za letošnje leto izgubljena, saj so skupine in organizatorji tekmovanj za letošnje leto že odpovedali rezervacije. Konec teniške zgodbe v Portorožu ima za slovenski tenis velike posledice, se strinjajo tudi v Tenis Slovenija. "Po devetih letih se končuje gostovanje teniških turnirjev najvišjega ranga v Portorožu. V zadnjih dveh sezonah smo skupaj spisali uspešno zgodbo na turnirju WTA Zavarovalnica Sava," je povedal direktor Tenisa Slovenija, Gregor Krušič. V LifeClassu sicer ostajajo optimistični, da se bo situacija glede lastništva in razpoložljivosti igrišč

v prihodnje uredila. "Ko se bo, bomo v naši družbi vedno pripravljeni pomagati tako pri ponovnem pridobivanju gostov kot tudi pri samem delovanju teniškega centra," so še dodali.

18 zunanjih igrišč in centralni teniški stadion s 1600 sedeži tik ob morju.

Teniški center Lucija v Portorožu je bil zgrajen leta 1976 in hitro postal glavni center teniškega dogajanja v Sloveniji. V takratni Jugoslaviji je bil v 80-ih Portorož del Istrske riviere. To so bili turnirji, ki so povezali celotno Istro (Pula, Poreč, Rovinj, Umag). Na tekmovanjih so nastopali nekateri največji zvezdniki takratnega časa. Igrali so na primer Slobodan Živojinović, Peter Korda, Goran Ivanišević. V času samostojnosti je Portorož gostil dvoboje za Davisov pokal, nepozabna pa sta bila dvoboja proti Rusiji in ZDA v pokalu FED. V času ženske zlate generacije (Srebotnik, Pisnik, Matevžič, Križan) sta med drugimi na osrednjem stadionu igrali Martina Navratilova in Venus Williams, prisotna je bila tudi Billie Jean King. Od leta 2005 do 2011 so v Portorožu potekali turnirji WTA (igrale so Marion Bartoli, Angelique Kerber, Caroline Wozniacki, Petra Kvitová, Dinara Safina, Jelena Janković, Katarina Srebotnik), kasneje pa je TS organizirala moške turnirje serije Challenger (Danil Medvedev, Matteo Berrettini, Stefanos Cicipas).

S TERMAMI ČATEŽ NISO SKLENILI NOBENE POGODBE

Na občino Piran smo naslovili vprašanje, ali drži, da se konec februarja izteče predkupna pravica za teniška igrišča in če je občina ne izkoristi, pogodba predvideva kazen, a so nam odgovorili, da Občina Piran in Terme Čatež nista sklenili nobene pogodbe, iz katere bi lahko izhajala pogodbena kazen. Na občini sicer verjamejo, da je interes Term Čatež, da kompleks teniških igrišč proda in da je interes lokalne skupnosti, da jih odkupi, mogoče uresničiti v roku, ki bo sprejemljiv za obe strani. Informacije, da si na občini prizadevajo za ustanovitev javno zasebnega partnerstva za nakup igrišč, zanikajo. "Ne, to ne drži. Občina Piran bo morebiten nakup teniških igrišč izpeljala sama, saj si želi postati edini lastnik teh zemljišč in o nadaljnjem urejanju tega dela obalnega pasu odločiti samostojno. Vsekakor pa želi sodelovati s turističnim gospodarstvom pri razvoju tenisa pri nas," so zapisali.

KAKO SE BODO ODLOČILI SVETNIKI?

Zanimalo nas je tudi, ali imajo na občini zagotovljeno zadostno število glasov koalicijskih partnerjev v občinskem svetu za nakup po ponujeni ceni 4,6 milijona evrov, a na občini pravijo, da so pogajanja v teku, zato tega ne komentirajo. Vprašanje, ali in pod kakšnimi pogoji so za to, da občina Piran kupi Teniški center Portorož, smo želeli nasloviti tudi na svetniške skupine v piranskem občinskem svetu. Njihove stike smo skušali dobiti na občini, a so nas zavrnil in kot razlog navedli GDPR. Dejali pa so, naj vprašanje pošljemo na občinsko službo za odnose z javnostmi, ki ga bo posredovala vodjem svetniških skupin. Po tednu dni so nam sporočili, da so naše vprašanje posredovali vsem svetnikom, saj niso seznanjeni, kdo so vodje svetniških skupin. Do konca časopisne redakcije nam je odgovoril le Franc Kraševac (Lista Andreja Korenike), ki pravi, da nakup podpira, a pod določenimi pogoji. Če je kupec Občina Piran, naj se to zgodi po ceni do

štiri milijone evrov, v ceno pa naj bosta vključena tudi zelenica in balinišče. Druga možnost, za katero bi Kraševac glasoval je, da je kupec igrišč konzorcij, v katerem je občina 51-odstotni lastnik, 49-odstotni lastniki pa so hotelirji ali gostinci. Cena, ki bi jo bil pripravljen plačati v tem primeru, je 4.600.000 evrov, tudi v tej ceni naj bosta zelenica in balinišče. Nekdanja in tudi aktualna piranska podžupanja Manuela Rojec, ki v občinskem svetu predstavlja barve Gibanja Svoboda, pa se je lani oktobra v odprtem pismu izrazila proti nakupu, vsaj pod veljavnimi pogoji.

Zavod za šport Koper o njihovih tenis igriščih

"Podatkov za leto 2022 nimamo, ker bilanca še ni narejena. Za leto 2021 znašajo prihodki iz naslova uporabnin 60.954,02 eur. Strošek storitev in materiala (brez plač zaposlenih) znaša 78.086,86 eur. Strošek plač na letni ravni (4 zaposleni receptor/vzdrževalec) približno 93.000,00 eur."

Karlo Radovac

ALI JE VAŠ STARI RAČUNALNIK RES TREBA ZAMENJATI Z NOVIM?

Računalniki stari pet in več let se lahko v primerjavi z novimi, sodobnimi modeli zdijo počasni in neodzivni. Vzrok slednjega izvira v številnih primerih iz aplikacij, ki se izvajajo v ozadju, novejša programska oprema ali posodobitev, ki obremenjujejo strojno opremo bolj intenzivno.

V kolikor razmišljate o nakupu novega računalnika zaradi njegove počasnosti, vam svetujemo, da izberete bolj racionalno potezo. Vaš računalnik lahko preprosto nadgradite. Računalniške komponente, kot so procesor, pomnilnik RAM in grafična kartica, so iz leta v leto postajali hitrejši in zmogljivejši, trdi diski pa temu žal niso sledili. Dolgo so predstavljali najšibkejši člen. Trdi diski HDD (hard disk drive) so mehanske naprave, ki delujejo podobno kot vinil plošče, kjer so na ploščah zapisani podatki v krogih. Do njih dostopa bralno-zapisovalna glava, kar pomeni, da se mora za dostop do teh glava premikati po

različnih delih diska. Ta komponenta s pomembno vlogo shranjevanja programov in podatkov je doživela preporod z iznajdbo SSD diska (solid state drive). Ta ne deluje več po mehanskem principu. Poleg tega, da je dostop do podatkov na takšnem disku do 10x hitrejši, je takšen disk tišji in energijsko varčnejši. V praksi se računalniki z SSD diskom zažene 3x hitreje kot s HDD diskom. Delovanje operacijskega sistema, zaganjanje programov in dostop do podatkov je bolj odziven. Cene SSD diskov so bile ob njihovem rojstvu zelo visoke. Danes je njihova dostopnost veliko bolj sprejemljiva. Tovrsten disk s kapaciteto 128 GB je na voljo že za 17€.

V kolikor vaš star računalnik še nima SSD diska, je to razmisleka vredna nadgradnja, ki vas bo navdušila z izboljšanjem hitrosti, bolj ekonomičnim delovanjem in manjšim segrevanjem računalnika. Nadgradnjo je možno izvesti s kloniranjem diska, kar pomeni, da ne pride do izgube podatkov. V Računalniškem centru 3xR že deset let skrbimo za servis in nemoteno delovanje vaših računalnikov.

3xR Računalniški center
kjer za vsako težavo najdemo rešitev

Računalniške storitve, Karlo Radovac s.p.
Obala 105
6320 Portorož
TEL.: 040 227 846
web: www.3xr.si

SPOLNOST ZA ZDRAVJE

Se spomnite dneva, ko sta se s svojo ljubeznijo med rjuhami prebudila s strastnim spolnim odnosom, ki vam je dal tisti poseben zagon, ki ste ga nosili s seboj skozi ves dan?

Občutek zadovoljstva že navsezgodaj zjutraj, prebuditve z nasmeškom, sproščenost po orgazmu... spolni odnos zagotavlja val sveže energije in deluje kot ventil za nabrane napetosti in se po njem lažje spopadamo z vsakodnevnimi izzivi. Pa vendar ne le to ... Spolnost spada med fiziološke potrebe, tj. primarne potrebe, podobno kot hranjenje in spanje, ki jo nadzorujejo najstarejši in najbolj primitivni deli naših možganov (možgansko deblo in limbični sistem). Med spolnim odnosom se sprošča več hormonov, ki izboljšujejo razpoloženje in prispevajo k temu, da smo bolj zadovoljni in srečni. Ti hormoni močno vplivajo na naše psihofizično počutje. Oksitocin nas osvobaja stresa, deluje kot zaviralec možganskega področja, odgovornega za psihično napetost, zato ob rednih spolnih odnosih bolje delujeta tako duševni kot telesni del našega organizma. Endorfini so naravna protibolečinska zdravila in pomagajo pri zmanjševanju bolečine, zato redni spolni odnosi pomagajo zmanjšati

menstrualne bolečine in glavobole ter druge oblike periodičnih ali kroničnih bolečin. Dopamin povzroča občutek ugodja in zadovoljstva ob koncu spolnega odnosa, zato bomo po njem bolj pozitivno naravnani, optimistični in polni delovnega oziroma ustvarjalnega zagona. Redna spolna aktivnost prinaša torej ogromno koristi: obnovljeno in lepo kožo, saj spolnost povzroči povečanje tvorbe kolagena in boljšo prekrvavitev ter dovod kisika do celic, trenirane mišice medeničnega dna, ki bodo poskrbele za zdravo izločanje in pravilni položaj spolnih organov ter primerno navlaženost spolovil, dobro počutje in sproščenost, boljši imunski sistem in boljšo telesno kondicijo, manjšo verjetnost za obolenost raka na prostati in cistitis, povečano raven testosterona, ki je koristna tako moškim kot ženskam, in boljšo kakovost sperme, bolj zdravo srce in manjše tveganje za srčni infarkt, bolj uravnotežen krvni tlak, boljši spanec, saj velike količine oksitocina, ki se sproščajo med orgazmom, poskrbijo za pomiritev in globlji spanec, boljšo koncentracijo, boljši spomin in večjo pozornost. Zmanjšanje spolne aktivnosti lahko povzroči ne le večjo žalost, anksioznost in napetost, temveč tudi zmanjšanje teh kognitivnih dejavnosti, zlasti

Sabrina Simonovich

kratkoročnega spomina, ki se po mnenju mnogih znanstvenikov izboljša prav zaradi spolnosti, saj ta spodbuja rast nevronov v hipokampusu, delu možganov, ki je namenjen spominu. Abstinenco je mogoče jasno in glasno občutiti na ravni misli bolj kot v spolovilih. Pomanjkanje spolnih odnosov povzroči tudi zmanjšanje ravni libida, kar nas potegne v "začaran krog", po drugi strani pa redna spolnost ohrani njegove zdrave ravni. V primeru abstinence ne pogrešamo toliko orgazma samega ali penetracije, ampak bolj potrebo po stiku, po intimni bližini z drugo osebo, po tesnih medosebnih odnosih, po človeški toplini. Orgazem je mogoče doseči in zadovoljiti z masturbacijo, čustvenega odnosa pa ne.

Če povzamemo, spolnost potrebujemo, ker nas osrečuje in izpolnjuje ter nas ohranja duševno in telesno zdrave, pomaga nam tudi izboljšati medsebojne odnose in ... nas zadovoljuje, torej, če še ni, naj postane del naše rutine in skrbi za zdravje in dobro počutje!

Sabrina Simonovich, prof. športne vzgoje, trener fitnesa, učitelj joge, učitelj in trener alpskega smučanja, prehranski svetovalac, www.sabrinafit.eu

Katja Kozlovič

LJUBEZEN NISO SAMO PRIJETNA ČUSTVA

Potreba po ljubezni je ena od temeljnih človekovih potreb. Ljubiti in biti ljubljen. Potreba po bližini, toplini in varnosti.

Čarobni čas zaljubljenosti ima »rok trajanja« Zaljubljenost so trenutki, ko nam razbija srce; marsikdo jih opiše kot »metuljčke v želodcu«, nepopisno privlačnost in željo po zblizanju z drugim. Na začetku spoznavanja se čutimo zelo ljubljene, hotene, zaželene in opažene. Vse to spremlja koktajl hormonov, ki povzroči, da ne vidimo naših razlik, le skupne točke. Telo jih proizvede (npr. dopamin, oksitocin) in na posameznika vplivajo podobno kot nedovoljene substance. To pomeni, da pri partnerju opazimo le pozitivne lastnosti, kajti »predoziranost« zamegli razum. Zaljubimo se na podlagi t. i. somatskega spomina, skritih občutij, ki smo jih doživljali prva leta v primarnem odnosu z mamo, ko še ni bilo občutka ločenosti, ko je bilo polno nežnosti, topline, odzivnosti. Zaljubili naj bi se na podlagi skladnosti tega vzdušja. To obdobje pa ne traja večno.

Na plano pridejo partnerjeve »pomanjkljivosti« Vsaka zaljubljenost se enkrat konča. Takrat se srečamo z upadom hormonov in opazimo, kakšna je realna podoba partnerja. Spoznamo

ga takšnega, kakršen je v resnici, in »začnemo« opaziti njegove napake. Pojavijo se prva nesoglasja. Lahko se pojavijo dvomi, ali sta sploh prava drug za drugega. To je normalno, kajti tista prva vznihanost, ki je bila prisotna v zaljubljenosti, je zdaj minila. Ko prvotno stanje mine, se vse obrne in začnejo se spremembe, ki pa so normalne. Te spremembe se morda zdijo strašljive, ampak so nujne, da se odnos sploh začne. Da lahko ljubimo, moramo prenehati »biti zaljubljeni«. To je naravna sprememba – šele to omogoči napredek in pravo povezanost, ki ni zgolj hormonska.

Ko zaljubljenost mine, se odnos šele začne Narava nas prisili, da se srečamo z osebo, ki v nas prebudi vsa najtežja nezavedna občutja iz naše lastne preteklosti. Ob tem človeku lahko predelamo vse nezavedne pretekle težke občutke in samo tako lahko zares rastemo. Lastnosti, ki smo jih na začetku oboževali, nas potem spravijo v stisko, ker sprevidimo, da smo zelo spregledali sebe in se znašli ob osebi, ki ni več ista (čeprav v resnici je, le hormoni so nam onemogočili tak pogled). Prepri postanejo pogostejši. V današnjem hitrem načinu življenja postajamo vedno bolj površni tudi v odnosih. Pari velikokrat niso več pripravljeni vztrajati v zvezah in globlje pogledati, zakaj se je pojavila težava. Iščejo

»instant rešitve«, ker pa teh ni, ne zdržijo s težkimi občutki in ne zmorejo vztrajati ravno tam in takrat, ko je težko. Če smo pripravljeni in dovolj pogumni, da vse to rešujemo skupaj s partnerjem, lahko rastemo v boljšega človeka in svoje življenje spremenimo na bolje.

Ljubiti zavestno – sočutno partnerstvo

Namesto da vidimo odnos zgolj kot nekaj varnega, pozitivnega in srečnega, si dopustimo, da je lahko tudi vihrav, da lahko znotraj njega sploh zrastemo. To pa je navadno težko in zahteva daljši proces: da se skupaj naučimo videti svoje lastne nepredelane rane, svojo obrambo, se zavestno odpovemo napadom in kritikam ter krutim preprirom. Takrat lahko dojamemo, da ne moremo spremeniti partnerja in ne partner nas. Gre za proces, ko počasi začenjamo sprejemati partnerjevo drugačnost. Šele ko zmoremo pretrgati nespoštljive načine komuniciranja, lahko vstopimo v odnos, kjer pripadamo, v odnos, kjer vladata povezanost in zavezanost. Če to ne gre, lahko pomaga partnerska terapija, ki razišče vzroke nepovezanosti in pripelje v fazo zavestnega, sočutnega partnerstva.

Dr. Katja Kozlovič, zakonska in družinska terapevtka ter izvajalka igralne terapije za otroke

GOLAŽ S KRUHOVIMI CMOKI

Rok Dekort

Ker nisem prejel nobenih groženj, ko sem predstavil veganske bobiče, sem se tokrat odločil, da grem še dlje.

Z Lajlo sva recept pripravila preko telefona – sama je skuhalo, slikala in mi natančno razložila, kako se pripravi zelo okusen golaž, ki ne vsebuje nobenega živalskega proizvoda.

Lajla je že kar nekaj let veganka. Zanj to ni način življenja, ampak gibanje za večjo družbeno pravičnost. Rada se udeležuje veganskih piknikov, kjer ljudi ozavešča o alternativnem, a nič manj okusnem načinu prehranjevanja. Če vas zanima kaj več, jo lahko poiščete na kakšnem dogodku, kjer organizira tudi kuharske delavnice. Za začetek zmešamo glutensko in čičerikino moko, česen v prahu, sol ter poper. V to zmes dodamo malo sojine omake in hladno zelenjavno jušno osnovo. Vse skupaj premešamo, da dobimo homogen kos testa, ki ga pustimo počivati približno 10 minut. Nato ga zavijemo v kuhinjsko krpo ali folijo in kuhamo na pari približno uro in pol. Tako pripravimo domač seitan.

Seitan lahko narežemo na trakce, kocke ali natrgamo na kose. Na tak način dobimo odlično zamenjavo za meso in ga lahko uporabimo tudi v kakšnem drugem receptu. V hladilniku se v neprodušni posodi obdrži približno teden dni.

Kot vsak golaž, se tudi ta začne s solzami v očeh. Narezati moramo namreč toliko čebule, kot bomo uporabili seitan. Čebulo rahlo popražimo, nato dodamo seitan, česen in malo moke. Ko česen zadiši, vse skupaj prelijemo z zelenjavno jušno osnovo. Prilijemo še paradižnikovo mezgo, začnimo s soljo, poprom, lovorjevim listom, brinovimi jagodami, sladko papriko in malo naribane limonine lupine. Na zmernem ognju

kuhamo vsaj dve uri. Ko se kuhanje približuje h koncu, dodamo nekaj rdečega vina, najraje refoška, zraven pa še malo svežega timijana. Kot prilogo pripravimo kruhove cmoke. Najprej narežemo čebulo, ki jo počasi prepražimo, dodamo česen in pustimo, da se vse skupaj ohladi. Kruh, najboljši je star, narežemo na kocke. Če nimamo starega kruha, narežemo svežega in ga posušimo v pečici. V skledo stresemo kruh, dodamo ohlajeno čebulo in česen, koruzni škrob, sojino mleko in dve žlici rastlinske kisle smetane ali rastlinskega jogurta ter na drobno nasekljanega peteršilja. Vse skupaj z rokami dobro premešamo in oblikujemo v okrogle cmoke. Kuhamo jih v rahlo osoljenem kropu približno pet minut.

Postrežemo v globokem krožniku, ki ga napolnimo z golažem in vanj dodamo vsaj dva kruhova cmoka. Okrasimo z vejico timijana. Golaž je odličen oziroma še boljši naslednji dan, kot sem se lahko tudi sam prepričal, saj mi ga je Lajla prijazno dostavila v pokušino.

Za lažjo predstavo:

SEITAN

- 200g glutenske moke,
- 30g čičerikine moke,
- 150ml zelenjavne jušne osnove,
- dve žlici sojine omake,
- čajna žlica česna v prahu,
- sol in
- poper.

GOLAŽ

- Čebula,
- seitan,
- česen,
- zelenjavna juha,
- paradižnikova mezga,
- lovorjev list,
- sladka paprika v prahu,

- brinove jagode,
- limonina lupinica,
- svež timijan,
- refošk,
- sol in
- poper.

KRUHOVI CMOKI

- 250g suhega kruha,
- žlica koruznega škroba,
- 1dl sojinega mleka,
- dve žlici rastlinskega jogurta ali kisle smetane in
- dve žlici peteršilja.

Za zaključek naj povem, da za pripravo tovrstnih jedi ni potrebno biti vegan ali vegetarijanec. V današnjem času, ko stremimo k zdravi prehrani, je uporaba sestavin rastlinskega izvora pogosto zelo zdrava in tudi ugodnejša izbira. Z zmanjšanjem porabe mesa pa pripomoremo še k znižanju izpusta toplogrednih plinov in poskrbimo, da bo nekaj planeta ostalo še za naše zanamce.

LOČITI MED POTREBAMI IN ŽELJAMI, NE MED JAVNIM IN ZASEBNIM TER POSTAVITI PIRAMIDO VREDNOT

Tomaž Perovič

Z mednarodno priznanim očesnim zdravnikom in kirurgom prof. dr. Markom Hawlino, ki s soprogo asist. dr. Petro Schollmayer vodi okulistični center v Portorožu, smo se pogovarjali o aktualnih razmerah v slovenskem zdravstvu, koncesijah, »dvoživkah« in težko pričakovani zdravstveni reformi.

V Portorožu vodite očesno ambulantno s koncesijo že skoraj deset let. Katere so vaše poglavitne dejavnosti?

Tako je, očesno ambulantno v Portorožu smo vzpostavili leta 2014, prihodnje leto bomo praznovali deseto obletnico. Razlogi so bili osebne narave. V njej opravljamo okulistične preglede, očesne operacije in diagnostiko očesnih bolezni. Za standardne operacije sive mrene imamo podeljeno koncesijo, kar pomeni, da lahko te storitve bolniki opravijo z napotnico v sklopu obveznega zdravstvenega zavarovanja.

Medtem ko ste minula leta imeli omejeno število posegov na leto, vam je interventna zakonodaja omogočila plačilo po realizaciji, brez omejitev. Kaj to pomeni za paciente?

Za paciente je to velika pridobitev, saj ljudem s tega območja ta interventni ukrep omogoča, da operacije lahko opravijo v Portorožu in se jim torej ni treba voziti v Ljubljano, Novo Gorico ali kamorkoli drugam po Sloveniji. Prej smo opravili po 160 operacij na leto, na račun interventnega ukrepa ministrstva pa jih bomo zdaj lahko opravili med 600 in 700. Čakalne dobe so se s tem zmanjšale z enega leta na dva do tri mesece.

Prof. dr. Marko Hawlina je specialist oftalmologije in mednarodno priznan očesni kirurg, bivši predstojnik katedre za oftalmologijo na Medicinski fakulteti v Ljubljani, bivši predsednik Združenja oftalmologov Slovenije, predsednik odbora za izobraževanje evropske zveze za oftalmologijo Societas Ophthalmologica Europaea (SOE) in bivši predsednik European Board of Ophthalmology (EBO). Poleg operacij sive mrene se poglobljeno ukvarja z nevrooftalmologijo, prirojenimi boleznimi mrežnice. Za svoje delo je prejel več domačih in mednarodnih nagrad.

Prof. dr. Marko Hawlina

Sicer ste zaposleni tudi na očesni kliniki, marsikdo bi vas torej hitro označil za »dvoživko« ...

Ponosen sem, da sem dvoživka, pravzaprav sem »troživka«, saj delam še na univerzi. Gre za sprevrženo logiko tistih, ki zdravnikom, celo ministru, očitajo dvoživkarstvo. Tudi v svojem prostem času delam etično in zavzeto v korist bolnikov in ne vidim razloga, da bi bilo to v škodo javnemu zdravstvu. Dejstvo je, da če bi t.i. dvoživkarstvo prepovedali, bi čakalne dobe poskočile v nebo.

Kritiki dvojnih praks zdravnikov, ki delajo dopoldne v javnih zdravstvenih zavodih, popoldne pa pri zasebnikih, očitajo zaslužkarstvo in razkroj javnega zdravstva. Ste tudi sami razmišljali o tem, da bi v želji po boljšem zaslužku zapustili javni sektor?

Nikoli nisem razmišljal o tem, da bi zaradi zaslužka pustil delo na očesni kliniki ali delo s študenti. Kljub temu pa imam rad osebno svobodo. Zdravniški poklic je tradicionalno svoboden poklic in če bomo zdravnikom dali ostro izbiro dela bodisi v slabo plačanem državnem sistemu ali zasebnem sektorju, bo večina uspešnih odšla iz državnega sistema, s čimer bo zlasti terciarni nivo izgubil pri kakovosti. Npr. če bi bil čisti zasebnik, ne bi bilo preko 100 člankov

v mednarodnih revijah in dvanajstih zaključenih doktorandov, za kar sem letos prejel zlato plaketo Univerze v Ljubljani. Sistem bi moral dopuščati vse oblike zaposlitve podobno, kot je to v večini jedrnih evropskih držav.

Pravite, da zdravniki v popoldanskem času pacientom lahko posvetijo več časa. Zakaj?

Dejstvo je, da je delo v javnih zdravstvenih zavodih v rednem delovnem času večinoma zelo zapolnjeno in časovnih rezerv pravzaprav ni veliko. Zasebni sektor pa se tempu lažje prilagaja, lahko se dela popoldne, med prazniki in vikendi, zato je tudi na razpolago več časa za obravnavo pacientov.

Prav jezen sem ob navedbah, ki jih širijo znani populisti na ulicah in družbenih omrežjih, da smo zdravniki slabi ljudje, ki dopoldan v službi počivamo, da bi lahko popoldan iste ljudi, ki morajo na redno obravnavo dolgo čakati, že naslednji dan obravnavali za denar. Programi, ki jih imamo z zavarovalnico, so izpolnjeni, pogosto tudi preseženi, torej se dopoldan naredi toliko kot se lahko. Poleg tega se v javnem sistemu tudi izobražuje in raziskuje, za vse to je potreben čas. Če zdravnik dela še popoldan, je to njegov prosti čas, ki ga namesto, da bi npr. šel na izlet, nameni bolnikom. Če bi to plačala javna zavarovalnica, bi bil to del javnega sistema, tako pa čakalne dobe prenaša na pleča bolnikov. Povsod v EU, pa

čeprav so v svojih matičnih ustanovah bistveno bolje plačani kot pri nas, zdravniki delajo tudi popoldne, ker je normalno, da obstajajo zasebne ambulate, kjer ljudje iščejo drugo mnenje, bolj poglobljeno ali nadstandardno storitev. Ljudje ne razumejo, da ima tudi naš prosti čas neko vrednost, ker je bilo v socializmu zdravnikovo delo zastoj, za mehanika ali vodoinstalerja pa je normalno, da ga plačate, če ga sploh dobite.

Se vam torej zdi tudi plačilo v t.i.

ambulantah za neopredeljene primerno in ne precenjeno, kot očitajo nekateri?

Zdravstveno osebje, ki dela v ambulantah za neopredeljene, delo opravlja v svojem prostem času, potem ko so že oddelali svoj osemurni delavnik. Res je to isti zdravnik, a težko bi od njih pričakovali, da bi dodatno delo v svojem prostem času opravljali za 8-10 eur na uro, kot je to v rednem delovnem času. Zato ocenjujem, da je urna postavka 80 evrov primerna. Dejstvo je, da je v Sloveniji družinskih zdravnikov premalo in v sistem bi morali vgraditi načine nagrajevanja, ki bi stimulirali zdravnike k večji storilnosti, ker to na koncu koristi pacientom. Pri nas pa se samo gleda, da ne bi kdo kaj preveč zaslužil.

Kako pa vi vidite zdravstveno reformo?

Najprej bi morali določiti košarico osnovnih pravic, ki so za bolnika nujne in ključne, recimo jim košarico potreb, vse ostalo pa bi morali dati v košarico želja. Tu imam v mislih storitve, ki niso nujne, če hočete, lahko temu rečemo nadstandard. Denarja za vse namreč ne bo nikoli dovolj, zato bi morali opredeliti, kaj so te osnovne potrebe, ki bi ljudem morale biti na voljo brez doplačil. Če pa si nekdo želi storitev, ki je manj nujna ali pa si želi nekaj posebnega ali točno določenega zdravnika, so to bolj želje. In tudi te želje oziroma te storitve bi morali ljudem omogočiti, bodisi, da si jih plačajo sami ali se zavarujejo pri komercialnih zavarovalnicah. s tem, da si jih plačajo sami. Tu vidim potrebo po

Dr. Petra Schollmayer ob vrhunskih aparaturah, potrebnih za sodobno obravnavo očesnih bolnikov; vsaka stane toliko kot avtomobil. Vso opremo in prostore morajo koncesionarji financirati sami, za kar običajno dolgo odplačujejo kredite, v javnosti pa se poudarja le njihovo zaslužkarstvo iz javnega denarja. Država javne zavode opremi iz javnega denarja, storitve pa so tako enim kot drugim izvajalcem plačane po enaki ceni.

vlogi komercialnih zavarovalnic, da ljudem z dodatnimi zavarovanji omogočijo uresničitev želja, zdaj pa pogosto s tem preskakujejo čakalne vrste v področju košarice potreb. Ločiti je treba med potrebami in željami.

Kako vi razumete javno zdravstvo?

Javno bi moralo biti tisto, kar bolnik lahko dobi za svoj denar, ki ga vsak mesec brez vprašanja odreja v javno blagajno, ne glede na to, kdo je izvajalec. Pri nas pa sistem določi, kam greste lahko za svoj denar in koliko časa boste čakali. Denar torej ne sledi bolniku, ampak sistemu.

Kaj pa t.i. plačila iz žepa?

V »košarici potreb« tega ne bi smeli dopuščati, a ker so čakalne dobe tako dolge, je pač tako, da tisti, ki si zdravljenje lahko plača sam, s tem naredi prostor za tiste, ki tega niso zmožni. To je anomalija v sistemu, ampak ravno zato čakalne dobe niso še daljše. Menim pa, da bi se moral bolnik sam odločati, kam bo šel na zdravljenje. Nenazadnje zavarovalnica pacientom, ki zdravstveno storitev zaradi nedopustno dolgih čakalnih dob opravijo v tujini, strošek povrne. Sistem bi moral vzpostaviti neke vrste samoreglativne elemente, ki bi zdravnike vzpodbujali da bi delali bolje in več, kot je to npr. na Nizozemskem. Regulacijo kakovosti bi prepustili ljudem. Naj bolniki odločijo, komu zaupajo in kdo bo zato dobil obsežnejši program. Sicer menim, da je trenutni sistem, ki je odprl

plačilo po realizaciji, dober test. Minister je s tem naredil pametno potezo, saj bo zdaj sistem pokazal, kaj dejansko zmore in omogočil, da denar sledi pacientu.

Prejšnji sistem, t.i. »petletk« namreč, kot pravite, ni omogočal motivacije ...

Sistem zaprtega obsega programa je bil statičen, za izvajalce ni bilo nikakršne motivacije, da se izboljšujejo, da bi delali bolje, da bi bili bolj prijazni. Tudi drugod v tujini ni tako, da bi zavarovalnica vsakih pet let obnavljala isti program. To je npr. vodilo k temu, da so pacienti z Obale morali na operacije drugam. Interventni zakon je to učinkovito naslovil. Gre za neke vrste test zmogljivosti določenih izvajalcev. Tudi v prihodnje bi morali vpeljati dinamične elemente, da tisti, ki dobro dela, lahko naredi več storitev in je tako nagrajen, tisti, ki se ne trudijo, pa imajo pač manj pacientov in s tem storitev.

V zadnjem času je veliko govora tudi o plačah zdravnikov. Kakšno je vaše stališče?

Strinjam se, da mladi zdravniki veliko delajo in da je korekcija njihovih plač nujna. Je pa problem, če se nesorazmerno poveča plača mladim zdravnikom, starejšim pa bistveno manj in se s tem poveča uravnilovka. Poleg tega mladi lahko z dežurstvi zaslužijo bistveno več od starejših, ki ne dežurajo več. To ni pravično do bolj izkušenih zdravnikov, ki so v življenju postavljali temelje stroke in katere mladi zdravniki vedno prosijo za nasvete. Tudi kapitan je najbolje plačan, čeprav ne privezuje ladje, ampak jo s svojimi izkušnjami pelje v pravo smer, tako moramo tudi v medicini znova postaviti piramido vrednot.

Ampak številni menijo, da so zdravniki že tako preveč plačani ...

Medijsko izpostavljanje zdravniških plač, ki niso redne, in to, kar se dogaja po ulicah v režiji nekega režiserja in populističnega bivšega ministra, bo še dodatno razburilo ljudi proti zdravnikom in zato prihaja do nasilja nad zdravniki. Čeprav to dobro vedo, demagoško branijo državni sistem, ki svoje zagovornike že leta hrani, zato se tudi nič ne spremeni. Borijo se proti privatizaciji sistema, ki je že dolgo privatiziran. Če gremo po tej poti, bomo na koncu vsi izgubili. Ne moremo nazaj v socializem, stvarjem je treba dati pravo veljavo in tudi vrednost. Poleg uravnilovke med mlajšimi in starejšimi, bi morali odpraviti tudi uravnilovko med strokami. Ni v redu in tudi drugod po svetu ni tako, da ima vrhunski srčni kirurg ali nevrokirurg enako plačo kot družinski zdravnik, ali če hočete tudi oftalmolog ali dermatolog. V tujini za zahtevnejše delo obstajajo drugačne pogodbe, saj se ve, da nekdo, ki operira 8 ali 14 ur ne more delati tudi popoldan. Prav tako bi morali višje ovrednotiti storitve na terciarni ravni, terciar namreč omogoča razvoj, napredek, za kar pa zdaj zmanjkuje časa, saj se terciarne ustanove borijo za čimveč enostavnih storitev, ki jih lahko opravljal kdorkoli, ki je za to usposobljen in je bližje bolnikovemu domu.

ŽENSKA Z ZLATIMI ROKAMI IN VONJEM PO SIVKI

Vera Mrak se dobro zaveda, da nam narava daje najboljše. Ko je po naključju srečala sivko, to omamno dišečo in nadvse koristno rastlino, se je rodila ljubezen, ki traja že več kot tri desetletja. Sivko prideluje in iz nje izdeluje številne okrasne predmete in kozmetiko. S sivko in zaradi nje je spoznala številne čudovite ljudi, postala uspešna in nagrajena podjetnica.

Vera je v Istro prišla iz Šmartnega ob Paki pred štirimi desetletji. S prijateljsko sta prišli sezonsko delat v Portorož, a je ostala in si ustvarila nov dom v Izoli. Spoznala je svojega moža Stojana in našla redno službo, v kateri so hitro opazili, da ima smisel za lepe stvari, da zna narediti krasne aranžmaje in jih tudi prodati, zato so ji v najem ponudili trgovino s spominki v središču Kopra. Prodajala je slovenske izdelke, od rogaškega kristala do idrijske čipke, dodajala pa je še svoje aranžmaje iz suhega cvetja. Izpolnila se ji je želja po mali trgovini ob morju, v kateri bi ustvarjala svoje izdelke in jih prodajala. »Po osamosvojitvi Slovenije so prišli tudi časi, ko ni bilo prometa in se je bilo treba znajti, zato sem večji del prodaje prenesla na teren in sejme, od jutra do večera sem bila v nakupovalnih središčih po vsej Sloveniji. Začela sem ob petih zjutraj, saj je morala biti do odprtja prodajaln stojnica postavljena. Zaključila sem, ko se je zapiralo in bila doma šele ob desetih zvečer. To je trajalo skoraj deset let. Videti je preprosto, vendar je bilo treba znositi za vsako stojnico po deset velikih zabojev, saj je videz aranžiranega prostora zelo pomemben za prodajo. »Kjer je volja, je tudi delo,« pove v pojoči primorščini in doda, da je delo na stojnici svojevrstna izkušnja.

CENI VSE DELOVNE LJUDI

»Naučilo me je, da to delo ni prav nič manj vredno od tistega, ko si lepo oblečen v toplem butiku ali pisarni. Cenim vse, ki delajo zunaj v vseh letnih časih. Pa naj bo v mrazu in vetru pod lediščem ali na soncu, ko imaš nad sabo samo senčnik in si zaradi pripeke in štiridesetih stopinj Celzija ves prepoten od vročine. Cenim branje in vse druge, ki delajo na stojnicah in nihče ne vidi ozadja njihovega truda. Ko moraš vse pripraviti in potem pospraviti, vmes pa te zalije še dež in opeče sonce, pa pride kupec, ki bi se pogajal za ceno in ne ve, kako je cel dan stati in se smejati ljudem, saj nihče ne mara kislega obraza. Delo me je naučilo tudi tega, da bo prodaja uspešna

samo takrat, ko si s stranko prijazen in ji lepo razložiš, zakaj se izdelki uporabljajo, kakšna je njihova sestava, rok uporabe, namen in izvor. Kupca je treba znati prepričati na pošten način,« pove Vera, ki zna trdo delati, a si tudi vzeti prosto. Z družino so šli večkrat na dopust na Hvar, kjer je vedno občudovala čudovite sivkine nasade. Ker sta z možem po duši vrtnarja in zeliščarja, sta kmalu posadila svojo njivo sivke. Vsakič znova je očarana, ko opazuje dišeče cvetove. Srečna je, ko se z možem usedeta pod oljko in samo tiho občudujeta nasade in jih vonjata. Z veseljem gresta na njivo, kjer se kljub delu sprostita in občudujeta njun raj. Potem pa se spet zažene v delo. Vera izdeluje iz te dišeče rastline tako spominke kot kozmetiko, z užitkom izdeluje sivkin dekor. To so blazine za pohištvo, razne živalice, ki so zelo priljubljene pri otrocih, saj so primerne za

posteljo, za prijeten spanec, pa sivkine punčke, vrečke s posvetilom, vrečke z idrijsko čipko ... Vsi njeni izdelki imajo tudi certifikat Art craft obrtne zbornice Slovenije. Svoje izdelke prodaja po obali, kjer ima na različnih lokacijah prodajne hiške. Njeni kupci so domači turisti, pa tudi številni tuji iz Nemčije, Avstrije, Češke, Slovaške ... Zelo dobri kupci pa so tudi tujci, ki pridejo z ladjami v Koper. »Ko grem na primer na sejme na Bled ali v Bohinj, so moji kupci turisti s Kitajske, Japonske in Nemci. Turisti kupujejo in iščejo nekaj pristnega slovenskega in zelo cenijo ročno delo. Pri mojem poslu pa je izziv tudi to, da izdelki ne smejo biti predragi. Stanejo lahko največ pet ali deset evrov, zato imam v ponudbi vrečke, polnjene s sivko s tiskom s posvetilom, s fotografijo Slovenije, Izole, Portoroža, personalizirane izdelke s posvetilom, dišeče obeske za v avto, magnetke s sivko, lesene izdelke, školjke, vrečke z idrijsko čipko, punčke Šavrinke ... Izbor spominčkov je kar velik. Ko jih izdelujem, želim, da niso samo lepi in dišeči, ampak tudi koristni in uporabni kot na primer dišeča očala za oči, polnjena s sivko za sprostitev. Teh se najbolj poslužujejo v raznih saloni pri masažah in v lepotnih centrih, ženske pa jih izbirajo za boljši spanec, ...« pripoveduje Vera, ki se trenutno pripravlja za marčevski Celjski sejem Altermed. Vsako leto se ga udeleži s svojo ekipo. Ta pomladni sejem ji je zelo pri srcu, saj v Celju vedno sreča veliko znancev in razstavljalcev, pa prijateljev, ki se srečujejo na vseh sejmih. V vseh letih delovanja se je udeležila več kot sto različnih sejmov po Sloveniji. Energije in idej ji zlepa ne zmanjka. »Vsakič moram pokazati kaj novega, saj se menjajo smernice in ljudje potrebujejo nekaj, česar še niso videli. To mi daje nove zagone in motivacijo, da predstavim kaj novosti. Na sejmih sem prejela kar nekaj pohval in priznanj za kakovost ter izvirnost in novost na svojem področju,« pove Vera, ki je razvila tudi naravno kozmetiko iz sivke. V njej je cela vrsta uspešnih izdelkov pri kupcih. To so v prvi vrsti sivkino naravno eterično olje, hidrolat rožmarina in sivke, krema za obraz, kopalna sol za noge, balzam za ustnice, sproščujoče masažno olje, trdi kremni parum, tekoče milo, sivkina mila v različnih oblikah.

BLISKOVITA KORONSKA AKCIJA

Seveda pa je tudi zanjo korona vse postavila na glavo. »Takrat smo bili čez noč primorani ostati doma. Tako pri meni kot pri ostalih je nastopila kriza. Na hitro se je bilo treba organizirati in

prodajo preusmeriti in ponuditi preko spleta in fb, kar je bilo uspešno. Imela sem časa na pretek. Izkoristila sem ga za delo, ki sem ga prej zanemarila, pa še kuhala, pekla peciva in urejala dom. Ta čas sva z možem posvetila predvsem delu na njivi, ki ga ni malo, saj sivko gojiva sama v izolskem zaledju. Treba je bilo odstraniti posušene sivkine grmičke, posaditi nove, kositi, porezati kanele ... Baterije sem si polnila tudi na domčem vrtu, kjer je najin mali raj, v katerem se sprostim, uživam in si dam duška s presajanjem kaktusov. Imam jih več kot trideset različnih vrst, pa še kopico lončnic in okrasnega drevja in zelenja. Zeliščni vrtiček sva spremenila v visoke grede. Kersva oba z možem ljubitelja cvetja, nama zato dela in urejanja okolice doma ne zmanjka. Zelo pa uživam tudi v druženju z vnukom. Seveda bil je tudi čas za razmislek, kako naprej. Veliko dobrega so nam doprinesli turistični boni. Obisk domačih turistov je bil nad pričakovanji. Za nas, ki delamo v turizmu, je bilo v redu,« pripoveduje Vera, ki si je z leti nabrala veliko znanja in ga z veseljem prenaša tudi na druge. Razveselijo jo tudi povabila na šole, kjer ima sivkine delavnice, saj otroci uživajo, ko ustvarjajo in poskušajo sivkino kulinariko. Delavnice ima tudi na sejmih. V desetletjih so prebrodili nekaj kriz z novimi idejami, ki so se izkazale za dobre. Ni vajena ne obilja ne razkošja, pomembno je, da nima izgube in je vse poravnano. »Če bi se še enkrat odločala za svojo poklicno pot, bi se še enkrat lotila posla s sivko. Želela bi naučiti mladi rod, kaj vse lahko naredijo s sivko, koliko lepega in dobrega nam lahko da zemlja.«

Andreja Comino

ZA DRUŠTVO PALČICA POMAGALČICA ZBRALI 4000 €

Sanjam nikoli ne poteče rok trajanja.

Na prehrambenih izdelkih je vedno napisan rok uporabnosti, nikoli pa ni zapisan v življenju. Sanje so tisto čustvovanje, tisti naš srčni del, ki nikoli ne zamre. To je 3. februarja zvečer dokazala polna športna dvorana Osnovne šole Vojke Šmuc Izola, ki je navdušeno v en glas pela, ploskala, se veselila in spominjala pokojnega velikana pop glasbe Danila Kocjančiča.

Prav na dan 10. obletnice njegove smrti smo mu posvetili humanitarni koncert UJEMI SVOJE SANJE ter vsi skupaj s prostovoljnimi prispevki zbrali 4000 evrov, ki jih namenjamo društvu Palčica Pomagalčica za udeležanje sanj otroških talentov, za vse tiste otroke, ki jim socialne okoliščine tega ne omogočajo. Tako bodo lažje obiskovali kulturne in športne dejavnosti, glasbeno šolo, tabore, ...

Težko je najti prave besede za čustva, ki so žarela

z odra, kjer sta, povezana v en velik glasbeni korpus, igrala združena Pihalna orkestra Izola in Marezige pod vodstvom dirigentov Mirka Orlača, ki je napisal tudi vse priredbe za orkester, in Borisa Babiča, skupaj z njima pa pevci in pevke Tinkara Kovač, Lara Baruca, Slavko Ivančič, Tulio Furlanič, Matjaž Jelen in Drago Mistej Mef, ki je napisal večino tekstov za Danilove melodije. Na koncu se jim je pri zadnji skladbi Amerika pridružila še Danilova hčerka Meta Kocjančič, ki nas je kot priznana slaščičarka iz slaščičarne Cafe Central Hotelov Lifelass v Portorožu in obenem članica slovenske kuharske reprezentance, po koncertu tudi posladkala z mignoni in pravo rock'n'roll torto v spomin na svojega očeta.

Poseben ton so večeru dajali tudi voditelji. Naša članica Elen Batista Štader je prijazno prevzela vajeti uradnega dela in klepeta z Lariso Štoka, predsednico Društva Palčica Pomagalčica in guvernerjem slovenskih lionsov, Radovanom Pušnarjem, ki sta občinstvu predstavila delo obeh organizacij, kjer res delamo ljudje – za ljudi. Neprekosljiva odrska genija Iztok Gustinčič in

Tomaž Klepač, močan voditeljski tandem, pa sta dvorano nasmejala, raznežila in skupaj s pevci obujala spomine na Danila Kocjančiča. Tako smo slišali vrsto anekdot, ki so že postale zgodovinski spomin.

Kako lepo je biti del te skupne energije, kako lepo je ustvarjati radost in pomagati. Biti hvaležen vsem, ki so za ta koncert podarili svoj nastop, svoje delo, svoj čas in vsem v dvorani, ki so donirali v skrinjico. Kako lepo je sanjati in skupaj pomagati udeležanju otroške sanje. Koncert so organizirali Lions club Izola - Isola ter Društvo Pihalni orkester Izola in Marezige z dragoceno pomočjo Centra za kulturo, šport in prireditve Izola ter OŠ Vojke Šmuc, v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti - območni izpostavi Izola in Koper. Samo skupaj zmoremo več. Dokaz za to so fotografije, video posnetki in logotipi vseh, ki ste pomagali soustvarjati ta veličasten večer – Ujemi svoje sanje. Sanjajmo skupaj, naprej. Junija ponovimo koncert v koprski občini.

Foto: Branko Furlanič

KJER UŽITKOM DODAMO RAZGLED

Z nami je Lea Sevšek Buterin, direktorica hotelov Belvedere nad Izolo, ki nam bo predstavila njihovo ponudbo. Tukaj se zdi, kot da se nahajava na najvišji točki slovenske obale, med morjem in gorami, res je čudovito.

Belvedere Resort je z okoli osemdeset metri nadmorske višine, ki se strmo dviguje nad morjem, najvišje ležeči hotelski kompleks na slovenski obali in prav to mu zagotavlja dihanje razgled, ki vas bo vsako jutro napolnil z energijo. Ko je vreme lepo, se vidi do Benetk in Triglava. Resort s svojo neokrnjeno naravo ponuja veliko možnosti za aktivno preživljanje prostega časa. Zdravo okolje, pristni običaji, čudoviti razgledi in pestrost živalskega in rastlinskega sveta ponujajo veliko možnosti za uživanje v naravi. Narava se pri nas nenehno spreminja, zato je vsak obisk novo doživetje. Edinstvena lokacija nas povezuje z morjem, obalo, zaledjem ter bližnjimi solinami.

Kar nekaj aktivnosti je, ki jih lahko skozi vse leto počneš tukaj, na Belvederju. Sem spadajo pohodi v naravo do znamenitega klifa, kolesarjenje po Parenzani, igranje mini golfa, namiznega tenisa in tenisa. Pri nas si lahko privoščite uživanje v Hotelu Cliff 4* in Spa centru, na razpolago so vam tudi prenovljene sobe v naših Villah Belvedere 3*, za ljubitelje narave in tiste z bolj pustolovskim duhom pa priporočamo bivanje v našem Kampu.

Poleg klasičnega bivanja lahko vaši gosti uživajo tudi v odlični kulinariki z najlepšim razgledom.

Biser našega Resorta nedvomno predstavlja Restavracija Kamin, kjer naši spretni kuharji pripravljajo tradicionalne istrske jedi s pridihom sodobnosti, morske specialitete, veliko pozornosti se posveča izbiri sezonskih in lokalnih surovin. Osnova za pripravo izvrstnih domačih jedi pa je naše belvedersko ekstra deviško oljčno olje z geografskim poreklom, ki ga pridelujemo sami. Na našem jedilniku izstopajo morske jedi,

kar nekajkrat na leto pa našim gostom pripravimo poleg ustaljene ponudbe še dodatne sezonske ponudbe, kot so jedi iz bakalaja, jadranskih kozic, z divjimi šparglji, sardelami in še in še.

Sliši se okusno in mamljivo. Slišala sem, da se poleg dobre kulinarice ponudbe pri vas lahko gost tudi kraljevsko sprošča.

Res, v hotelu s štirimi zvezdicami sta tudi manjši notranji bazen in wellness s savnami in masažami. V edinstveni SPA ponudbi z razgledom na morje se boste tako lahko razvajali v turški, finski, zeliščni in infrardeči savni, ob masažah ter v lepotnem in kozmetičnem programu. Če ste eden tistih, ki na dopustu radi utrdijo svoje telo, pa je na voljo tudi fitnes.

Slišala sem, da se pred kratkim v vaš Cliff Spa centru dodali novost – terapijo s kisikom. Nam lahko poveste kaj več o njej?

Januarja smo v našem Cliff Spa centru pričeli z izvajanjem kisikove terapije, ki je izredno učinkovita pomoč pri izboljšanju imunskega sistema in prečiščevanje telesa. Z vdihavanjem zraka, obogatene s kisikom preko OXYGEN STATION, bo telo učinkoviteje presnavljalo hrano in ustvarilo več energije. Telo bo bolj zdravo in poskrbelo bo, da se boste počutili bolje. Koža bo napeta in mladostna. Kisik je glavno gorivo, potrebno za oksidacijo vaših ogljikovih hidratov, sladkorjev, maščob in beljakovin v energijo. Ljudje po vsem svetu zdaj uporabljajo kisikove sisteme za holistično in rekreativno uporabo. Že samo en obisk na naši kisikovi napravi OXYGEN STATION lahko izpodrine številne škodljive proste radikale, nevtralizira okoljske toksine in uniči anaerobne nalezljive bakterije in mikrobe. Telo, preplavljeno s kisikom, bo videti mladostno in polno energije.

Terapijo kombiniramo še z različnimi aromami in savno, ki proces prečiščevanja telesa še pospeši. **Torej lahko v zimskih mesecih pri vas gost uživa v odlični kulinariki ter se sprošča v Spa centru, savnah ali bazenu. Kaj pa v pomladnih in poletnih mesecih?**

V pomladnih mesecih bo nedvomno najlepše raziskovanje okolice z našimi električnimi kolesi, da pa bo doživetje popolno, vam v naši restavraciji Kamin pripravimo še »piknik košarico«, napolnjeno z lokalnimi dobrotami in se lahko s kolesi zapeljete do krajinskega parka Strunjan ali pa vse do izolskega podeželja.

V poletnih mesecih pa je našim gostom na voljo tudi večji zunanji bazen, igrišče za tenis, mini golf in raznolik program animacije za otroke, joga za odrasle in ostale aktivnosti v naravi.

Na Belvederju je lepo vse leto in naši gostje si resnično lahko privoščijo različne dejavnosti ali pa le brezskrbno uživajo in se sproščajo.

VLASTA CAH ŽEROVNIK MOJSTRICA ŽIVLJENJA

Oblikovalka, modna novinarka, publicistka in kolumnistka Vlasta Cah Žirovnik je svoje življenje posvetila ustvarjanju. Ne samo, da je napisala na tisoče člankov za številne slovenske revije in časopise, temveč je pod njenimi spretnimi rokami nastalo ogromno šivanih, kvačkanih in pletenih oblačil, še več pa jih je predelala iz starih, saj je strastna zagovornica recikliranja že iz časov, ko to ni bilo moderno. Z užitkom pa se loti tudi predelave pohištva in predmetov za dom. Veliko mojstrov in je nastalo v njeni primorski oazi miru, v prekrasnem stanovanju v Piranu, ki ga je sama prenovila in opremila. Nenazadnje pa je izšla še njena najnovejša knjiga *Mora Cantada*.

Vlasta je po očetu (in duši, kot hitro navrže) Primorka, ki jo je življenje iz Istre pripeljalo v Ljubljano, kjer je preživela svoja najbolj ustvarjalna leta. Bralci so oboževali njene članke, intervjuje, kolumne, ki jih je dolga desetletja iz tedna v teden, iz meseca v mesec, vsa leta objavljala v vseh večjih slovenskih tiskanih medijih. Obenem pa je vodila tudi kontaktne radijske oddaje, kjer si je nabirala dodatne izkušnje. Ker jabolko ne pade daleč od drevesa, je po maminih ustvarjalnih stopinjah šla tudi njena starejša hči Katja, danes novinarka Dela, ki tudi zelo rada riše in ustvarja.

Mlajši sin Žan Luka je oblikovalec, izdelal ji je

Nedavno je izšla že njena četrta knjiga.

spletno stran, grafično oblikoval in pripravil za tisk tretjo in tudi četrto knjigo *Mora Cantada*. Inženir medijske produkcije se ukvarja s spletnim oblikovanjem.

PIŠI!

Pred dobrim poldrugim desetletjem ji njeni najbližji ne bi mogli dati lepše spodbude: »Rekli so mi, da je čas, da po vseh svojih dogodivščinah in izkušnjah napišem knjigo. Čeprav sem veliko delala, sem z užitkom sedla za računalnik in nastala je prva, s pomenljivim naslovom *Zapeti ali od mode zadeti*. V njej sem s svojim ironičnim razumevanjem nadaljevala ogledalo imitatorskim fenomenom, sprenevedanjem in kolektivnim fikcijam. Nato je čez tri leta izšla nova *Reciklirajmo se in uživajmo*. Posvetila sem jo, takrat pri nas še zaničevani, v svetu pa že aktualni temi recikliranja. Nadgradila sem jo z idejami, kako prenoviti rabljena oblačila in dodatke za stanovanje. Tretjo knjigo z naslovom *Galaksija v čajni žlički* sem v Apolonijevi palači v Piranu predstavila s svojimi kreacijami oblek – skulptur v navezi s prenovo pohištva in opusom slik *Steklena spirala*. Na začetku prejšnjega meseca pa je v roke stisnila že četrto knjigo, tokrat roman. Gre za napet večgeneracijski roman, v katerem poleg o štajerskih, pripoveduje tudi o svojih prednikih iz koprškega zaledja oziroma poti njene none Šavrinke med Rižano in Trstom. »Opisujem tudi njihovo oziroma takratno življenje vse od leta 1889 naprej do današnjih dni, ko razmišljam o sodobnem svetu, kjer smo v dirki skozi vsakdan in lasten uspeh ohladili pristne medsebojne odnose in zavrgli mnogo nekdanih vrednot. Verjetno zato ni naključje, da je figa, ki je sama zrasla iz tal ob kamniti piranski hiši z našim stanovanjem in vsako leto obilno obrodi, našla tudi pot na naslovnico moje nove knjige. Ker ima figa, to trdoživno drevo in plod nepredvidljive narave, močno simbolno sporočilnost. Simbolizira življenjsko moč, znanje, ljubezen, plodovi fige pa so celo simbol boginje ljubezni Venere,« pove Vlasta, ki je vse svoje knjige pisala v Piranu, zato je bila zelo vesela, da je 20. februarja svojo knjigo predstavila v Mestni knjižnici Piran.

OAZA MIRU V PIRANU

»V domači hiši ob Ljubljani na Kodeljevem se vedno nekaj dogaja, vsi nekam hitimo, ko pa potrebujem mir in spokojnost, je skok na slovensko obalo vedno prava odločitev. Že od otroštva, ko sem poletja preživljala pri teti v Trstu in tudi kasneje, ko je moja mama živela v

Vlasta Cah Žirovnik uživa v ustvarjanju.

Portorožu, sta morje in burja presevala skozi vsako mojo poro,« pripoveduje Vlasta. Ko je njena mama umrla in so prodali hišo v Portorožu, je bila le ena od dedičev, zato sta z možem morala k njenemu deležu še krepko dodati, da sta kupila

stanovanje v Piranu. »Cene so bile in so še vedno obupno zasoljene, vendar je energija, ki jo oddaja to mediteransko srednjeveško mesto, ki je celo kot en sam velik muzej, neprecenljiva. Vsaj za nas, senzibilne duše, ki cenimo kulturno sporočilnost,

zgodovino in umetnost. Stanovanje je le streljaj od cerkve Svetega Roka, nekaj deset metrov oddaljeno od morja, žal je pogled nanj mogoč le s skupne terase, se pa morje dobro vonja, posebej z jutranjo kavo, ki jo pijemo v senci pod trto in staro

figo, ki raste dobesedno iz kamna,« pripoveduje Vlasta. Stanovanje je bilo glede na obliko ladijske palube oziroma likalnika, prvotno ena izmed nešteti piranskih cerkvic. Se zdaj jih je v tako malem mestercu kar devet, v preteklosti pa jih je bilo vsaj dvakrat toliko.

MALI RAJ

Stanovanje meri le 37 kvadratnih metrov, vendar je zanj pravi »piccolo paradiso«. Ker je Vlasta znana po svoji arhitekturni in umetniški žilici, se je sama lotila opremljanja stanovanja. »Oprema stanovanje je bila velik izziv, čeprav nisem arhitektka, le oblikovalka. Kamni so zame živ element, simbol statičnega življenja (zato se človeka med njimi tako hitro naleze spokojnost). Kamen vleče nase dobre duhove, odtod tudi njegova terapevtska uporaba. No, jaz jih, surove in neobdelane naravnost obožujem, gotovo v tem smislu nisem najbolj tipična oz. »pametna« ženska, saj jih imam raje kot žlahtne kamne, vdane v nakit. S kamenčki, nabrani nekoč na Bolu na Braču, sem vokvirila ogledalo v kopalnici, s kamenčki in školjkami sem oblekla cvetlični lonček, školjke na ribiški mreži visijo s stropa. Moder kamen je v kuhinjskem in predelu hodnika, sama sem ga pobarvala v pri Italijanih modnem in priljubljenem slogu ročnega vzorčenja *maculato*,« pripoveduje o tem, kaj si je želela v svoji počitniški oazi. Ker je spretna tudi v kuhinji, mora imeti vedno pri roki vse začimbe. Na polički za vhodom ima, ker rada pripravlja morske oziroma mediteranske jedi, v cvetličnih lončkih svoj mali »zeliščni vrt«. Tako so pri roki vedno najljubše sveže začimbe – rožmarin, poprova meta, bazilika, žajbelj, v stanovanju pa še lepo diši po Mediteranu. V Piranu so ji najbolj všeč jutranji nakupi na tržnici in v ribarnici, če zamudi ribiča, ki navsezgodaj pripelje sveže ribe iz morja. Kasneje, ko sonce že pripeka, jo domačini in turisti srečujejo s klobukom na glavi (brez njega ne gre nikoli na sonce, ne glede na modne zapovedi ima rada svetlo polt tudi poleti) na sobotnem boljškaku na Tartinijevem trgu – obvezno gre od tam z njo vsaj kak star medeninski predmet. Celo zbirko ima v stanovanju, od secesijskega lestenca do možnarjev, kavnih mlinčkov in dekorativnih obešalnikov. »Mir, ki ga občutite v stanovanju, je zame navdih. Kadar ne grem v v Piran z možem in sinom ali hčerko in vnukinjo, sem najraje v stanovanju sama. Ta samota in neverjeten mir mi prebudita izredno ustvarjalnost.«

Foto: osebni arhiv Vlaste Cah Žirovnik

Andreja Comino

Makro5

Z vami gradimo že več kot 30 let.

MARINA PORTOROŽ

Joy yachting

PAKET UGODNOSTI!*

Od 01. marca 2023 do 31. marca 2023

110 €

PAKET UGODNOSTI vključuje:

- 1x dvig plovila,
- 1x pranje podvodnega dela plovila,
- 1x ležarino na kopnem do 4 dni,
- 1x spust plovila, parkiranje enega osebnega avtomobila za čas hrambe plovila.

Kontakt: 051-300-301 | servis@marinap.si

* AKCIJA velja za plovila do dolžine 6,00 m

MODRA LINIJA HOLDING

OBALA
časopis in portal
za slovesko Istro

plus

Imate dejavnost? Si želite novih strank, več kupcev vaših izdelkov ali več naročnikov vaših storitev? Tukaj je pravi prostor za vas! Vaš oglas bo vsak mesec dosegel **25.500** gospodinjstev v slovenski Istri! Pokličite nas na **040 600 700** ali nam pišite na **marketing@obalaplus.si** in izvedeli boste prednosti oglaševanja v časopisu in na spletnem portalu **www.obalaplus.si**

ISTRSKI HEI'AN OB BOKU NIGHTWISH IN CYNIC NA 70000 TONS OF METAL

Istrska post progressive metal zasedba Hei'An je 28. januarja v ljubljanskem Kinu Šiška prvič v živo predstavila svoj prvenec "imago". Tu pa se je njihova pot šele začela. Že jutro po predstavitvenem koncertu so fantje odleteli v Miami, kjer so se vkrcali na križarko in odigrali dva koncerta na legendarnem festivalu 70000 tons of metal. Na enajsti ediciji festivala so poleg Hei'An nastopili tudi finski simfonični velikani Nightwish, njihovi zasanjani rojaki Insomnium, grški heretiki Rotting Christ, ameriški progresivci Cynic in skandinavski veseljaki Korpiklaani.

Hei'An je plod neusahljivega ustvarjalnega uma, Koprčana Matica Blagoniča in njegove zasedbe, ki sestoji iz bobnarja Gaja Bostiča (P-Jays), Petra Smrdela (WCKD Nation) in Matevža Počiča (Dethrone the Corrupted). Zasedbo, ki elegantno spaja trde in neizprosne metalske riffe z nežnimi,

Hei'An so 28. januarja prvič zazveneli v živo pred slovensko publiko. Svojo ploščo naslovljeno imago so prvič v živo predstavil v Šiški z razširjeno zasedbo, v kateri smo med drugimi našli tudi gonilni silni novomeških Mrfy in istrskih Malorshiga. Kot posebna gosta sta ob tej priložnosti nastopila Their Dogs Were Astronauts, progresivni in djent dvojec bratov z Dunaja.

spevnimi pop melodijami čaka svetla prihodnost na glasbeni sceni. Spogledovanje s skupinami, kot so Leprous, Alcest in Together To The Stars tako ni nikakršna skrivnost. Unikatni spoj dveh nasprotujočih si svetov so tekom preteklih nekaj mesecev predstavili s singli "can't get out of my skin", "in the cold", "dreamer", dober teden nazaj pa je na pretočnih platformah zarohnela skladba "noises".

25. septembra lani je zasedba sklenila pentalogijo singlov ter videospotov in naposled je le napočil trenutek. Pod okriljem založbe SAOL je izšel album "imago". Slednji je nastal pod producersko taktirko Mateja Gobca (Laibach), orkestracije je prispeval Randy Slaugh (Architects, Tesseract, Devin Townsend), klavirski solo je prišel izpod prstov Matica Štembergerja, tolkalske paličice je držal Žiga Smrdel (WCKD Nation), spremljevalni vokali pa prihajajo iz grl Gregorja Strasbergarja (Mrfy), Sare Jeremić (Noctiferia) in Aljaža Novaka - (Malorshiga).

Glasbeno se Konceptualni post-progresivni metal album z orisom trpljena človeškega bivanja in bitke s posameznikovimi notranji demoni lirčno spogleduje z romantičnimi literarnimi strujami 19. stoletja, le da se zgodba Hei'An konča vse prej kot tragično. "Je prisposoba za vse pretekle stiske, skozi katere lahko pridemo do tega, da na koncu kot metulj razpremo krila in odletimo v svobodo - opustimo vse nazore svetobolja in žalosti

zaradi neskladja med idealom in resničnostjo, se premaknemo k tistemu pravemu sebstvu. Ravno zaradi tega je na naslovnici albuma metulj. A morda boste opazili, da ima ta nekoliko poškodovana krila. Nobenih stisk ne moremo pozabiti ali izbrisati, lahko jih pa sprejmemo, ponotranjimo in se iz njih učimo. Postanemo metulj. Poln ljubezni in življenja," o albumu pravi Blagonič. To ljubezen najbolj začutimo pri zaključni skladbi albuma, "imago", ki predstavlja zadnjo fazo razvoja žuželke. Ko gosnica preide skozi fazo imaga, postane metulj, svobodno bitje, unikatnih barv in z nekoliko temno preteklostjo. Po razprodanem koncertu v Kinu Šiška in dveh nastopih na znamenitem festivalu 70000 tons of metal v Združenih državah Amerike so se fantje odpravili na sever stare celine. 24. februarja nastopajo v Brnu (Češka), 25. v Kaunasu (Litva), 26. pa v Rigi (Latvija).

"Upamo, da bomo obstoječim oboževalcem v tistih krajih dokazali, da je naš nastop v živo prav tako kvaliteten kot studijski posnetek, absolutno si pa želimo novih poslušalcev, ki doslej še niso prišli v stik z našo glasbo," pravi zastavonoša zasedbe Blagonič.

Poleg omenjenih treh nastopov fante čaka še nastop 18. marca v Celovcu, kjer jim bodo družbo delali avstrijski progresivci The Last Cell, ter nastop na festivalu ProgPower Europe, oktobra v Baarlu na Nizozemskem.

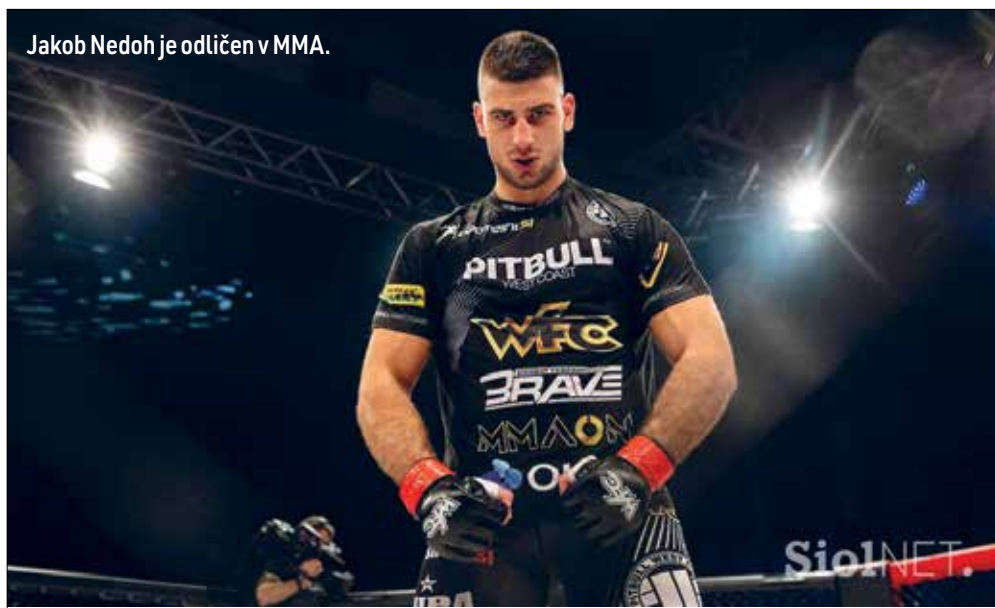

JAKOB NEDOH NEPREMAGLJIVI BOREC V KLETKI

Koprčan Jakob Nedoh je eden najboljših slovenskih športnikov v mešanih borilnih veščinah MMA. »Ko sem šel leta 2014 med rokometno sezono s prijateljem iz vojske na prvi trening MMA v koprski klub, se je zgodila ljubezen na prvi pogled. Želel sem si napredovati. Starša sta bila vse prej kot navdušena, saj borilne veščine velikokrat povezujejo z nasiljem, očetu, kot nekdanjemu rokometasu, pa ni bilo prav, da sem opustil rokomet, v katerega sem vložil toliko let, a svoji drugi ljubezni nisem mogel pobegniti,« pripoveduje simpatični Jakob, ki je te dni zaposlen tudi s pisanjem magistrske naloge za Fakulteto za šport.

»Na Koper sem zelo navezan tudi zato, ker je to moje rojstno mesto, kjer sem odrasčal. Tu imam starše, sorodnike in prijatelje. Obožujem lahkotnost in sproščenost domačinov. Življenje poteka bolj počasi in bolj »naizi«, kot bi se reklo. Na odrasčanje me vežejo pestri spomini. Večinoma sem imel starejše prijatelje, s katerimi sem se družil v prostem času. Gibal sem se v krogih, kjer se je pogosto počelo tudi kaj prepovedanega, ljudje bi take kroge označili za slabo družbo, pa čeprav nas je povezovalo prijateljstvo in volja po boljšem in lepšem življenju. Znali smo se zabavati tudi na klopcah in igriščih. Marsikaj smo ušpičili in naredili narobe, pa smo vseeno pazili, da s tem ne bi neposredno komu škodili. Na srečo se je vse razpletlo brez večjih posledic in smo se iz tega dosti naučili,« pravi Jakob, ki danes Koper žal obiskuje redko, ker ima zelo poln urnik. Če pa pride, izkoristi čas za počitek, druženje s starši in starimi prijatelji. »Najbolj pa pogrešam sončne dni in bližino morja,« pove mladenič, ki mu je bil šport položen v zibelko. Starši so ga že od malega vodili v gore, pozimi na smučanje, poleti na morje. Športi z žogo so mu bili domači, saj je bil oče uspešen rokometas, to pa je prenesel tudi na sina. Jakob je že kot otrok treniral atletiko, plavanje, vaterpolo, košarko in rokomet. Najbolj resno se je posvetil rokometu, kar devet let, nazadnje tudi profesionalno.

Leta 2014 pa je šel s prijateljem na trening k Milošu Tasiču in zgodila se je nova ljubezen, ko si je želel samo še napredovati in napredovati. »Očetu ni bilo vseeno, ker sem opustil rokomet, šport, v katerega sem vložil toliko let. Rokomet mi je dal veliko in ne obžalujem niti sekunde, ki sem mu jo posvetil. Zaradi rokometas sem danes to, kar sem,« pravi Jakob, ki ni bil priden samo na

Jakob Nedoh je odličen v MMA.

treningih, temveč je diplomiral tudi na ljubljanski fakulteti za šport, v kratkem pa bo še magistriral. Obenem pa pridno trenira MMA.

VES ČAS IZVEN CONE UDOBJA ZA ODLIČNOST

»To je zelo zahteven šport, ki te vedno znova in znova potiska izven cone duhovnega in telesnega udobja. Dojemam ga kot življenjski slog, zaradi katerega sem rasel in postal boljši na vseh ostalih življenjskih področjih. Ta šport zahteva zelo veliko odrekanja, discipline, premagovanja strahov. Ko enkrat doživiš pravo borbo, postanejo vse druge stvari v življenju lažje. MMA je zelo grob šport in je najboljši približek dejanske borbe na ulici. Ljudje, ki se s tem športom profesionalno ukvarjajo in se zavedajo svojih sposobnosti, so zelo plemeniti, disciplinirani, zanesljivi in delovni. Velikokrat nas označujejo za nasilneže, ampak neupravičeno. Tudi mi smo ljudje in tudi mi imamo čustva kot vsi ostali, samo bolje jih znamo nadzirati,« pravi Jakob, ki se še dobro spominja svoje prve amaterske MMA borbe na Hrvaškem. Takrat se je tudi prvič preizkusil na tekmovanju. »Bilo me je strah in adrenalin me je prevzel, ampak ko sem videl, da lahko občutke nadziraš in jih obrneš v svojo korist, me je vse skupaj še bolj prevzelo. Občutek zmage v ringu je nepopisen, saj veš, da je vse, za kar si trdo delal, poplačano in odvisno samo od tebe. Zmago sem proslavil z ekipo, šli smo žurat in nekaj dobrega pojest,« se spominja mladenič, ki mu pokali in medalje ne pomenijo ničesar. Pomeni mu le trdo delo, kri, solze in znoj,

za katere ve samo on, in ljudje, ki so mu pomagali pri pripravih. »Seveda so vse borbe pomembne, ampak najpomembnejše šele prihajajo. Si pa ob zmagi privoščim kakšen teden oddiha, da se spočije predvsem glava. Takrat se tudi najraje pregrešim s kakšno dobro hrano, privoščim si kakšen dopust, dobro zabavo s prijatelji, a se kmalu vrnem v dvorano in grem novim ciljem naproti,« pravi Jakob, ki si želi v MMA postati prvak ali osvojiti turnir v eni najboljših organizacij na svetu. Predvsem, da se trud poplača in da si z borbami zasluži dovolj za kakovostno življenje. Zaveda se, da je potrebno veliko odrekanja, trdega dela, pravih ljudi okoli sebe in tudi sreče, da se stvari poklopijo in odvijajo v njegovo korist.

ZA ODLIČNE REZULTATE JE POTREBNO TRDO DELO

Jakob trenira dvakrat na dan. Na teden naredi približno enajst treningov, ki so razdeljeni na boks, kickboks, MMA, rokoborbo in uteži s kondicijo. Vsak dan se posveti dvema različnima komponentama in dela na tehniki in taktiki ter to vključuje v sparring. »Imam krasne pogoje za trening, edina pomanjkljivost je pomanjkanje trening partnerjev, ki morajo zadovoljevati dva pomembna kriterija. Prvi je težnostna kategorija (ni mogoče delati z veliko lažjim partnerjem), drugi pa nivo znanja. V tujini je veliko večja populacija borcev in lažje najdeš sparring partneje v svoji težnostni kategoriji,« pove Jakob in doda, da boks ni drag šport, saj zanj potrebuješ samo rokavice in povoje za roke, kar si lahko privošči

Za zmage trdo gara.

vsak. Kakovostna oprema zdrži tudi po leto ali dve, če je primerno poskrbljeno zanj. Hitro navrže, da je za borilne športe potrebna samo jeklena volja. Postavni mladenič pove, da se da od MMA športa živeti, če prideš v sam vrh ali pa če si zgradiš dovolj veliko bazo fanov oziroma ljudi, ki te spremljajo in se znaš dobro tržiti kot znamka. Pri nas je skoraj nemogoče živeti od tega športa, zato je potrebno oditi v tujino na borbe oziroma treninge. Seveda mora vsak borec za preživetje početi še kaj drugega. Vsak se znajde po svoje, če si pa dovolj uspešen in imaš dober marketing, lahko živiš tudi od sponzorjev, ko nimaš borb.

TEŽKO ZBIJANJE KILOGRAMOV PRED BORBO

Temnolasec se namerava z MMA ukvarjati, dokler ga bo to osrečevalo in dokler mu bo zdravje služilo. »Verjetno bom odšel tudi v tujino, saj me vabijo in tudi sam bi si želel pridobivati znanje še v močnejših ekipah in telovadnicah. Razmere v Sloveniji niso slabe, ampak je za profesionalen nivo potrebno izjemno sodelovanje in povezovanje klubov iz različnih borilnih športov (boks, mma, judo, rokoborba, brazilski jiu jitsu, ...). Zanimanje je ogromno, predvsem med mladimi, ki se jim zdi ta šport zelo zanimiv zaradi uveljavljanja med posamezniki. Zelo veliko je pa tudi takih, ki bi trenirali samo zaradi statusa (fajter) in niso pripravljeni vložiti dovolj truda, se odrekati stvarim in niso dovolj disciplinirani. Taki običajno ne vztrajajo dolgo in niso redni na treningih,« je iskren. Držati pa

Obožuje vse vrste športov. Poleti ga boste srečali tudi na Triglavu.

se mora še drugih zahtev – paziti mora, da ne pridobi preveč telesne mase, saj je potem pred borbo zbijanje teže še toliko bolj zahtevno. »Sam sem že po naravi težek okrog 105 kilogramov, medtem ko moram dan pred borbo na tehtanju imeti 93,4 kilograme. Alkohol, droge, kajenje in neprespanost so najbolj škodljivi dejavniki, ki se jih moramo športniki v času tekmovalnega ritma na veliko izogniti. Rad se prehranjujem zdravo, vendar se izven zaključnih priprav rad pregrešim s sladkarijami, burgerji, pizo,« prizna mladenič, ki mu je poleg telesnih priprav pred tekmo največji izziv duhovna vojna – torej borba s svojo lastno glavo in premagovanje in obvladovanje strahov, negotovosti in obvladovanje adrenalina. »Če se naučiš dobro spopadati z zadnjim izzivom, lahko vse, kar je nemogoče, postane mogoče,« pove športnik, ki mu tudi poškodbe niso bile prihranjene. Čeprav je bil velikokrat poškodovan, na srečo ni bilo nič hujšega, da bi bil za to potreben operativni poseg. Po poškodbi mu običajno naredijo MRI, s fizioterapevtom začnejo s terapijami, treninge prilagodijo in delajo samo, kar gre brez bolečin in pretiravanja in na koncu počasi stopnjuje, dokler poškodba ni povsem pozdravljena, saj ne mara, da se mu stvari vlečejo iz ene borbe v drugo, ker želi biti v kletki res sto odstotno pripravljen.

VSESTRANSKO AKTIVEN

Jakoba prijatelji opišejo kot zelo pozitivnega človeka, ki poskuša delati dobre stvari in biti dober do vseh, tudi če jih ne pozna. Ja pa tudi

potrpežljiv, trmast, deloven in vztrajen. »Veseli me šport, rad imam vse vodne športe, rad imam morje in plavanje. Naredil sem tudi licenco za plavalnega učitelja. Rad se potapljam, preživljam prosti čas na ladji s prijatelji, vozim z vodnim skuterjem, wakeanje (bord na vodi), ... Pozimi imam najraje smučanje, saj sem tudi veliko časa preživel na snegu kot učitelj smučanja. Licenco sem prav tako pridobil med študijem na Fakulteti za šport. Rad imam dobro hrano in tudi razvajanje v savnah, bazenih. Rad si privoščim tudi zabavo s prijatelji, seveda izven tekmovalnega obdobja. Všeč so mi tudi avtomobili in hitrost. V glavnem se vidim v vsaki stvari, kjer je nekaj adrenalina,« pravi Jakob, ki ne mara pokvarjenih ljudi, nasilja, dvoličnežev, koristoljubnežev. Ne mara pa tudi jokanja in pritoževanja. »Ker si moramo zapomniti, da je vedno nekdo na svetu, ki bi mu bil naš najslabši dan, najboljši. Dokler imamo streho nad glavo, za jesti, piti, družino in zdravje, smo bogati,« še odločno pove mladenič, ki je trenutno samski. »Ljubezen je lepa stvar, ampak zna človeku odvzeti sanje in ambicije. Treba je skrbno in preiščeno izbirati, komu boš zaupal in koga boš imel rad. V tem času je zelo težko spoznati osebo, ki bo razumela odrekanje in trud, čez katerega mora športnik, da bi dosegel resnejše rezultate. Trenutno me zanima predvsem kariera, nekoč pa si seveda želim imeti družino in otroke, katerim bom lahko omogočil najboljše okolje za rast in razvoj.«

Foto: osebni arhiv

ISKRIVI KAJTAR TONI VODIŠEK LJUBITELJ VRTOGLAVIH HITROSTI

Koprčan Toni Vodišek se je že kot mulc navdušil nad surfanjem, športom svojega očeta Rajka, saj jabolko ne pade daleč od drevesa. Ko je družinskega poglavarja leta 2012 tako hudo zgrabilo v križu, da se je moral posloviti od surfanja in kajtanja, se je tega lotil njegov sin. Z resnimi trenigi so hitro prišli tudi uspehi. Toni je eden najboljših kajtarjev na svetu in se veseli, da bo kajtanje na olimpijskih igrah 2024 v Parizu postal tudi olimpijski šport.

»Oče je desetletja surfal, od leta 2001 pa tudi kajtal in bil eden prvih v Sloveniji, ki se je navdušil nad tem športom. Z mamo Natašo sta naju s sestro Marino jemala s seboj na izvir reke Neretve na Hrvaško, kjer sva preživljala dneve na plaži. Ker sem bil od malega zelo živahen mulc, imel sem vedno preveč energije, ki jo je bilo treba nekam usmeriti, mi je oče potisnil v roke mini surf in me zaposlil za ves dan. Razmere so bile krasne – voda tam je nizka in se mi ni moglo nič zgoditi, tako da sem lahko varno preizkušal vragolije na deski,« se začetkov spominja Toni. Na Hrvaško so številni Slovenci hodili zaradi krasnih razmer za surfanje, pa tudi nizkih cen. Cela poletja so preživljali na deski, Toni pa je hvaležen, da se je naučil tudi govoriti hrvaško, kar pri mladih danes ni več običajno, saj se raje pogovarjajo v angleščini. »Od nekdaj mi je bilo nekaj najlepšega pogovor z ljudmi v njihovem jeziku. Tako z užitkom klepetam še v italijanščini, nemščini, angleščini, malo tudi španščini,« pripoveduje Toni in dodaja, da če si na Hrvaškem hotel plesati s puncami, se je bilo pač treba naučiti jezika. Zlahka pa se je naučil tudi deskanja in ko je oče nehal (»usodna« je bila poškodba med obiranjem oljk, ko je nespretno dvignil zabojček oljk in ga je uščipnilo v križu), se je tega lotil sin.

Njegov kajt je hiter kot hudič. »Deska je sicer kratka, in ko te potegne veter, se ne dotikaš vode, samo letiš. To so nerealne hitrosti. ... Moj osebni rekord je 44,4 vozla, kar je 88,2 kilometra na uro. Medtem ko so se moji vrstniki naokoli podili z motorji, sem jaz dirkal na deski. Če mi ni šlo, je oče rekel, da sem bumbar, se malo smejal, pa mi je tako dal motivacijo za trdo delo in sem skozi igro postajal čedalje boljši,« pove Toni, ki je pri petih letih sicer začel jadrati v klubu v Kopru, vendar je pogrešal hitrost in adrenalin, obožuje pa tudi skoke na kajtu in tako si je mimogrede začrtal svojo pot.

STRDIM DELOM DO USPEHOV

»Seveda uspehi ne pridejo čez noč. Zanje je potrebnega veliko dela. Kot vsak šport tudi tu po enem tednu že solidno pelješ, a za tekme je treba resno trenirati. Vsak dan imam različne treninge na morju, v fitnesu, atletske, za mentalno moč, ravnotežje... Pri tem športu pa mi je všeč tudi to, da se med seboj poznamo. Na tekmah smo sicer nasprotniki, vsak se poteguje za čim boljšo uvrstitev, po koncu pa skupaj spijemo pivo in klepetamo. Mislim, da tega pri drugih športih ni,« pove Toni, ki nekaj treningov oddela v Sloveniji, veliko pa tudi v tujini. V Kopru poleti piha krasen maestral, vendar pa ni idealnega prostora za v morje. To počnejo v Seči pri gostilni Ribič, na novi

plaži v Kopru so jim sicer obljubljali, a se ni nič zgodilo, tako da je treba v tujino. Lani decembra je bil na Portugalskem, v začetku letošnjega leta na Fuerteventuri na Kanarskih otokih, čaka pa ga še pot na Palmo de Mallorco, v Francijo, Dubaj. ... »Pomembne tekme bodo v nizozemskem Scheweningenu, pa v francoskem Marseillu, vendar mi ni nič težko, saj obožujem ta šport,« navrže mladenič, ki je do zdaj zamenjal že kar nekaj desk. Z očetom jih tudi oblikujeta za različne proizvajalce. Sam pa je vedno v iskanju popolne zase. Deska je iz karbona, 130 x 40 centimetrov, težka pa dobra dva kilograma in pol. Leti pa kot hudič. Seveda ne brez jadra-padala. Tudi teh ima Toni kar nekaj, saj jih izbira glede na moč vetra.

VEČ KILOGRAMOV KOT IMAŠ, HITREJŠI SI

Toni s širokim nasmehom pove, da je kajtanje eden od redkih športov, kjer je pomembno, da imaš čim več kilogramov. »Sam jih imam okoli sto in vedno sem v iskanju optimalnega telesa. Moram biti močan, raztegljiv, eksploziven, znati najti ravnotežje. Moje telo je sicer malo čudno, s trebuščkom, a če želim biti hiter, moram imeti dodatne kilograme, ravno tako kot pri smučanju. Z 80 kilogrami greš počasneje kot s stotimi,« veselo pove. Na srečo ni na dieti, ker mora držati kilažo. Čeprav je kajtanje na prvi pogled vratolomno in nevarno, Toni samo odmahne z roko in reče, da je krasno, vendar se ne sme prehitovati znanja in

Toni Vodišek s kajtom dela prave vragolije.

Starša Rajko in Nataša sta ponosna na sina Tonija in hčer Marino, ki se tudi ukvarja s kajtanjem

delati neumnosti. Kljub dobremu poznavanju in tehniki si je leta 2019 potrgal vse vezi na rami, ko je sredi tekme padel, a je tekmo končal. Dve leti kasneje si je v Dominikani na vseameriških igrah že prvi dan pri padcu zlomil kost v rami. Takrat je razmišljal, da bi vrgel puško v koruzo, a je zdržal in kljub zlomljeni rami zmagal. Lani se ji je na testiranju strgal sprednje vezi v kolenu, a ga niti to ni odvrnilo. V fitnesu si je okrepil mišice, da je zavaroval koleno in je zmagal na evropskem in svetovnem. »Vse se da, če se hoče. Zdaj si najprej želim na olimpijske igre v Pariz in čez štiri leta še v Los Angeles, potem pa bomo videli,« veselo zaključuje.

€ - promocijsko sporočilo Branko Lončar

KAKO NAJBOLJE PRODATI NEPREMIČNINO?

Nepremičninski trg je v zadnjem času dejaven, čeprav je ponudba slaba, ker primanjkuje dobrih nepremičnin, vendar to še ne pomeni, da jo je enostavno prodati.

Cene so visoke, kupci pa bolj zahtevni in previdni, želijo kupiti sanjsko nepremičnino, vendar jo le redki tudi najdejo. Naša nepremičninska družba je tu, da poskrbi in najde najboljši približek vašega sanjskega doma. Z našo pomočjo lahko nepremičnino hitro prodate ali vam v kratkem času najdemo tako, kot si jo želite, in svetujemo, kako jo narediti zanimivo za kupce in hitreje prodati. Z nekaj manjšimi spremembami je to uresničljivo.

Prodaja nepremičnine terja veliko časa in volje, a bi radi izpostavili, da je veliko podrobnosti, ki jih najbolje poznamo nepremičninski strokovnjaki. Za vas prevzamemo posel in vam zagotavljamo, da bo izpeljan brezhibno in varno. Stranko seznanimo s tržnimi razmerji, višino

davčnih obveznosti in ostalimi pomembnimi informacijami.

Naslednji nasvet se nanaša na manjše spremembe. Priporočamo popravilo manjših lepotnih napak, ki jih kupci takoj opazijo, vas pa ne stane veliko, če jih odpravite. Nenazadnje je potrebno upoštevati tudi naraščajoče delo od doma, zato je domača pisarna že skoraj obvezna. Če imate tak prostor, ga uredite tako, da bo lahko pisarna, kadar jo potrebujejo, sicer pa mogoče igralnica za otroke. Večja uporabnost zbudi večje zanimanje za nakup.

Naš zadnji nasvet je, da realno ovrednotite vašo nepremičnino, saj je poštena cena še vedno tista, ki privabi največ zanimanja in kupcev. Čeprav so časi v prid prodaji, še enkrat poudarjamo, da se ta ne zgodi sama po sebi. Priporočamo pa, da pri prodaji pokličete našo nepremičninsko družbo, saj smo strokovnjaki na tem področju in poznamo trenutne razmere ter vemo, kako lahko prodate nepremičnino po najboljši ceni.

Obala nepremičnine d.o.o.

Obala 16, 6320 Portorož

Tel: 05 674 10 30

Mob: 041 35 22 00

E: info@obala-nepremicnine.si

W: www.obala-nepremicnine.si

PRIPOVEDI O VINU Z MARJANOM SIMČIČEM

Matjaž Murko

Reportaža vinskega večera v restavraciji Marina Portorož.

V Restavracijo Marina Portorož so se ponovno vrnili tradicionalni vinski večeri »Prirovedo o vinu«, kjer gostimo slovenske vinarje, spoznamo njihova vina ter okusimo, kako se dopolnjujejo z gurmanskimi stvaritvami našega chefa Jerneja Podpečana.

Iz srca Goriških brd nas je v petek, 3. februarja obiskal priznan vinar Marjan Simčič ter nam predal zgodbo o dragoceni kulturi briškega vinarstva. Toplo primorsko sonce, mediteranski veter ter bogata briška zemlja so ustvarili idealne pogoje za nastanek edinstvenih vin Simčič.

Kakovost njihovih vin potrjujejo tudi ocene

Restavracija
MARINA PORTOROŽ

uglednih vinskih kritikov z vsega sveta. Tako je športni časopis "La Gazzetta dello Sport" leta 2016 uvrstil prav njihovo Rebulu Opoka, na prvo mesto najboljših vin na svetu.

Vtisi vinarja Simčiča zaobjamejo vzdušje druženja ob kozarcu zlahtne pijače.

Vinski večer je nastal v sodelovanju s slovenskim zastopnikom mednarodne prestižne navtične korporacije - MennYacht Group. Podjetje se ukvarja s prodajo in najemom luksuznih plovil in ima sedež prav v Marini Portorož. Vodi ga direktor Matjaž Murko, ki z navdušenjem pozdravlja tovrstne dogodke s sledečimi besedami:

»Odlična vina, visoka kulinarika in bogata dediščina italijanske glasbe 60-tih let so vsekakor del kulture tudi naših znamk, kot so Riva in Ferretti. Z Marino Portorož uspešno sodelujemo že vrsto let in odkar je Restavracija v marini ponovno zaživela, smo izredno veseli, da lahko pripomoremo k organizaciji dogodkov, kot je bil vinski večer z vinarjem Marjanom Simčičem, ki bogatijo obalno dogajanje z novimi doživetji.« V pomlad vstopamo z novimi projekti, vinskimi večeri ter izobraževalnimi delavnicami, ki bodo nadgradile enogastronomsko ponudbo Obale. Prihodnje sredo, 22. 2. 2023 tako pričnemo s sklopom petih izobraževalnih vinskih večerov, ki jih bo vodil hišni sommelier David Alaimo. Na delavnicah si bodo udeleženci obogatili znanje o vinu ter spoznali veliko zanimivosti iz sveta sommelierstva.

Marjan Simčič

MESEC MAREC IN APRIL BOMO OPLEMENITILI ŠE Z DVE MA DOGODKOMA.

V petek, 17. marca se bo na vinskem večeru predstavil vinar Miha Batič iz Šempasa pri Novi Gorici, ki sodi med tiste vinarje, pri katerih je že ime jamstvo za kakovost, njihova rdeča vina pa gredo v tujini za med.

V petek, 14. aprila pa pride na vrsto vinar Andrej Erzetič iz Višnjeveka, ki se ponaša s častnim nazivom rojstni kraj rebule. Kmetija Erzetič je prva v Brdih, ki ponuja obe sorti vin - tako rumeno kot črno rebulo.

Spremljajte pestro dogajanje na naših družbenih omrežjih in nas obiščite v zavetju jadrnic, v samem srcu portoroške marine.

Vabljeni v Restavracijo Marina Portorož.

SMETANA? ALI ČEŠNJA?

S prihranki, ki jih plemenitite v kombinaciji skladov in depozita, si lahko vedno privoščite nekaj več. Izberite SUPER KOMBINACIJO.

2.0 % LETNA
OBREŠTNA MERA
ZA 12-MESEČNI
DEPOZIT
SUPER KOMBINACIJA

EURIZON
ASSET MANAGEMENT

Ponudba velja od 1.2.2023 do 31.3.2023 oz. do preklica. Velja za stranke, ki opravijo enkratno vplačilo v minimalnem znesku 10.000 EUR in sicer, v razmerju 30% v vzajemne sklade in 70% v depozit, ki se obrestuje po 2.0% letni obrestni meri. Banka si pridržuje pravico do zavrnitve sklenitve Super kombinacije. Stranka lahko izbere med ponudbo vzajemnih skladov Eurizon, pri tem pa sta izvedena naslednja sklada: Eurizon Fund - Cash EUR - R, Eurizon Fund - Bond USD Short Term LIT - R. To je tržno sporočilo. Pred sprejemom katere koli končne naložbene odločitve preberite prospekt in dodatek k prospektu sklada, dokument s ključnimi informacijami. Ti dokumenti so z letnim in polletnim poročilom ter drugimi informacijami dostopni na spletni strani in v poslovalnicah Banke. Banka ne jamči za donosnost vzajemnih skladov, naložba lahko vodi v finančno izgubo, za kar vlagatelj sam prevzame tveganje. Banka Intesa Sanpaolo d.d., Pristanška ulica 14, 6502 Koper.

SKRBIMO ZA VSE,
KAR VAM POMENI NAJVEČ.

INTESA SANPAOLO BANK

Bank of INTESA SANPAOLO

www.intesaspaolobank.si

PUST V KOPRU!

Foto: Tomaž Primožič/FPA

KAJ BOMO LETOS JEDLI

Preverili smo, kaj bo letos »in« na področju hrane.

Tudi v letu 2023 bo čedalje bolj v ospredju lokalno pridelana hrana, ki ščiti zdravje ljudi in okolje, v katerem živimo. Tako bo še vedno velik poudarek na bio živilih ter živilih z nič kilometri ter živilih vegetarijanskega oziroma veganskega izvora. Tako boste poleg običajnih testenin letos denimo srečali testenine na bazi zelenjave – od bučk, cvetače, pa do brokolija kot glavne sestavine ter celo testenin na bazi zelenih banan.

Vse bolj prisotne bodo letos znova tudi alge in chia semena. Alge, ki vsebujejo številne vitamine in mineralne snovi, bodo obogatile okus juh, srečali pa jih bomo lahko tudi v obliki čipsa ali granul, ki jih bomo lahko uporabljali kakor sol ali začimbo.

Chia semena so na sceni prisotna že nekaj let in glede na to, da bo letos čedalje bolj v ospredju hrana, bogata s proteini, so tudi chia semena še vedno zelo »in«. Chia semena, ki jih lahko dodajamo smutijem, jogurtu, pudingom in drugim zdravim prigrizkom, veljajo namreč za zdrav, bogat in relativno poceni vir beljakovin.

DATLJI NAMESTO SLADIL

Različna sladila bodo letos nadomestili predvsem datlji. Ta sadež, ki ga sicer poznamo že stoletja,

v letu 2023 namreč nastopa kot superživilo, ki nadomešča sladkor in druga sladila. Datlji, ki so bogati z železom in so odličen vir antioksidantov, v letu 2023 igrajo pomembno vlogo tudi pri peki sladice. Slovijo namreč po nizkem glikemičnem indeksu, zato so veliko primernejši od rafiniranih sladkorjev. Srečali jih bomo tudi v obliki sirupa, kot sladilo pa se bodo pojavljali v sladkih pijačah, energijskih ploščicah, kosmičih, solatnih prelivi in celo v kečapu.

Sicer se v letu 2023 pojavljajo t.i. hibridne sladice, kot so cronut oziroma mešanica croissanta (roglička) in donuta, pa duffin (donut + muffin) ter druge zanimive sladke kombinacije.

KAJ PA PIJAČE?

Pri pijačah je v letu 2023 moč začutiti nostalgijo. Vračali naj bi se klasični in že nekoliko pozabljeni koktejli, med njimi denimo Pina Colada, medtem ko bosta med žganimi pijačami letos najbolj v trendu rum in tequila, ki bosta počasi izpodrinila zadnjih nekaj let zelo priljubljen gin. Med vini naj bi še vedno ostala zelo »in« vina z mehurčki oziroma penine ter posledično pijače, kot so razni spritzji, ki vsebujejo mehurčke.

Rum

V ŽIVILA PRIHAJAJO ČRIČKI!

Vsekakor pa je veliko prahu v zadnjem času dvignila novica, da je Evropska komisija prižgala zeleno luč za uporabo čričkov v prehrabne namene. Črički bodo tako po novem na voljo posušeni, zamrznjeni ali zmleti v prah. Vsebovali naj bi veliko maščob, beljakovin in vitaminov ter vlaknin in mineralov, zato naj bi bili odličen vir »alternativnih« beljakovin. Čričkova moka bo tako lahko sestavni del kruha in pekovskih izdelkov, mesnih nadomestkov, pa tudi pijač, čokoladnih izdelkov in drugih prigrizkov. Dobra novica je, da bodo morala biti živila, ki vsebujejo prah iz čričkov ustrezno označena. Vabljeni torej k branju deklaracij!

foto: Unsplash

Datlji

€ - promocijsko sporočilo

RECEPT ZA ŠPAGETE Z DONDOLOMI

Poznate recept za najboljše špagete z dondolami?

Restavracija Kogo ob vinski kleti Vinakoper na Šmarski cesti 1 v Kopru slovi po slovenski kulinariki s poudarkom na Istri. V modernem ambientu restavracije s prostanim brezplačnim parkiriščem znajo skuhati številne okusne jedi po tradicionalnih istrskih receptih, ki jih prilagodijo in postrežejo na sodoben način. Poleg široke palete sirov in suhomesnatih izdelkov manjših oziroma butičnih pridelovalcev z različnih koncev Slovenije, se na njihovem jedilnem listu najdejo tudi številne jedi iz slovenskega mesa in seveda številne morske dobrote, jadranske ribe in druge okusne morske jedi, med katerimi so tudi odlični špageti z dondolami ali kot jim pravijo nekateri – morskimi tartufi.

V Kogotu so nam zaupali njihov recept za »Spaghetti alla chitarra z dondolami«

Recept za 2 osebi

Školjični fond

- 1kg svežih pedočev
- 150g korenja
- 150g stebelne zelene
- 100g gomolja kolerabe
- 1kom paradižnika
- 10g celega črnega popra
- 4 strte stroke česna
- 5g koriandrovih semen
- 1listič lovorovega lista
- 3dl malvazije
- Piranska sol
- Oljčno olje

Postopek

V kozico z debelim dnom vlijemo malo olivnega olja in na visokem ognju segrevamo. Na ogreto kozico položimo na polovico prerezano čebulo in paradižnik ter pečemo toliko časa, da se karamelizirajo. Nato dodamo vso ostalo zelenjavo in začimbe in nekoliko popražimo. Nato dodamo školjke in zalijemo z belim vinom. Pokuhamo toliko, da alkohol izhlapi in zalijemo z mrzlo vodo. Na visokem ognju segrevamo toliko časa, dokler osnova ne zavre, nato zmanjšamo na nizek ogenj in sproti pobiramo peno iz gladine fonda.

Spaghetti alla chitarra z dondolami

- 2x100g spaghetti alla chitarra
- 300g dondol
- Svež nasekljan česen
- 1dl malvazije
- Svež nasekljan peteršilj
- Maslo
- Strgan parmezan granna padano
- Olivno olje
- Solni cvet
- Mešanica štirih poprov

Postopek

V slani hladni vodi speremo sveže dondole. Večjo ponev pristavimo na močan ogenj in dodamo oljčno olje, na katerega damo sveže sesekljan česen. Pražimo toliko časa, da česen zadiši in zalijemo z belim vinom, dodamo očiščene dondole ter zalijemo z ribjim fondom. Ko osnova zavre, dodamo suhe testenine in jih kuhamo toliko časa kot je priporočeno na deklaraciji oziroma toliko časa, da ostanejo »al dente« (trde na zob). Med kuhanjem postopoma dodajamo fond. Ko jed odstavimo z ognja, dodamo kocko masla, svež peteršilj in nastrgan parmezan. Jed dodobra premešamo, tako da dobimo lepo svilnato teksturo omake, ki se oprijema testenin. Ob jedi se seveda prileže kozarec vina vinske kleti Vinakoper.

Chia semena

Črički

PREVERJAMO URBANE MITE

Življenje je boljše z mačkami ... takimi in drugačnimi

Verjetno je že vsak izmed nas kdaj dobil vprašanje: psi ali mačke? Jaz pa sem ena izmed tistih, ki se ji pri takih vprašanjih zatakne. Ker sem oboje. Človek, ki ima rad tako pse kot mačke. Enakovredno. Ampak danes bo rubrika o urbanih mitih posvečena mačkam, ker se mi zdi, da se jim včasih dela krivica in da je veliko mitov povezanih ravno z njimi. Saj vemo, če ti pot prekrži črna mačka ... Pa velikokrat slišimo, da so mačke preračunljive, sebične, da so prijazne ravno toliko, da lahko dosežejo tisto, kar same želijo, da so svobodne, samotarske, nepredvidljive, nezaupljive, drzne, skrivnostne in še kakšen pridevnik bi lahko našla. Da so mačke ljudem gospodarice in ne obratno. Pa je res tako?

1. **Črne mačke prinašajo nesrečo.** Ne drži. Seveda je to samo mit, ki meče slabo luč na vse črne mačke. Marsikdaj smo slišali, kako moramo trikrat pljuniti čez ramo, ko nam črna mačka prekrži pot, sicer nam bo to prineslo doživljenjsko nesrečo. Brez skrbi, to se ne bo zgodilo. Zato če kdaj vidite črno mačko, se lahko mirne vesti ustavite in jo pobožate.

2. **Nosečnice se ne smejo dotikati mačk.** Drži. Nekatere mačke so lahko okužene z zajedavcem, ki povzroča toksoplazmozo, ki je za nosečnice in plod zelo nevarna. Zato nosečnicam priporočajo, naj se izogibajo čiščenju mačjih stranišč, nekateri celo priporočajo, naj se mačk sploh ne dotikajo oz. si po božanju mačk nujno temeljito umijejo roke.

3. **Mačke vedno pristanejo na nogah.** Delno drži. Mačke so znane po tem, da so zelo gibčne, spretno. Njihova vratna vretenca so zelo fleksibilna. Ravno zato pogosto pristanejo na nogah. Če pa padejo s prevelike višine, se lahko tudi mačke poškodujejo, si kaj zlomijo ali celo ubijejo. Zato zavarujte svoje hišne ljubljence, poskrbite, da so mucke na varnem. Zaščitite okna in balkone. Sploh pa ne preizkušajte tega doma in muck ne izpostavljajte nepotrebnim nevarnostim.

4. **Mačke predejo, ko so srečne.** Delno drži. Predenje mačk bi lahko primerjali s človeškim nasmehom. Vsi pa vemo, da se ljudje ne smejimo samo takrat, ko smo srečni, ampak

tudi v določenih drugih okoliščinah, npr. ko se znajdemo v stresni situaciji. Podobno je tudi pri mačkah. Predejo lahko, ko se počutijo udobno, so zadovoljne, srečne, pa tudi takrat, ko se počutijo nelagodno.

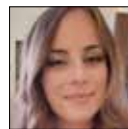
5. **Mačke ne marajo vode.** Delno drži. Nekatere mačke se vodi izogibajo, spet druge pa je nimajo nikoli dovolj. Podobno kot ljudje.

6. **Mačk ni mogoče trenirati.** Ne drži. Mačke so zelo inteligentna bitja. So pa tudi zelo

samosvoje, zato je učenje trikov pri njih malo trši oreh kot pri psih. Ampak ko zavohajo priboljške, klonejo in vsem našim človeškim muham ustrezajo tudi mucke.

Kot je že Sigmund Freud zapisal: »Čas preživet z mačkami ni nikoli zapravljen.« In to verjetno lahko potrldijo vsi lastniki mačk. Če je še nimate, pa je mogoče skrajni čas, da si jo priskrbite oz. da si ona priskrbivas.

Manca Hribovšek

VRT V MARCU

Marca smo vrtoljubci že v polnem pogonu. Končuje se obdobje mirovanja in načrtovanja, začne se obdobje dela na zemlji. Zima nam je prizanesla z nizkimi temperaturami, deževja je bilo nekaj več decembra in januarja. Marca potrebujemo lepe sončne dneve s primernimi temperaturami.

Gredice so še polne radiča, endivije, ohrovt in tudi motovilca in pora, ki sta tudi še ostala. Prazne gredice lahko pripravimo za novo sezono. Prekopljemo in dodamo organska gnojila in kakovostni domači kompost. Čenam temperature dovoljujejo, lahko začnemo s setvijo graha, solate, peteršilja, špinacije in rukole. V ugodnih vremenskih razmerah lahko v specializiranih trgovinah dobimo kakovostne zelenjavne sadike. Najprej naredimo okvirni sadilni načrt in ga poskušamo uresničevati skozi celotno pridelovalno sezono. Na začetku meseca, če nam temperature dovolijo, lahko posadimo krompir, ki smo ga skladiščili v primernih prostorih in nakalili.

V **zeliščnem vrtu** se že prebujajo rastline. Počistimo zeliščne gredice in dodamo naravna gnojila in kakovosten domač kompost, da bodo imele rastline med vegetacijo dovolj hranil. Rastline, ki so se posušile, odmrle zaradi katerega koli drugega simptoma ali nam ne ustrezajo, lahko nadomestimo z novimi. Za vse tiste, ki nimajo možnosti zeliščnih gredic, je to pravi čas za oblikovanje zeliščnega kotička na balkonu, kjer lahko osnovne dišavnice zasadimo v loncih.

V **sadnem vrtu** zaključimo z vsemi »zimskimi deli«, opravimo obrezovanja in primerna škropljenja za to obdobje. Če nam temperature dovoljujejo, opravimo osnovno gnojenje sadnega drevja, jagodičevja, vinske trte in citrusov. Ne smemo pozabiti na gnojenje vseh rastlin, ki nam

prekrivajo pergole, kajti z opustitvijo gnojenja se zmanjša letni prirast rastlin in le te nam ne služijo več za ustvarjanje sence nad avtomobili ali našimi prostori za druženje.

V **okrasnem vrtu** nas že lepo razveseljujejo cvetovi čebulnic, posajenih v primernem času. Cvetoci tulipani, narcise, hijacinte in anemone nam lahko v kombinaciji z mačehami, belisom, primulami in spominčicami pričarajo sanjske gredice. Pomembno je, da smo pri pripravi gredic vdelali v zemljo primerno organsko gnojilo in kompost, da so rastline v svojem obdobju primerno prehranjene. Za nakup se odpravimo tja, kjer jih vzgajajo, ker imajo najširši barvni izbor in visoko kakovostni sadilni material. Tudi vsi tisti, ki nimajo gredic, lahko zasadijo balkonske posode, s katerimi pričarajo spomladansko barvitost. Mnogo je tudi lepih grmovnic, ki nam s

svojimi poganjki, listjem in cvetjem krasijo vrtove. To je primeren čas, da se posvetimo **travnatim površinam**. Opravimo prezračevanje travne ruše in gnojenje. Če je potrebno, na nekaterih mestih dosejemo z oplášenim semenom, ki ima izredno visoko kaljivost. Preverimo tudi namakalni sistem. Če opravimo ta dela, bomo lahko uživali v travnatih površini.

GEODETSKE STORITVE d.o.o. PORTOROŽ

VBS d.o.o. Portorož
Obala 125, 6320 Portorož
tel.: 05/677-85-80
GSM: 031/637-176
e-mail: bogdan@vbs.si

ELEKTROCENTER

Za vaš hitrejši nakup sedaj z novim načinom samopostrežbe • Vabljeni v prenovljeno specializirano trgovino z elektrotehničnim materialom!

Salon svetil in največja ponudba elektromateriala
Vanganeljska c. 6, Koper • www.elektro-center.si
Tel.: 05/ 612 1500 • GSM: 041 283 385

ISBE d.o.o.

Liminjanska cesta 96
6320 Portorož
T: +386 5 677 86 22
F: +386 5 677 06 22
E: isbedoo@gmail.com

Manca Hribovšek

POSTNI RECEPT: DOMAČI RIČET NONE OLGE

Če sem vam v prejšnji izdaji časnika napisala postni recept (skupaj smo pekli kroštole), je danes na vrsti postni recept.

Z današnjo pepelnično sredo se namreč začenja štiridesetdnevni post, ki se tradicionalno začne dan po pustnem torku in traja vse do velike noči. To je čas, ki ga namenimo očiščenju telesa, poskrbimo za dovolj tekočine, ob petkih se odrečemo mesu in nasploh uživamo lahko prebavljivo, raznovrstno in polnovredno hrano. Nekateri se odrečejo tudi drugim »razvadam«, npr. kajenju, alkoholu, zmanjšajo uporabo telefona, jedo manj sladkarij, manj časa gledajo televizijo, vsak dan se odpravijo na sprehod ... Tisoč in ena možnost obstaja, vi pa se sami lahko odločite, kaj je tisto, kar bi radi v svojem življenju spremenili, zmanjšali in kar vam bo vaš vsakdan naredilo še lepši. Medtem ko razmišljate, čemu se boste odrekli (oz. česa bo v vašem življenju več), pa lahko preizkusite spodnji recept in to ne glede na to, ali se boste odločili za post ali ne. Tokrat boste z mano kuhali nekaj, kar je pri nas doma na meniju vsaj 2x na mesec in to je ričet oziroma ješprenjova mineštra, ki je odlična alternativa za vse prihodnje petke, ko na mizi naj ne bi bilo ničesar mesnega. Ali sploh veste, kaj je ješprenj in kakšne kvalitete za zdravje ima? Ječmen je žito, ki ima zelo veliko vsebnost nenasičenih maščobnih kislin. Bogat je z vitamini B in E ter zmanjšuje holesterol v krvi. Po luščenju zrna pa ječmen spremeni tudi ime in postane ješprenj.

Iz njega lahko pripravimo marsikatero jed, npr. solato, kašo, rižoto, juho, prilogo ... Mi pa bomo pripravljali mineštro. Ričet je poznan po vsej Sloveniji, je zdrav, na svojih krožnikih ga pogosto imajo tudi tisti, ki hujšajo. Za njegovo pripravo pa bi lahko rekli, da obstaja toliko receptov, kot je v Sloveniji gospodinjstev. Vsak ga pripravi po svoje, na malo drugačen način. Mi ga bomo pripravljali po receptu moje none Olge.

Sestavine za 4 osebe:

- 200 gramov ješprenja,
- 100 gramov rjavega fižola,
- strok česna,
- čebula,
- 250 gramov krompirja,
- 2 korenčka,
- lovorjev list,

- 2 stebli zelene,
- pest peteršilja,
- začimbe (sol, poper)
- oljčno olje.

Postopek:

Da bomo pripravljali ričet, moramo vedeti že vsaj kakšen dan prej, saj se morata fižol in ješprenj kar nekaj ur namakati (razen, če uporabimo konzerviranega, ki je že skuhan). Torej, fižol in ješprenj očistimo in damo v dve posodi s hladno vodo. Fižol se mora namakati najmanj osem ur, ješprenj pa vsaj tri (najbolje je, da zvečer pripravimo in pustimo v vodi čez noč). Naslednji dan nasekljamo strok česna in čebulo ter popražimo v loncu, kamor smo že prej nalili nekaj oljčnega olja. Dodamo na poljubno velike kocke narazen korenček in stebelno zeleno. Še malo popražimo, dodamo fižol in ješprenj ter zalijemo z vodo (bodimo pozorni, da dodamo dovolj vode, ker jo ješprenj med kuhanjem kar veliko »popije«). Po okusu začnimo s soljo, poprom, peteršiljem, dodamo pa tudi lovorjev list. Po pol ure dodamo še krompir in kuhamo toliko časa, da se fižol, krompir in ješprenj zmehčajo.

Drugi način je ta, da posebej kuhate fižol in ješprenj ter ju nato dodate v posodo k ostalim sestavinam.

Nasvet: Ričet lahko naredimo tudi tako, da vse sestavine damo v ognjevarno posodo, začnimo, zalijemo z vodo in postavimo v pečico na 160 stopinj za prbl. 4 ure.

V veselje mi je bilo gledati vaše fotografije kroštol, zato vas tudi tokrat vabim, da če boste recepte preizkusili tudi v praksi, mi fotografije in odzive lahko pošljete na elektronski naslov manca.hribovsek@obalaplus.si ali na FB profil ObalaPlus.

**DOMAČE ISTRSKE JEDI
KUHA NE PO NAROČILU**

DOSTAVA: Ankaran, Izola, Koper in Piran
vsak dan med 11. in 19. uro

Naročila do 17. ure dostavimo naslednji dan!

	LEDENI KRISTALI, KI SE NAREDJO PONOCI ZARADI OHLADITVE ZRAKA, ZLASTI NA RASTLINAH	ROČNO ORODJE ZA ZETEV Z ZAKROŽENIM REZILOM	IME AMERIŠKEGA GLASBENIKA IN PEVCA REEDA	ZOGA IZVEN IGRIŠČA, OUT	ITALIJANSKA PISATELJICA, PRAVO IME ANNA RADIUS	OTOK OB ZAHODNI OBALI ŠKOTSKE	VRSTA OMELA Z DOLGIMI BOMBAŽNIMI ALI SINTETIČNIMI RESAMI	KOLNSKI NADŠKOF, SVETNIK	KAČJI LEV (NAR.)	PRIPADNIK NACISTIČNE VOJAŠKE ORGANIZACIJE SS (POG.)	SKRAJŠANO MOŠKO IME RATOMIR
	ZNAMKA BRITANSKIH AVTOMOBILOV						PLESKAR, MALAR (NAR.)				
	MASLO (NAR.)						ROMUNSKI NOGOMETAŠ MIHAEL				
	KEMIJSKI ZNAK ZA ZVEPLO	MOČNO KRAŠKO VINO	STANJE OSAMLJENEGA	RAŠEVINA LIK VINKA ŠIMEKA? ŠRAUFČIGER			POTOVANJE Z LETALOM SLOVENSKA PESNICA KATJA				
							KIRURŠKA IGLA	ZNAMKA ČESKIH MOTORJEV UDAREC ŽOGE PRI TENISU			
											REKA V TANZANIJU
	GRŠKA BOGINJA USODE				KANADSKI PEVEC PAUL	GRŠKA ALKOHOLNA PIJAČA			VESNA URANJEK DELEC Z ELEKTRIČNIM NABOJEM		
	GROB, GROBNICA (ZAST.)					STEKLINA (LAT.) NEMŠKA POP PEVKA					
	NEMŠKO-AMERIŠKA IGRALKA BETTY						DVOM, NEZAUPANJE	UTEŽNA ENOTA ZA DRAGO KAMENJE	REKA V ŠPANJUI IVAN ČARGO		
	KEMIJSKI ZNAK ZA NATRU			MESTO V TURČIJI KRAJ NA PELJESCU						NAJDEBELEŠI PRST NA ROKI	HRVAŠKO MESTO
	KEMIJSKI ZNAK ZA FOSFOR	22 ČRKA ABECEDE	KDOR SE SANKA UMETNO USNJE						PETER BOŽIČ SLOVENSKI SATIRIK EVGEN		
					ZRAK (LAT.) LESENA POSODA ZA KRMLJENJE ŽIVINE			JAPONSKA LETALSKA DRUŽBA KEMIČNI ELEMENT (K)			
	OBLASTA BAKTERIJA PETER ŽONTA					AMERIŠKI REŽISER ALAN J.					
	PLOŠČA ZA RAZSTAVNE PREDMETE					STAREJŠI MOŠKI ROMUNSKO LETOVIŠČE					
	ŽELJKO JERKOV				GRŠKA MATI BOGOV ZADNJIČA			DEL OBRAZA NAPEV (STAR.)			
	ZAPOVED PSU, NAJ KAJ PRINESE, PRINOŠILO	LASTNOST, ZNAČILNOST VOTLEGA	GOROVJE V MAROKU MELODIČNI OKRASEK				DEL LJUBLJANE MIŠI PODOBEN SESALEC			TRGOVINA Z POHISTVOM	ZBIRKA ZAKONOV
									LUKA ZORE MESTO V AMERIŠKI ZVEZ, DRŽAVI KANSAS		
									SLOVENSKA PEVKA SIRK		
SESTAVIL B.K.	ALŽIRSKI POLITIK ALI	J. AMERIŠKA ŽELVA, TARTUGA	ZELENICA V PUŠČAVI	DRUŽBENI, SOCIALNI POLOŽAJ	ESTONSKI PEVEC GEORGIJ	KOS POHIŠTVA	VRSTA VRBE OKLEPNO BOJNO VOZILO		VREČICA ZAPRTO-TROŠNIC IBSENNOVA VDOVA		
POPOLNA ZMEDA, ZMEŠNAVA					RADO LORBEK	STEKANJE, STEKALIŠČE EGIPČANSKI BOG SONČA, RA, RE			REKA V ITALIJI LABORATORIJ (OKR.)		
GRŠKI DIDAKTIČNI PESNIK					VELIKA SLAŠČICA NATAŠA AMBROŽIČ		AMINO-KISLINA V BELJAKO-VINAH ANJA ARKO				
DOLGOREPA POLJSKA KURA								BOLGARSKA KRALJEVSKA DINASTIJA			
IME FRANCOŠKE JUNAKINJE ORLEANSKA					ŽENSKA, KI JE ZADRŽANA PROTI SVOJI VOLJI			OMEJEN, NEUMEN ČLOVEK (EKSPR.)			

ARRAN: škot. otok ŠPUR: slo. pesnica BLACE: hr. mesto KESKIN: tur. mesto NEERA: it. pesnica EFORIE: rom. letovišče AASE: vdova LARNED: am. mesto

Najboljša ponudba v mestu.
Le korak od doma!

Podarite želje!

Razveselite vaše najbližje
z darilnimi boni Park Centra Koper!

*DARILNE BONE LAHKO KUPITE PREKO SPLETA
www.parkcenter-koper.si/izdelek/darilni-bon

Shopping center | Ankaranska c. 3A | 6000 Koper